

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
604

Subotica, 31. listopada 2014. Cijena 50 dinara

SVI SVETI

DANI BALINTA VUJKOVA

BEZ PLINOFIKACIJE U ŠIDU

DAR OBITELJI ĐANIĆ
SOMBORU

INTERVJU
PETAR PIFAT

Pobjeda Hrvatske liste dr. Slaven Bačić

VOJVODANSKA Svaštara

AKCIJA!

SG

internet

već od
649 din

TIPPNET

SUBOTICA

KARADORDEV PUT 2

TEL: 024/555765

WWW.TIPPNET.RS

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba : 024/641-211

Izborne liste za novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća

Hrvatska lista dr. Slaven Bačić

1. Slaven Bačić
2. Petar Kuntić
3. Vesna Prčić
4. Martin Bačić
5. Darko Šarić Lukendić
6. Anđela Horvat
7. Zlatko Načev
8. Ivan Ušumović
9. Snežana Periškić
10. Željko Pakledinac
11. Andrija Adin
12. Mira Tumbas
13. Andrej Španović
14. Mladen Petreš
15. Ankica Jukić Mandić
16. Josip Hodak
17. Neven Orčić
18. Snežana Đaković
19. Željko Šeremešić
20. Matilda Pelhe
21. Miroslav Galar
22. Verica Ivković Ivandekić
23. Hrvojka Stantić
24. Miroslav Lečer
25. Aleksandar Lakatuš
26. Magdalena Pavlović
27. Petar Pifat
28. Slaven Dulić
29. Mirko Ostrogonac

Zajednička lista hrvatskih udruga dr. Tomislav Stantić

1. Tomislav Stantić
2. Andrija Anišić
3. Josipa Ivanković
4. Stanko Krstin
5. Ivan Karačić
6. Vesna Zelenika
7. Mata Matarić
8. Vladimir Kranjčević
9. Ana Štimac
10. Mirko Paulić
11. Nikola Čuvarđić
12. Vesna Čuvarđić
13. Andrija Bašić Palković
14. Stipe Ercegović
15. Jelena Sabljak
16. Miroslav Kujundžić
17. Pavle Kujundžić
18. Bojana Jozić
19. Marinko Piuković
20. Robert Ivakić
21. Marija Bašić
22. Vanja Vidaković
23. Petar Horvat
24. Marija Matarić
25. Marinko Prčić
26. Željko Pavlović
27. Zdenka Mitić
28. Mato Princip
29. Marin Vidaković

AKTUALNO

Izborni govori dr. sc. Slavena Bačića i dr. Tomislava Stantića 6-7

TEMA

Održani izbori za nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine

Uvjerljiva pobjeda Hrvatske liste dr. Slaven Bačić 8-9

Što će biti s darom obitelji Đanić?

Obiteljska kuća – dar djeci 15

INTERVJU

Petar Pifat, predsjednik HKPD Jelačić iz Petrovaradina

Očuvanje svoga nacionalnoga identiteta je naše najveće postignuće 12-13

SUBOTICA

Povodom izložbe *Bili smo heroji: Bálint Szombathy*

Konformizam malog čovjeka 19

ŠIROM VOJVODINE

U Somboru održana smotra amaterskih dramskih društava

Život koji prepoznajemo na sceni 26

KULTURA

Dani Balinta Vujkova u Subotici

Nagrada za životno djelo Tomislavu Ketigu 31-33

SPORT

Marinko Pletikosić, nogometaš NK Tavankut

Nedostaje nam iskustvo 55

Izbori i oko njih

Završeni su izbori za nacionalna vijeća nacionalnih manjina. Ocjene različitih medija je da su izbori protekli u redu (osim dva incidenta u Tutinu), da je izlaznost bila relativno niska 30 do 40 posto ovisno o nacionalnoj zajednici i da su najviše uspjeha na izborima imale nacionalno-manjinske stranke. Po tome se ne razlikuje niti hrvatska nacionalna zajednica. U ovim izborima je oko 8000 Hrvata sudjelovalo na posredan način, tako što je dalo svoj potpis elektorima – što bi bilo oko 35 posto da se išlo na neposredne izbore odnosno da se upisalo potrebnih oko 23 000 u poseban birački popis. Prema najavama oba nositelja lista upis u poseban birački popis se nastavlja kako bi sljedeći izbori bili neposredni. No, ovi su izbori bili elektorski i svatko tko je želio mogao je dati svoj glas elektoru za kojeg je smatrao da će odabrati onu listu za koju je dotični elektor i sakupljao potpise. Međutim zakon predviđa da se na samoj skupštini definiraju liste, mada su one već naravno bile poznate, i nositelji lista iznose svoj izborni program pred elektore jer oni su ti koji zaokružuju broj na listiću i ubacuju ga u glasačku kutiju. Čuli smo na elektorskoj skupštini jedan programski govor – nositelj prve liste i dosadašnji predsjednik HNV-a **Slaven Bačić** iznio je program u osam točaka i jedan, kako ga je nazvao nositelj druge liste **Tomislav Stantić**, »oporbeni« govor koji je malo govorio o tome kako bi ova lista vodila HNV, a više o svojim suparnicima i o želji da se minimizira utjecaj nacionalno-manjinske stranke u vijeću. Povijest se ponavlja, rekli bi. Ideja o forumu hrvatskih udruga kontra DSHV-a nije nova, bilo je toga na svim dosadašnjim izborima i od kada postoji ova hrvatska nacionalno-manjinska stranka. To je duga i ozbiljna priča. No, vratimo se izbornom danu.

Dajući svoj potpis birači su se dakle opredjeljivali za jednu od lista ili vjerojatnije za ljude koji vode tu listu, ali kako to već biva u predizborno vrijeme, i elektori su samo ljudi pa se vodila bitka za elektore. Bilo je, priča se, pokušaja privlačenja elektora na svoju stranu što pritiscima, što razno-raznim obećanjima, pa i prijetnjama... Sve to vidimo i u drugim skupštinama, dakle – ništa iznenađujuće. Pa je tako bilo i »preletača«, zatim jedan je elektor pogrešno upisao svoj izbor pa je listić bio nevažeći i jedan elektor koji je upisao nulu – čime je ne samo svoj glas već i glasove 60 svojih potpisnika to jest birača »bacio« i obezvrijedio. Budući su izbori bili tajni, tko je to uradio i zašto ostaje, bar za sada, nepoznanica. Možda će se javiti da nam obrazloži svoju odluku, kao što je to učinila jedna članica DSHV-a koja je prešla u drugi »tabor« noseći sa sobom svojih 60 potpisa. O tome čitajte više u sljedećem broju našeg tjednika.

U ovom broju donosimo u cjelosti predizborne govore dvaju nositelja listi i izborne rezultate. Dolazi vrijeme konstituiranja vijeća, pa u tjedniku donosimo i kandidate za vijećnika dvaju lista te je tako i budući sastav vijeća sada poznat. Očekuje se konstituiranje i izbor tijela vijeća, pa, bar nama novinarima, neće biti dosadno.

J. D.

DR. TOMISLAV STANTIĆ, NOSITELJ LISTE BROJ 2

Za udruge umjesto političara

Dozvolite na početku da izrazim svoje zadovoljstvo što se nalazim u ovom visokom domu i što sam uvjeren da ćemo danas početi jedno novo poglavlje u radu Hrvatskog nacionalnog vijeća i u životu naše zajednice. Ja ću u prvom dijelu svog izlaganja pokušati da budem kritičan ali korektan, a u drugom dijelu pokušati da budem optimističan. Nekome tko je oporba na ovim izborima to mislim da i priliči. Ja se jesam veoma kasno uključio u rad hrvatske zajednice unazad nekoliko mjeseci i za razliku od onih koji su to osporavali mislim da na to imam pravo. Mislim da to pravo imaju i drugi ljudi koji žele pomoći svojoj zajednici i ne mislim da je pametno dijeliti svoju zajednicu zbog toga na novopridošle i, kako je to jedan ovdje prisutan nas nazvao, na novohrvate i vjerojatno starohrvate. Podjele unutar vlastite zajednice su veoma loša stvar i mi smo se trudili da u ovom periodu od dva, tri mjeseca sigurno ne utječemo da se one produbljaju. Njih naravno da jeste bilo i naravno da mi na jedan drugačiji način vidimo zajednicu. To je taj jedan veliki utisak koji ja nosim sa sobom, onaj koji sam ja dobio prije nekoliko mjeseci i koji je sada sličan. To je utisak da smo mi zajednica koja je ponižena u Srbiji, koja nema skoro pa nikakav politički utjecaj i koja ne vjerujem da može više da padne. I u tom dijelu se veoma slažem sa gospodinom **Bačićem** koji je rekao da se ne sprovodi međudržavni sporazum. Moje je samo pitanje zašto se nije sprovodio u ovih osam godina kada je DSHV bio aktivan sudionik u vlasti. Činjenica je da Republika Srbija s mnogo manje napora prilazi realizaciji tog sporazuma nego što to radi Hrvatska. To je činjenica. Ali moje je pitanje što je naša uloga u svemu tome. I da li smo mi najviše učinili da do ovoga dođe. Ja mislim da nismo. Ja mislim da sadašnjem vodstvu zajednice nisu u interesu bili direktni izbori za HNV. Kao što vidite do njih nije došlo, i zadnja smo nacionalna zajednica koja nema direktne izbore, mislim da su to osigurali i Crnogorci i Makedonci. To je doduše neslužben podatak ne mogu potpuno precizno da vam ga potvrdim ali da vas podsjetim, ako imate posebnu biračku jedinicu nacionalnih zajednica i to su direktni izbori nisu elektorski. Zbog toga sumnjam da je do sada bilo iskrene volje da imamo direktne izbore. Ali to su samo pretpostavke i s time se ne bih bavio. Ono što je moj, da kažem mali utisak, osim ovog velikog koji je prilično dramatičan rekao bih, a to je da imamo ozbiljan problem u komunikaciji s običnim ljudima. Ja sam vidio na terenu ljude koji su potpuno marginalizirani u životu zajednice i koji se ni za što ne pitaju. Nekoliko ljudi odlučuje o svemu i to nije dobro. Takav sustav ne može da opstane, to je sasvim sigurno. Na tome se mora ubuduće mnogo raditi i ja sam optimista u tom smislu, jer smo se mi dogovorili da ovaj posao nastavimo raditi, i na upisu u poseban birački spisak, ali isto tako i da nastavimo obilaziti teren i pričati s ljudima i vidjeti što su njihove potrebe i kako im pomoći. I to je velika razlika. Znači, ili ćete sjediti u uredu i truditi se da političkim utjecajem vodite zajednicu, što nije specijalitet samo hrvatske zajednice, moram da vam kažem to je na neki način interes i države – da preko političkih procesa kontrolira manjinske zajednice, ali ne samo manjinske zajednice koje su nacionalne, nego i druge. Srbija nije dobro mjesto za manjinske politike da se one ostvaruju to je opće poznato i mi danas govorimo o našim problemima koje kao Hrvati imamo. Međutim, ne stoje mnogo bolje ni seksualne manjine, ni djeca ometena u razvoju, ni invalidi i mislim da je to također posao hrvatske zajednice da se uključi u te poslove koji

također predstavljaju ozbiljan problem demokratizacije ovoga društva. Ono što je dobro i što je jedan moj veliki utisak na kraju kampanje to je da postoji jedna, rekao bih, kritična masa ljudi koji žele sudjelovati u životu zajednice u javnim poslovima. Zbog toga mi predlažemo da se fokus aktivnosti s političkog rukovodstva DSHV-a koji ima očigledno ozbiljnih problema u funkcioniranju i nema nikakav politički utjecaj ni na republičkom ni na pokrajinskom nivou na žalost i u Subotici je sada samo u tragovima, mi želimo da odgovornost

prenesemo na udruge i zato smo formirali zajedničku listu hrvatskih udruga. Zato što mislimo da su udruge dovoljno pametne i sposobne da znaju što je najbolje za njih i zbog toga predlažemo da formiramo forum hrvatskih udruga i da taj forum bude mjesto gdje će se kroz dijalog tražiti najbolje rješenje. Pri tome ne želim da kritikujem prethodni period u smislu da je bio potpuno loš što se tiče udruga. Sprovođenje natječaja jeste dobar način samo je bitno tko sjedi u tim komisijama. Mislim da među udrugama postoje pametni ljudi koji mogu da rade umjesto političara. I što je ono što je, čini mi se, dobro na globalnom planu? Dobro je to što u narednim godinama Hrvatska sigurno postaje regionalni lider, lider koji će sigurno raditi na integraciji prostora na Balkanu koji objedinjuje i Bosnu i Hercegovinu i Srbiju i Hrvatsku jer to mora biti ekonomska regija od interesa za razvoj cijele Europske unije, a Hrvatska je trenutno jedina koja se nalazi u EU i moći će izvršiti pritisak na Srbiju da pitanje hrvatske nacionalne zajednice bude postavljeno više u agendi ali za to ćemo i mi morati u idućih osam godina vjerojatno da se potrudimo da kažemo nešto o tome u republičkom parlamentu, a ne da se sakrivamo iza velikih partija ili da čekamo četiri godine da prođu da bismo imali jednog zastupnika. To ne znači ništa i morat ćemo da preuzmemo očigledno odgovornost za svoju sudbinu. Ja tu odgovornost vidim kod ljudi koji su mali, koje ne vidim čak ni ovdje ali koji žive u svojim mjestima i sigurno imaju jako dobru namjeru što se tiče hrvatske zajednice. Mislim da njima treba da posvetimo pažnju u narednom periodu i mislim da to mora biti snaga odakle će hrvatska zajednica crpiti jednu novu energiju. Nije problem u hrvatskoj zajednici taj što smo imali loše ljude u institucijama, čak osobno mislim da HNV nije loše funkcionirao, ali smo imali očigledno ozbiljan problem političkog rukovodstva koje se toliko zalijepilo za HNV da više ne znate što je DSHV, što je HNV. Naša je ideja da radimo na tome i da se to na neki način razdvoji. Naravno da ne može to biti potpuno razdvojeno, naravno da je uvijek bolje kada nacionalna partija ima jači utjecaj na HNV da se razumijemo. S druge strane malo je, pa rekao bih nepristojno, govoriti da iza mene stoji **Boris Tadić**, to je jedan interesantan način tretiranja istine. Eto, nećemo to nazvati laži. Ja dakle, nisam član ni jedne partije od 2011. godine, bio sam član samo jedne partije – zove se G17 plus. Ona više ne postoji. To samo radi istine. No da ne bi polemizirali, ja mislim da desetak minuta vjerojatno već i ističe. Ja vam zaista danas želim prije svega puno porodične i lične sreće i ne kažem vam da glasujete za listu broj 2, kažem vam – glasujte po svojoj savjest

DR. SC. SLAVEN BAČIĆ, NOSITELJ LISTE BROJ 1

Program u osam točaka

Prvo, svi vijećnici i elektori koji su podržali ovu listu su svojim dosadašnjim angažmanom svjedočili da su im interesi i prava građana hrvatske nacionalnosti u Republici Srbiji životno opredjeljenje. To će ostati temelj našeg angažiranja u hrvatskoj zajednici. Naši se elektori ni tijekom predizborne kampanje nisu služili nečasnim metodama niti će se ikada služiti na čemu im veliko hvala.

Drugo, nastaviti ćemo provedbu politike koju smo uspješno ostvarivali od 2010. a to je da HNV više nije mje-

sto generiranja osobnih sukoba i svađa u hrvatskoj zajednici i daljnje diobe našega naroda čega smo bili svjedoci u pojedinim razdobljima djelovanja Vijeća do 2010. kada smo i u Hrvatskoj bili poznati kao podijeljena zajednica. HNV će i dalje ostati mjesto razmjene pa i sukobljavanja mišljenja koje se tiče jedino predmeta rasprave, a ne nečije osobnosti. Zato će u HNV-u biti mjesta za svakog tko je spreman konstruktivno raditi u interesu zajednice bez obzira na to kojoj izbornoj listi je dao potporu i za koju listu je potpisao i tko je na čijoj listi.

Treće, nastaviti ćemo izgradnju funkcionalnog i demokratskog institucionalnog sustava. To se ne odnosi samo na potrebu usklađivanja Statuta i drugih akata s izmijenjenim zakonom o nacionalnim vijećima već nadasve na transparentno djelovanje kako smo i do sada radili. Na primjer raspodjela sredstava udrugama putem javnoga natječaja, unapređivanje stručne osposobljenosti profesionalno uposlenih u Vijeću, na djelovanje prilagođeno regionalnim potrebama i mogućnostima, primjerice dok je za Suboticu važno obrazovanje i službena uporaba jezika za Hrvate u Srijemu najvažnija je kultura, opet specifične su potrebe Hrvata u Zemunu ili Zrenjaninu u odnosu na Srijem, a također posebne su potrebe ali i poseban položaj imaju Hrvati u Beogradu. No, pretpostavka funkcionalnog razvoja HNV-a jeste nadasve kompetentnost naših vijećnika, a ne isprazne fraze, verbalni ekshibicionizam i medijski senzacionalizam. Mi imamo ne samo iskustvo, nego imamo znanje, stručnost i sposobnost za provedbu našega programa na dobrobit svih Hrvata u Republici Srbiji.

Četvrto, jedno od najznačajnijih dostignuća HNV-a od 2010. a koje mora ostati u samim temeljima budućeg djelovanja jesu financije. Financijsko poslovanje HNV-a je u ove četiri godine bilo bez ikakvih mrlja i transparentno čemu nismo uvijek bili svjedoci u ranijim razdobljima u HNV-u, a ni u nekim našim čak i najvećim udrugama. Naglasio bih da smo čak i u financijskoj ravni pokazali da HNV nije niti može biti svrha samom sebi da sav novac utroši na sebe na velike plaće, stimulacije, honorare, reprezentaciju, dnevnice, putne troškove itd. već je više od polovice proračuna korišteno za financiranje mnogih projekata u oblasti obrazovanja, primjerice u izradi udžbenika, u kulturi preko 10 posto godišnjeg proračuna HNV je putem natječaja raspodijelio udrugama, izravno se financiraju manifestacije *Srijemci Srijemu* i *Šokci i baština*, a također i u informiranju za redovitu godišnju pomoć tiskanim i elektroničkim regionalnim medijima na hrvatskom jeziku.

Peto, nastojat ćemo voditi računa i o regionalnoj zastupljenosti u svim tijelima vijeća, o ujednačenoj zastupljenosti udruga na kulturnim programima u Hrvatskoj namijenjenim vojvođanskim Hrvatima,

proslavljati Dan zajednice u različitim mjestima i župama, podupirati sve regije u kojima žive Hrvati među ostalim i održavanjem sjednica izvan Subotice, tako smo u ove četiri godine održavali sjednice u Hrtkovcima, Somboru, Petrovaradinu, Baču, Srijemskoj Mitrovici, Zemunu i Tavankutu. Unaprijedit ćemo rad područnoga ureda za Srijem koji smo osnovali 2012. Posebno naglašavam da ćemo pomoći Hrvatima u Beogradu i u središnjoj Srbiji, među ostalim i kroz posebne institucionalne oblike ukoliko se za to artikuliraju realni i kompetentni zahtjevi oko kojih bi se okupili brojni beogradski Hrvati koji se do sada nisu samoorganizirali, a u cilju poticanja njihovo kulturnog organiziranja ali i uspješnog predstavljanja interesa cijele naše hrvatske zajednice u glavnom gradu pri čemu posebno mjesto mora biti usmjereno na upis u poseban popis birača jer u njega je upisano tek nekoliko stotina od 10 000 Hrvata u Beogradu i središnjoj Srbiji što je svakako preduvjet za početak organiziranog manjinskog života u glavnom gradu Republike Srbije.

Šesto, po pojedinim oblastima posebno ćemo se zalagati za sljedeće: u području kulture nastaviti ćemo potporu u organiziranju regionalnih kulturnih manifestacija, a i drugih manifestacija koje su od posebnog značaja za pojedine udruge osobito one jubilarne manifestacije. Nastavit ćemo dotirati djelovanje udruga dotacijama iz proračuna putem javnoga natječaja itd. U području obrazovanja nastaviti ćemo kompletiranje i izradu udžbenika, raditi na otvaranju školskog centra, pomagati i darivati učenike u nastavi na hrvatskom jeziku za blag dane i prilikom upisa, sufinancirati njihove obrazovne ekskurzije u Hrvatsku, itd. U informiranju ćemo nastaviti izravno pomagati regionalne medije te se boriti za ujednačavanje kadrovskih i materijalnih uvjeta hrvatskog uredništva na Radio televiziji Vojvodine. U području službene uporabe jezika borit ćemo se za dosljednu uporabu hrvatskog jezika i pisma kao i hrvatskih naziva naseljenih mjesta.

Sedmo, kao legitimno predstavničko tijelo Hrvata u Republici Srbiji beskompromisno ćemo se zalagati na unutarnjem i međunarodnom planu za ostvarenje našeg ključnog političkog zahtjeva – zajamčenih mjesta za predstavnike Hrvata u republičkoj i pokrajinskoj skupštini što nam garantira Sporazum o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske kojim se Srbija obvezala ispuniti ovo naše pravo da našu riječ više ne ograničava koalicijska stega.

Osmo, u predstojećem procesu pristupnih pregovora Srbije Europskoj uniji koja je jedinstvena povijesna prigoda za suštinsko poboljšanje našega manjinskog statusa zajedno s Republikom Hrvatskom, Državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatskim veleposlanstvom u Beogradu i Generalnim konzulatom u Subotici zalagat ćemo se za provedbu onih manjinskih prava koja su nam za sada još uvijek uskraćena primjerice: garantirani skupštinski mandati ili nam se ograničavaju poput prava na obrazovanje i na službenu uporabu hrvatskog jezika ili se žele umanjiti poput ukidanja radijskih emisija na lokalnim postajama ali isto tako i skupa s Republikom Hrvatskom raditi na rješavanju identitetskoga prijevora tzv. bunjevačkog pitanja po europskim standardima što podrazumijeva neutralnost domicilne države u ovom pitanju i nediskriminaciju zajednica.

Da zaključim, sve navedeno ali i cjelokupna djelatnost HNV-a imat će jedan temeljni cilj – uključivanje što većeg broja Hrvata u manjinski život hrvatske zajednice ali i postizanje istinske ravnopravnosti Hrvata s pripadnicima drugih manjinskih zajednica ali i svim ostalim građanima u cilju ostvarivanja punog nacionalnog integriteta i ljudskog dostojanstva pripadnika hrvatskog naroda u Republici Srbiji.

ODRŽANI IZBORI ZA NACIONALNO VIJEĆE HRVATSKE NACIONALNE MANJINE

Uvjerljiva pobjeda Hrvatske liste dr. Slaven Bačić

*Lista koju podržava
Demokratski savez
Hrvata u Vojvodini i
hrvatske udruge osvojila
je dvotrećinsku većinu i
tako osigurala nastavak
politike koju ovo čelniš-
tvo HNV-a provodi od
2010. godine*

Izbori su održani u Narodnoj skupštini Republike Srbije u Beogradu u organizaciji RIK-a a provela ih je komisija koju je vodio savjetnik u Uredu za ljudska i manjinska prava **Vlado Radulović**, a član je bio i državni tajnik u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave **Ivan Bošnjak**.

Na elektorskoj skupštini održanoj 26. listopada u Beogradu **Hrvatska lista dr. Slaven Bačić** osvojila je 21 vijećničko mjesto u novom sazivu Hrvatskog nacionalnog vijeća, a **Zajednička lista hrvatskih udruga dr. Tomislav Stantić** osvojila je 8 mjesta. Uvjerljivom pobjedom, lista koju podržava Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i hrvatske udruge osvojila je dvotrećinsku većinu i tako osigurala nastavak politike koju je dosadašnje čelništvo HNV-a provodilo od 2010. godine.

»Očekujem da ćemo ono što smo započeli prije četiri godine nastaviti i drago mi je da su elektori prepoznali kvalitetan rad i da je velika većina elektora odlučila podržati program koji smo predstavili«, rekao je nositelj liste i predsjednik HNV-a u prethodnom mandatu dr. sc. **Slaven Bačić** nakon izbora

i poručio kako će uz pomoć Republike Hrvatske u predstojećem procesu pristupanja Srbije Europskoj uniji nastojati ostvariti sva ona prava koja su zagarantirana kako unutarnjim propisima tako i bilateralnim sporazumom o zaštiti manjina odnosno međunarodnim multilateralnim ugovorima.

DVOTREĆINSKA VEĆINA

Izborima održanim u Narodnoj skupštini Republike Srbije pristupilo je svih 132 potvrđenih elektora, a skupština je umjesto u 12 započela u 12 i 30 zbog identifikacije elektora koja je potrajala pola sata. Nositelji lista su imali mogućnost u deset minuta predstaviti svoje programe nakon čega je uslijedilo glasovanje na kojima je lista dr. Slavena Bačića osvojila 93 glasa, lista dr. Tomislava

Stantića 37 glasa dok su 2 listića bila nevažeća.

Nositelji lista su imali mogućnost iznijeti svoj program u deset minuta što je dr. Bačić iskoristio za iznošenje programa o tome što će raditi u sljedećem mandatu u osam točaka, a dr. **Stantić** se osvrnuo na vlastiti kratki angažman u hrvatskoj zajednici te na dosadašnji rad HNV-a i iznio

svoja kritička gledišta o položaju hrvatske zajednice u Srbiji. Programske govore nositelja lista donosimo u cijelosti u ovome broju tjednika.

STANTIĆ: RAD NA TERENU

I nakon završenih izbora kao i u svome govoru Stantić se fokusirao na ulogu DSHV-a

Goran Bašić, promatrač ispred Centra za istraživanje etniciteta

KVALITETNO ZASTUPANJE

»Pratili smo sve tri elektorske skupštine, bilo je manjih propusta koje su usporavale rad skupštine ali nisu utjecale na rezultate i siguran sam da su izbori protekli u boljoj atmosferi i da su mnogo bolje organizirani nego ranijih godina. Ono što sam čuo na elektorskoj skupštini za izbor HNV-a je impresivno dobar izbor kandidata i čini mi se da će hrvatska zajednica u sljedeće četiri godine imati kvalitetno zastupanje svojih kulturnih prava ispred države«.

u manjinskom životu Hrvata u Srbiji. Na pitanje jesu li očekivali ovakve rezultate Tomislav Stantić, odgovara potvrdno. »S obzirom na ovakav sustav koji izrazito favorizira političke partije bilo je nemoguće postići značajno bolji rezultat od ovoga. Osobno sam mislio da ćemo imati jednog ili dva vijećnika više ali to suštinski i nema toliki značaj kao što je važno da HNV nema više monolitnost u smislu provođenja odluka bez da se o njima raspravlja. Očito da će se o budućim odlukama HNV-a raspravljati na više nivoa i mislim da to može biti kvaliteta u smislu poboljšanja rada«, kaže Stantić te dodaje kako je centralno pitanje »rad na terenu«. »S gospodinom **Krstinom** smo obišli cijelu Vojvodinu, nije tamo nitko primijetio da se o njima intenzivno brine i mi ćemo sasvim sigurno nastaviti inzistirati na upisu u poseban birački popis i osobno raditi na tome. Mislimo da je doprinos pojedinca ono što je suština. Vodstvo HNV-a nije uradilo koliko je znalo i moglo i odsustvo političke podrške zajednici, koja je u jednom *nokdaunu* na svim nivoima, je ono što nas intenzivno brine, a s druge strane ako i ubuduće HNV bude zavisio od DSHV-a onda smo džabe sve ovo radili«, kaže Stantić.

Na pitanje hoće li surađivati s drugom listom, Stantić, kaže »naravno da, jer mi smo članovi jednog Hrvatskog nacionalnog vijeća, ne postoje dva i mi nismo niti jednog momenta, iako smo bili oporba u ovom izbornom procesu, rušili mostove, pozivali smo na dijalog ali nije bilo želje za dijalogom s druge strane. Možda će ga sada biti, to će vrijeme pokazati vrlo brzo. Mi smo

KVAR AUTOBUSA

Ovi izbori, barem za Listu dr. sc. Slavena Bačića ostat će zapamćeni i po kvaru autobusa koji je na pola puta stao i doveo u pitanje i sam dolazak na elektorsku skupštinu. Elektorka, **Matilda Pelhe**, ispričala nam je kako je to izgledalo: »Stali smo, kvar, pokušali na guranje, ali ništa od toga. Ulazi prazan autobus na parking, stao je iza šlepera, Slaven ga je primijetio i otišao do njega. Autobus je prazan, pita vozača hoće li nas prevesti do Beograda, ovaj pita gazdu i to je bilo sve u par minuta riješeno. Dolazi autobus, prebacujemo se u njega i stižemo u Beograd. Da slučajno nije naišao, ne znamo kako bismo stigli jer je naš vozač rekao da će zvati Suboticu da pošalje drugi autobus ali nikako nije mogao uspostaviti telefonsku vezu i nikoga nije mogao kontaktirati u Novom Sadu odakle bi neki autobus brže stigao do nas jer smo stajali na parking kod Beške iza Novog Sada i svaki minut nam je puno značilo. Onaj autobus koji je došao na parking slučajno kao da je Bogom poslan. Pomolili smo se na početku puta i oca Gerarda zamolili za pomoć i kazala sam Katarini, sad ako ga proglašete svetim mi ga moramo uzeti za suzaštitnika hrvatske zajednice u Vojvodini«, kaže Matilda Pelhe.

spremn i za jednu i za drugu varijantu«, tvrdi Stantić.

BAČIĆ: MANJINSKE STRANKE I VEĆINSKE

S druge strane, nositelj pobjedničke liste dr. sc. **Slaven Bačić** kaže kako je sudjelovanje nacionalno-manjinskih stranaka na izborima i u radu nacionalno-manjinskih vijeća legitimno dok to ne važi za većinske stranke. »Ja im preporučam da pročitaju Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i tamo će lijepo vidjeti da pravo sudjelovanja na izborima za manjinska vijeća imaju manjinske političke stranke, manjinske udruge i

organizacije, prema tome nije tu ništa neprimodno. I u drugim manjinskim zajednicama u kojima postoje manjinske stranke, poput mađarske manjine, također sudjeluju manjinske stranke. Ono što je za mene mnogo problematičnije je da u nekim manjinskim zajednicama koje istina imaju svoje manjinske političke stranke ali su one minorne, beznačajne pa praktično velike političke stranke vode glavnu riječ. Prema tome, mislim da je ne samo legitimno i prema zakonu nego je i sasvim normalno da manjinske političke stranke sudjeluju u kreiranju manjinskog političkog života.«

KUNTIĆ: NASTOJI SE OSLABITI JEZGRO

Predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić** smatra da je kritika usmjerena prema DSHV-u priprema za aktivnosti koje će uslijediti: »Naslućivalo se predajom lista da će druga strana izgubiti ove elektorske izbore i trebalo je onda kroz taj govor početi prikupljati poene za neke naredne aktivnosti koje će uslijediti poslije ovih izbora. Svatko pa i najmanje dijete zna da je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini bio centar svih aktivnosti koje su dovele do ovakve uvjerljive pobjede i naravno da bi trebalo u narednom razdoblju oslabiti to jezgro pa da i na političkom planu i na izborima za manjinsku samoupravu bude znatno slabiji nego što je sada. Dakle, u tom segmentu ja to gledam, a ne u tome da se ozbiljno tako misli. Na koncu neka mi netko pokaže da ukoliko manjinske zajednice imaju svoje političke stranke nisu manjinske stranke sudjelovale na izborima.«

Jasminka Dulić

ODRŽANA ŠESTA SJEDNICA MMO-a U ZAGREBU

Dobra volja i odlučnost da se otvorena pitanja rješavaju

S obje strane postoji dobra volja i namjera da se otvorena pitanja rješavaju, stoga je vrlo važno da se sjednica održala nakon tri godine zastoja u radu, ocjena je članova Međuvladinog odbora o zaštiti prava manjina između Hrvatske i Srbije koji je osnovan s ciljem praćenja provedbe Sporazuma o zaštiti manjina koji su dvije zemlje potpisale prije deset godina

Nakon tri godine stanke u Zagrebu i ličkom mjestu Vrhovine, 22. i 23. listopada je održana sjednica Međuvladinog odbora o zaštiti prava manjina između Republike Hrvatske i Republike

Mašić je izrazio zadovoljstvo nastavkom razgovora o unapređenju međunacionalnih odnosa i poručio da je Republika Srbija pokazala riješenost da svim manjinskim zajednicama, posebice hrvatskoj manjini u Srbiji,

nih zasjedanja, aktualizirali su pitanja od vitalnog nacionalnog interesa za obje manjine te donijeli i neke nove preporuke. Izaslanstva objiju država izrazila su zadovoljstvo postignutim te su kao glavno obilježje Šeste

li napredak, pozitivno ozračje i želju da se sva otvorena pitanja riješe. U tom smislu ova sjednica je za sve nas ohrabrujuća te potiče na daljnje korake«, naglasila je Daria Krstičević, supredsjedateljica hrvatske strane MMO-a.

Daria Krstičević i Zoran Mašić

Srbije (MMO). MMO je osnovan s ciljem praćenja provedbe Sporazuma o zaštiti manjina koji su dvije zemlje potpisale prije deset godina.

Sjednica je održana pod supredsjedanjem Daria Krstičević, predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Zorana Mašića, državnog tajnika u Ministarstvu prosvjete, znanosti i tehnološkog razvitka Republike Srbije. Tijekom prvog dana zasjedanja

osigura sva zakonska i ustavna prava.

U radu sjednice su sudjelovali i članovi MMO-a, predstavnici hrvatske nacionalne manjine u Srbiji Slaven Bačić, Petar Kuntić i Tomislav Žigmanov.

SPREMNOST ZA RJEŠAVANJE OTVORENIH PITANJA

Tijekom sjednice članovi MMO-a analizirali su provedbu usvojenih preporuka s prethod-

Kada se završe izbori u Hrvatskoj i kada po svim predviđanjima dođe do promjena u vlasti i kada se sastanu dvije najjače stranke trenutno u regiji, Srpska napredna stranka i Hrvatska demokratska zajednica, bit će konkretnih rezultata. Smatram da će se u tim pregovorima riješiti problemi Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji. Prije toga će biti samo šminka na ovaj ili onaj način, ali korjenite neke promjene se ne mogu očekivati, ocjenjuje Petar Kuntić.

sjednice istaknuli konstruktivno i pozitivno ozračje u kojem se odvijala. Naglašeno je da s obje strane postoji dobra volja i odlučnost da se otvorena pitanja rješavaju. Zaključeno je da je iznimno važno osnivanje katedri na hrvatskom i srpskom jeziku na kojima će se školovati budući nastavnici koji će nastavu izvoditi na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji i srpskom jeziku u Republici Hrvatskoj. Temeljna je poruka pripadnika hrvatske i srpske manjine, navodi se u priopćenju sa sjednice, da je ova dvodnevna sjednica protekla u konstruktivnom i pozitivnom ozračju. S obje strane postoji dobra volja i namjera da se otvorena pitanja rješavaju. Stoga je vrlo važno da se sjednica održala nakon tri godine zastoja u radu. »Uistinu nam je drago da su pripadnici naših manjina prepozna-

Zoran Mašić, supredsjedatelj srpske strane MMO-a pozdravio je održavanje ove sjednice nakon tri godine: »Veseli me da je sjednica održana u konstruktivnoj atmosferi, uz postizanje apsolutnog konsenzusa o potrebi ali i spremnosti na rješavanje svih otvorenih pitanja. Utvrdili smo okvire za realizaciju većine preporuka što je dobar temelj za nastavak unapređenja zaštite prava manjina u obje zemlje.«

BAČIĆ: MALO POMAKA, POZITIVNA OČEKIVANJA

»Ozračje jeste bilo konstruktivno«, smatra i Slaven Bačić, međutim, dodaje kako je vrlo malo pomaka učinjeno u odnosu na prošlu sjednicu. »Zajednički je konstatirano kako je jedan od mogućih uzroka to što je čak tri godine bila stanka i dogovoreno

U cilju unapređenja razine pravne zaštite te očuvanja i razvijanja nacionalnog identiteta hrvatske manjine u Republici Srbiji i srpske manjine u Republici Hrvatskoj, 22. listopada u Zagrebu, u Državnoj rezidenciji u Visokoj, započela je Šesta sjednica mješovitog Međuvladinog odbora (MMO) između dviju zemalja.

je da će se sljedeća sjednica održati u proljeće sljedeće godine. Ono što mene najviše ohrabruje je, čini mi se, doista iskrena želja supredsjedatelja Mašića da se ono bar što se tiče njegovog djelokruga – a to je pitanje obrazovanja, riješi. Smatram da možemo očekivati postupno rješavanje svih naših problema napose veza-

srpskoj zajednici u Hrvatskoj. U tom smislu ima nekoliko objekata prije svega Hrvatski dom u Srijemskoj Mitrovici kao, čini mi se lakše rješivo pitanje, i s druge strane složenije pitanje povrata Hrvatskog doma u Rumi. U svakom slučaju ušla je zajednička preporuka objema stranama da pronađu modalitete vraćanja

Članovi izaslanstava su imenovani od vlada Republike Hrvatske i Republike Srbije. Čine ih predstavnici resornih ministarstava (kultura, pravosuđe, obrazovanje, unutarnji poslovi, uprava i dr.).

nih za udžbenike, prije svega probleme materijalne naravi u izradi udžbenika, uz njegovu pomoć naravno u onoj mjeri koliko je moguće. Obećao je i posredovanje kod premijera glede rješenja onoga što nas najviše politički tišti – garantiranog parlamentarnog zastupanja, jer smatramo da ova politička garnitura, ukoliko ima volje, ima i snagu da to riješi za razliku od prošlih političkih garnitura. Kandidirali smo jednu novu preporuku za obje strane, a to je vraćanje imovine oduzete manjinskim udrugama. Kako u najvećem broju ne postoji pravni kontinuitet između onog kome je oduzeta imovina i onog koji traži, makar se i zvao isto, na naš prijedlog smo unijeli jednu opću preporuku za obje strane polazeći od pozitivnog primjera Republike Hrvatske koja je darivala bivšu zgradu Privrednika

oduzete imovine manjinskim institucijama i organizacijama bilo u pogledu vlasništva, bilo u pogledu načina korištenja», kaže Bačić.

KUNTIĆ: GORUČI PROBLEMI PONOVO NA STOLU

»Bili smo svjedoci sjednice čiji rezultat jednom riječju govori sve, a to je da kontinuitet barem postoji« ocjenjuje Petar Kuntić, ali ocjenjuje i da se značajniji pomaci mogu očekivati tek nakon izbora u Republici Hrvatskoj. »Neki spektakularni rezultati nisu postignuti jer su bile slabe pripreme i dugo se čekalo, tri godine se čekalo da se nastavi s radom MMO pa smo u jednom trenutku mislili da državu Srbiju apsolutno više niti ne interesira takav način rješavanja prava manjinskih zajed-

nica Srba u Hrvatskoj i Hrvata ovdje. Sve u svemu, dobro je što je nastavljeno, dobro je što je barem nešto riješeno i dobro je što su goruči problemi ponovno stavljeni na stol i nadam se da će barem dio toga biti riješen na jednoj od sljedećih sjednica koja treba biti održana sljedeće godine u Beogradu. Osobno, ne kao predsjednik DSHV-a, već kao dugogodišnji član MMO-a, smatram da ni sljedećeg puta neće biti spektakularnih rezultata i da će prvi konkretni rezultati biti

kada se završe izbori u Republici Hrvatskoj i kada po svim predviđanjima dođe do promjena u vlasti i kada se sastanu dvije najjače stranke trenutno u regiji – Srpska napredna stranka i Hrvatska demokratska zajednica. Smatram da će se u tim pregovorima riješiti problemi Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji. Prije toga će biti samo šminka na ovaj ili onaj način, ali korjenite neke promjene se ne mogu očekivati«, ocjenjuje Kuntić.

J. D.

Posjet srpskoj manjini u Vrhovinama

Prije početka sjednice u Vrhovinama članove MMO-a pozdravili su **Milorad Delić**, načelnik općine Vrhovine i **Nikola Lalić**, zamjenik župana Ličko-senjske županije. Načelnik Delić izrazio je zahvalnost što je upravo općina Vrhovine izabrana za drugi dio zasjedanja MMO-a. Govoreći o općini, načelnik Delić je naglasio kako općina koja broji 1400 stanovnika, gotovo nema nezaposlenih. »Zahvaljujući ulaganjima u infrastrukturu te činjenici da Plitvička jezera dijelom pripadaju općini Vrhovine otvorene su nove mogućnosti i perspektive za razvoj turizma, poljoprivrede i malog obrta«. Usto, načelnik Delić je naglasio kako je u posljednje vrijeme pokrenut i snažan razvoj drvne industrije. Zamjenik župana Ličko-senjske županije Nikola Lalić naglasio je da je rad MMO-a vrlo bitan ne samo za pripadnike nacionalnih manjina, nego i za cijelu zajednicu gdje manjina živi. Tijekom dana članovi MMO-a su posjetili i Područnu školu Vrhovine Osnovne škole *Zrinski* i *Frankopana Otočac* u kojoj se održava nastava srpskog jezika i pisma po C modelu, hram sv. Arhangela Mihaila i Gavrila iz 1748. godine te drvnu industriju *Drvo Vrhovine*.

PETAR PIFAT, PREDSEDNIK HKPD JELAČIĆ IZ PETROVARADINA

Očuvanje svoga nacionalnoga identiteta je naše najveće postignuće

*Bolje da nas ljudi ne vole zbog onoga što jesmo, nego li da nas vole zbog onoga što zapravo nismo
* lako smo posve zadovoljni svojim trenutačnim sjedištem u crkvenim prostorijama, neću kriti svoju želju da bi konačno mjesto našega Društva trebala biti rodna kuća bana Josipa Jelačića*

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Jedna od najaktivnijih hrvatskih udruga u posljednje vrijeme je Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Jelačić* iz Petrovaradina. Desetljeće svoga postojanja proslavili su u studenome prošle godine, a protekloga vikenda obilježili su još jedan jubilej – deset godina od osnutka njihova Mješovitog pjevačkog zbora zbora. Tim povodom razgovarali smo s predsjednikom ove udruge **Petrom Pifatom**, koji je aktivni član *Jelačića* od njegova osnutka, a koji dužnost prvoga čovjeka Društva obnaša nepune dvije godine.

HR: U nedjelju 26. listopada, Mješoviti pjevački zbor *Jelačića* obilježilo je 10 godina svoga postojanja, uz promociju svoj prvoga nosača zvuka. Kao predsjednik udruge, ali i aktivni suradnik zbora, kako doživljavate ovaj jubilej?

Jubilej doživljam ga s ponosom i zadovoljstvom što je u Petrovaradinu, četrdeset i sedam godina nakon prestanka djelovanja glasovitog Hrvatskog pjevačkog društva *Neven*, osnovanog još 1880. godine, ponovno oživljen rad višeglasnog pjevačkog zbora čijeg smo desetoljetnjeg uspješnog djelovanja svjedoci. Nije bilo lako osnovati pjevački zbor prije 10 godina, u uvjetima tada još uvijek prisutnoga straha od javnog očitovanja nacionalne pripadnosti dobrog dijela petrovaradinskih Hrvata, nepostojeće financijske strukture, a niti dovoljno kadrovskih potencijala. Poziv na audiciju naišao je na dobar odziv ne samo petrovaradinskih, već i srijemskokameničkih i novosadskih Hrvata kojima treba odati priznanje za ustrajnost i zalaganje u svladavanju vještine pjevanja, u početku lakših, a kasnije i vrlo zahtjevnih skladbi. Za postignuti uspjeh

iznimno je zaslužna dirigentica **Vesna Kesić Krsmanović** koja njime ravna od samoga početka. Njeno dirigentsko znanje, izuzetan pedagoški pristup i višegodišnje iskustvo rada u zboru opere Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu, presudno je utjecalo na ostvareni napredak u radu. Ne smijemo zaboraviti ni petrovaradinskog pijanistu i profesora, pokojnog **Đuru Rajkovića** kao doživotnog suradnika pjevačkog zbora. Brojne skladbe harmonizirane njegovom rukom i danas zauzimaju najveći dio repertoara ovog tridesetočlanog zbora. Posebnost pjevačkog zbora ogleda se i u njegovoj žanrovskoj raznolikosti. Na repertoaru su, pored tradicionalnih narodnih i klasičnih djela, također i liturgijske skladbe, te crkvene popijevke. Prednost se, svakako, daje glazbenim djelima hrvatskih velika-

na iz Petrovaradina i Srijema, u cilju promidžbe autohtone glazbene baštine.

HR: HKPD *Jelačić* djeluje u više sekcija. Što držite vašim najvećim postignućima do sada? Koja biste gostovanja izdvojili?

Uz pjevački zbor koji držim najvećim reprezentom Društva, veoma smo ponosni i na nedavno osnovanu mješovitu klapu pred kojom je, uvjeren sam, prava karijera. U Društvu, također s uspjehom, djeluju tamburaška, nogometna i povijesnoistraživačka sekcija. Najvećim postignućem Društva držim naše dosadašnje postojanje i zalaganje u očuvanju svoga nacionalnoga identiteta. Oni su dovoljan razlog da budemo sretni. Uz to bih spomenuo i osvajanje brončane medalje na Festivalu muzičkih društava Vojvodine, najnovije objavljivanje nosača zvuka

(CD-a) sa skladbama hrvatskih skladatelja iz Srijema u izvedbi pjevačkog zbora, te osnutak mješovite klape i škole tambure za najmlađe članove. I putovanja je, Bogu hvala, sve više. Među najzapaženija uvrstio bih gostovanja na Rabu, u Trogiru, Zagrebu, Požegi, Vinkovcima, Županji, Subotici i Rumi.

HR: Koliko su tamošnji Hrvati zainteresirani za sudjelovanje u radu *Jelačića*?

Prvi članovi Društva bili su njegovi osnivači – desetoro hrabrih sugrađanki i sugrađana, različitih dobi i profesija. Uz blagonaklonost Crkve koja je i danas moralna i duhovna potpora radu, broj članova *Jelačića* narastao je do blizu tri stotine. Od tog broja, aktivno je oko sedamdeset članova. Ostali su, ništa manje važni, potpomažući članovi i svojevrsni promatrači ili kritizeri rada. Kako vrijeme odmiče, u Društvo se polagano učlanjuje, ili pak ga posjećuje, i ona manjina koja se već privikla promjeni svoga etničkog identiteta radi prilagođavanja većinskom narodu u kojemu živi. Vjerujem da će Društvo i nadalje pristupati svim ljudima, bez razlike, otvoreno i srdačno, nadajući se da će na taj način ohrabriti i one Hrvate koji se još uvijek drže po strani, nijećući svoj identitet. U tom kontekstu često sam puta javno govorio da je bolje da nas ljudi ne vole zbog onoga što jesmo, nego li da nas vole zbog onoga što zapravo nismo.

HR: Srijemski su Hrvati, pa tako i oni u Petrovaradinu, prošli kalvariju devedesetih godina prošloga stoljeća. Kako su te godine utjecale na hrvatsku zajednicu u Petrovaradinu?

Moja prabaka je, aludirajući na vječito tragičnu sudbinu hrvatskoga naroda, znala govoriti kako »Hrvati uvijek nose popreko lotru kroz šumu«. Da je bila u pravu, svjedoče i posljednja ratna događanja na našim prostorima koja su se neminovno reflektirala i na vojvođanski dio Srijema, pa tako i na Petrovaradin. Izuzev najočitijeg

fizičkog nasrtaja na župni ured Sv. Roka i staru i bolesnu majku tadašnjeg župnika spomenute župe, preč. **Marka Kljajića**, Hrvate se uglavnom zastrašivalo verbalno i putem medija, zbog čega je veliki broj njih preselio u Hrvatsku. Na taj je način, ali i prirodnim tijekom asimilacije, postotak Hrvata u Petrovaradinu znatno smanjen o čemu svjedoči i najnoviji popis prema kojem ih ima tek oko 6 posto.

HR: Kako danas žive Hrvati u Petrovaradinu? Imaju li strah od javnog očitovanja svoje nacionalne pripadnosti?

Hrvati u Petrovaradinu, kao i u većini drugih naselja u Srbiji, ne govore svojim jezikom ni u međusobnoj komunikaciji. Ekonomske neprilike izjednačavaju ih s ostalim narodima s kojima žive. Većina njih sudjeluje u vjerskom životu, a posljednjih deset godina i u okviru HKPD-a *Jelačić*. Strah od očitovanja nacionalne pripadnosti prisutan je i dalje, ali kod veoma malog broja naših sugrađana. Možda je veći problem sa skupinom onih koji svoj nacionalni identitet polako poistovjećuju s identitetom većinskog naroda, ističući da ih kao lojalne građane ove države, ne interesira nikakvo »hrvatanje« koje, navodno, HKPD *Jelačić* propagira.

HR: Koliko je danas Hrvata u javnom životu Petrovaradina vidljivo kulturno-povijesno naslijeđe mjesta vezano za Hrvate, poput naziva ulica i ustanova, napisa u medijima i publikacijama kada se govori o povijesti mjesta...?

Do 1990-ih godina, u Petrovaradinu su brojne ulice i institucije nosile imena po hrvatskim velikanima. Iz knjižnice koja i danas nosi naziv *Biblioteka Vladimir Nazor*, za razliku od osnovne škole koja je preimenovana u OŠ *Jovan Dučić*, na ulicu su tijekom nemilih godina bile izbačene brojne knjige hrvatskih autora, mijenjani su nazivi ulica koje su nosile imena hrvatskih velikana itd.

Hrvatsko obilježje najvidljivije je na nadgrobnim spomeni-

cima petrovaradinskih grobalja, crkvama i pojedinim nazivima ulica. U vrijeme rata, u medijima se pisalo vrlo tendenciozno, no, danas, ako se i plasira nekakva iskrivljena slika o povijesti samoga Petrovaradina, čini se da ista nije rezultat zlonamjere autora iste, nego prije posljedica njegova nedovoljnog poznavanja ili nerazumijevanja povijesti grada koja je istodobno i povijest Hrvata ovoga dijela današnje Vojvodine.

HR: Kako ste zadovoljni potporom koju udruga dobiva od tijela vlasti (grad, pokrajina, država)?

Nisam sklon zamijeranju i osuđivanju. Imam razumijevanja za odluke relevantnih institucija i kada nam pruže potporu i kada to ne učine. Strpljen – spašen. Strateški planovi i programi rada HKPD-a *Jelačić* prave se dugoročno. Kao osoba koja je na čelu Društva tek skoro dvije godine, mogu reći da sam solidno zadovoljan financijskom potporom svih nadležnih tijela vlasti, a napose sretan što umiju prepoznati i vrednovati većinu projekata koje predlažemo. Posebno sam zahvalan nemaloj potpori naše matične države i bivšim Petrovaradincima koji u njoj žive. Nadalje, smatram da naš transparentni rad i ostvareni uspjeh na polju kulture na najbolji način opravdavaju sredstva koja dobijamo.

HR: Ima pojedina koji su vas optuživali da ste prije godinu i pol dana presjelenjem udruge iz središta Petrovaradina u prostorije župe Uzvišenja sv. Križa, smanjili vidljivost rada *Jelačića*. Kako komentirate ove optužbe, što je bio uzrok preseljenja, i kakvi su vam planovi u svezi pitanja prostorija udruge?

Da. U našem je Društvo pravilo da odluke donosi deveteročlani Upravni odbor glasanjem koje je u većini slučajeva bilo jednoglasno i složno po pitanjima koja su od vitalnog interesa za napredak. Kada sam postao predsjednikom, udruga je za sastanke, galerijske izložbe

i čuvanje svoje arhive koristila poslovni prostor u Beogradskoj ulici br. 7, izdvajajući mjesečno oko stotinjak eura za njegov zakup. Zatečen stanjem u kojem je dug Društva prema JP-u *Poslovni prostor* do kraja 2013. godine iznosio 67 661,49 dinara, a prema JKP-u *Čistoća* 14 954,53 dinara, na sastanku Upravnog odbora postavio sam pitanje daljnje održivosti zakupa prostora koji je, uz to, i vrlo nezdrav za boravak, uslijed visoke vlažnosti.

Dok se više mjeseci pokušavao pronaći način financiranja zakupa, dugovi su se i dalje gomilali, a nerijetko su od javnih tvrtki stizale opomene pred tužbu i sudsku naplatu dugova. Na kraju je moralo intervenirati i Hrvatsko nacionalno vijeće, plativši sve komunalne dugove Društva. Za svo to vrijeme, nitko se od onih koji su optuživali kasniju i bezalternativnu odluku Upravnog odbora o napuštanju spomenutih prostorija, nije uključio u rješavanje problema tj., pronalaženje načina financiranja zakupa. Želim naglasiti da je u to vrijeme i dug prema voditeljima pjevačke i tamburaške sekcije bio prilično velik, pa je postojala opasnost od prekida aktivnog rada samih sekcija. Također, treba svima biti jasno da činom napuštanja spornog prostora uopće nije bio ugrožen kulturno-umjetnički rad Društva, s obzirom da se isti neprekidno odvijao u podrumskim prostorijama samostana Sv. Jurja. Nadalje, prostor u Beogradskoj 7 nije napušten prije nego je osiguran mnogo bolji, a uz to i besplatan, prostor za smještaj arhive i ureda Društva koji se do danas nalazi u vjeronačnoj dvorani župe Uzvišenja sv. Križa.

Iako smo posve zadovoljni svojim sjedištem u crkvenim prostorijama, kao i odnosom sa župnikom vlč. **Stjepanom Barišićem**, neću kriti svoju želju da bi konačno mjesto našega Društva trebala biti rodna kuća bana Josipa Jelačića u Beogradskoj ulici br. 10. Do tada, neka bude po Jelačićevom geslu: »Što Bog dađe i sreća junačka.«

BITI PODUZETAN U SUBOTICI

Neka Srbija što duže bude na putu k EU

*U Srbiji ti se bankrot može desiti svakodnevno, kaže Igor Skala **

U Hrvatskoj čim krenete da istovarujete opremu odmah dolazi inspekcija, kaže Danijel Davčik

Otvoreno sveučilište u suradnji s Uredom za lokalni ekonomski razvoj (LER) i Uredom za mlade, organizira seriju prezentacija uspješnih subotičkih poduzetnika s ciljem populariziranja koncepta poduzetništva, samozapošljavanja i poticanja lokalnih inicijativa. Koncept se sastoji od šest ciklusa, od kojih je fokus petog ciklusa prezentacija, realiziran prošlog tjedna, bio na uslužnoj djelatnosti tj. trgovini, odnosno uspješnim subotičkim kompanijama iz ovih područja. Poslovni koncept kompanije *Skalagreen* d. o. o. predstavio je njen generalni direktor **Igor Skala**, a kompanije *Audio Solutions* d. o. o. direktor **Danijel Davčik**.

NEMA MJESTA AMATERIZMU

Sve što u životu radiš radi profi ili nemoj uopće raditi, jer u ovom surovom svijetu nema mjesta amaterizmu, poručio je Skala prisutnima predstavljajući koncept razvoja kompanije *Skalagreen* i naglašavajući značaj faznog razvoja poslovnog koncepta, unapređivanja usluga i širenja prodajnog asortimana. On smatra da je jedan od preduvjeta za uspješno poslovanje izbjeći kreditno zaduživanje. »U Srbiji ti se bankrot može desiti svakodnevno, jer ovdje zakoni nisu sigurni, ništa ne funkcionira, valuta nije stabilna, i na neki način moraš biti mađioničar kako bi poslova«, kazao je Igor Skala.

On je naslijedio obiteljski biznis, a prvobitna i osnovna djelatnost tvrtke *Skalagreen* bila je uvoz i distribucija opreme za

navodnjavanje, no veoma brzo zauzima vodeće mjesto na tržištu i postaje prepoznatljiva po kvaliteti artikala koje uvozi. Osim suradnje s vodećim svjetskim kućama u području navodnjavanja, otpočinje suradnju i s vodećim svjetskim kompanijama u proizvodnji umjetnih gnojiva, folija za plastenike, plastičnih saksija i kontejnera, supstrata. Ponuda *Skalagreena* danas uokviruje i zadovoljava potrebe poljoprivrednog i hortikulturnog tržišta. Igor Skala smatra da je formula za uspješno poslovanje njegovanje dobrih odnosa s

bolju ponudu za svoje vrtove. Skala međutim kaže da tvrtke kao što je *Skalagreen* za 30-40 godina vjerojatno više neće postojati, smatra da su budućnost male manufakture koje se bave doradom za multinacionalne kompanije.

STALNO ULAGANJE U OPREMU

Poduzeće *Audio Solutions* osnovano je 2005. godine i bavi se ozvučavanjem i izradom audio zapisa te iznajmljivanjem ozvu-

ono što volim«, kazao je Davčik. On radi s brojnim poznatim muzičkim izvođačima, trenutačno je šef tehnike na koncertima **Đorđa Balaševića**, i to mu, kako kaže, predstavlja zadovoljstvo ali u isto vrijeme donosi ogroman stres. Na koji način investicije u opremu pridonose dugoročnom učinku na razvoj poslovanja, možda je najbolje ilustrirao podatkom da je ove godine uložio više novca nego u posljednje četiri godine, ali i da je upravo to spasilo poduzeće od konkurencije. Obojica poduzetnika, i Skala i Davčik, kažu da ako bi Srbija sutra ušla u EU oni bi morali zatvoriti tvrtke te dodaju kako bi voljeli da Srbija što duže ostane na putu pridruživanja. »U Hrvatskoj, primjerice, od 200 tvrtki koje su se bavile iznajmljivanjem ozvučenja ulaskom u EU sada samo 30-ak može raditi koncerte, jer su regulative komplicirane. Kod nas inspekcija dolazi kad vam je netko pošalje, netko kome ste trn u oku ili je netko natjera da dođe, a u Hrvatskoj čim krenete da istovarujete opremu odmah dolazi inspekcija koja provjerava žigove, materijale, ateste svih vrsta«, kaže Davčik i dodaje kako zarada u Srbiji njegovoj tvrtki ne može osigurati opremu koja zadovoljava visoke standarde.

Prezentacijama poduzetnika prisustvovali su učenici srednje ekonomske i kemijske škole, studenti ekonomije, a kako kažu organizatori s Otvorenog sveučilišta, s obzirom na to da je bila izuzetno posjećena, prvobitno planirana četiri ciklusa proširila su se na šest te na proljeće planiraju nastaviti s projektom.

S. M.

kupcima, distributerima i dobavljačima. Trgovinu definira kao prodaju međuljudskih odnosa stavlajući odnos s kupcima na prvo mjesto, čak prije kvalitete i cijene proizvoda.

Ispričao je kako je njegova tvrtka prije 11 godina bila na prekretnici, kada je otvorio prodavaonu *Agrocentar* na Paličkom putu koja danas raspolaže s oko 8000 proizvoda i prepoznata je od strane subotičkih hobista kao mjesto na kojemu će pronaći naj-

čjenja. Direktor tvrtke Danijel Davčik prezentirao je kronologiju razvoja vlastitog poduzeća s naglaskom na investicije u opremu, koju kupuje od renomiranih svjetskih proizvođača kako bi dostigao važeće standarde. Davčik je ispričao da je u biznis krenuo doslovno od nule vođen unutarnjim osjećajem koji se vremenom sve jasnije formirao. »U meni se polako formirao osjećaj da ne želim zaraditi mnogo novca nego radije želim raditi

ŠTO ĆE BITI S DAROM OBITELJI ĐANIĆ?

Obiteljska kuća – dar djeci

Prije pol godine obitelj Đanić poklonila je gradu Somboru obiteljsku kuću uz uvjet da se kuća koristi kao dječji vrtić. No, šest mjeseci poslije ova katnica, nedaleko od centra Sombora, stoji zatvorena pa smo pokušali doznati kada će početi adaptacija i kada će biti ispoštovana volja darovatelja. Obiteljsku kuću Gradu Somboru poklonile su **Anica Đanić**, supruga pokojnog **Matije Đanića** i njihova kćer **Mirna Dražić**. Tako su ispoštovali želju supruga i oca koji je za života poželio darovati kuću gradu Somboru.

RADOST DARIVANJA

»Rođena sam u Somboru, u Somboru sam išla u vrtić, završila osnovnu i srednju školu i poslije fakulteta se vratila u svoj rodni

Mirna Dražić i Anica Đanić

nas se Somborci malo sjećati, a mi smo radosni što pomažemo djeci našeg Sombora«, kazala je prigodom potpisivanja ugovora o darivanju kuće Mirna Dražić. Uvjet darovatelja je da se kuća koristi kao dječji vrtić. Na kući treba biti i spomen ploča na kojoj će pisati: »Ovu prelijepu kuću

POŠTIVANJE UGOVORA

Kako je za naše novine izjavio **Đurađ Milanović**, vijećnik Gradskog vijeća zadužen za obrazovanje, Grad Sombor će u potpunosti ispoštovati ugovor o daru obitelji Đanić i u kući koja je dana na poklon

objektu budu dvije pripreme predškolske grupe. U jednoj bi se nastava izvodila na srpskom jeziku uz učenje engleskog jezika. Druga priprema predškolska grupa imala bi karakter grupe s bilingvalnom nastavom njemačkog jezika, ukoliko bude dovoljno zainteresiranih. Za grupu na njemačkom jeziku već postoji inicijativa Udruge Nijemaca *Gerhard* iz Sombora«, kaže Milanović.

PROFESOR MATIJA ĐANIĆ

Profesor Matija Đanića (1929. – 2010.), magistar geografskih znanosti, rodom iz Monoštora, u Sombor je došao kao dječarac poslije smrti svojih roditelja, **Stipana** i **Katice**. Othranila ga je Jaga Pašalić. Bio je profesor geografije, prosvjetni savjetnik, a jedno vri-

VRTIĆ I NA HRVATSKOM?

Profesor Matija Đanić, ostavio je vidan trag u hrvatskoj zajednici u Somboru, te se ovdje nemjeće i logičan zaključak da bi u kući koju je njegova obitelj darovala gradu Somboru, svoje mjesto trebala imati i zabavišna grupa djece na hrvatskom jeziku. Dok se darovana kuća ne privede namjeni ima još podosta, pa to vrijeme treba iskoristiti i potaknuti roditelje da svoju djecu upišu u grupu vrtića na hrvatskom jeziku. Također s tom namjerom treba upoznati i one koji vode naobrazbu u Somboru, kao što su to već uradili iz njemačke udruge.

grad. Ovdje su mi rođena i djeca. Iako 20 godina živimo u Kanadi, ja kao Somborka i moja djeca volimo ovaj grad. Smatram da je naš Sombor jedan od najljepših gradova na svijetu i u Somboru mi je ostalo srce. Zbog toga mi je čast i sreća što poklanjajući našu obiteljsku kuću činim nešto za naš grad. Nadam se da će se

je gradila udova **Jaga Pašalić** sa svojim sinom **Vinkom**. Bila je veoma plemenita žena i odgojila je prof. mr. Matiju-Matu Đanića. Zato njegova kći Mirna i supruga Ana poklanjaju ovo lijepo zdanje gradu Somboru u želji da se u njemu uvijek čuju veseli dječji glasovi.«

bit će otvoren vrtić. »Kako bi ugovor bio ispoštovan neophodno je da se objekt privede namjeni. Nastojat ćemo pri kreiranju proračuna za 2015. godinu planirati sredstva za adaptaciju, kako bi se u kući koja je darovana otvorio odjel Predškolske ustanove *Vera Gucunja*. Planirano je da u tom

jeme i ravnatelj Somborske Gimnazije. Prisilno je umirovljen 1991. godine. Matija je bio pet godina urednik *Miroljuba*, kao i član uprave HKUD-a *Vladimir Nazor*. Bio je i suradnik Leksikona Podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca.

Z. Vasiljević

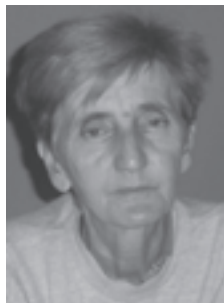

Obiteljska kuća Đanića

Kako obilježavate blagdan Svih svetih?

MILENA ŠTIMAC,
kućanica, Voganj

Poseban dan

Blagdan Svih svetih je u našoj obitelji poseban dan. Toga dana se prisjećamo naših pokojnih, posjećujemo njihove grobove i odlazimo na svetu misu gdje se molimo za njih. Cijela obitelj odlazi na groblje, ponesemo svijeće i cvijeće i tamo sačekamo župnika. To bude drugog dana, na Dušni dan – dan vjernih mrtvih i tada idemo na misu u kapelu svetog Florijana, nakon čega se blagoslove grobovi. Svi naši pokojni pokopani su u Rumi. Na groblju u našem selu Vognju nemamo pokopanih, tako da toga dana nakon svete mise i posjete grobova, odlazimo kod naše rodbine, kod moje jetrve na ručak. To je ujedno dan kada se okupi cijela obitelj, a kod nas i uža rodbina. Toga dana osim ručka, pravi se kiselo tijesto i to su najčešće uštipci. To je tradicija u našoj obitelji. To je prigoda da se posvetimo jedni drugima i u zajedništvu se pomolimo za naše drage pokojne. Tada ništa ne radimo, vrijeme posvećujemo našim dragim pokojnima koji su tada u našim mislima. Sve te običaje vezane za sam blagdan Svih svetih i Dušni dan, naučila sam kada sam se udala. Običaje sam naučila od svoje svekrve koja je taj dan posebice obilježavala i jako držala do toga. Tako sam većinu običaja preuzela i prenijela na svoju djecu. Svi bi trebali toga dana posvetiti svoje vrijeme za svoje pokojne, moliti za njih i za njihove duše. Zbog toga je u našoj obitelji ovaj dan poseban, a tako će ostati i ubuduće, jer sam sigurna da će te običaje preuzeti i moja djeca i prenijeti ih jednoga dana svojim potomcima.

S. D.

DANIJELA SABADOŠ,
uposlenica, Petrovaradin

U mislima s najbližima

Osobno meni, ali i mojoj užoj obitelji, ovaj blagdan je od velikog značaja. Još u ranoj mladosti su me učili da tog dana posjećujemo grobove svojih pokojnih i da se molimo za njih. Kada sam se udala ta tradicija se nastavila i tako je i dan danas. Toga dana ne radim ništa, jer je taj dan isključivo vezan za moje najdraže pokojne. Molitvom za njih, u mislima s njima, prisjećajući se najdragocjenijih trenutaka s najmilijima, provodim prvi dan.

Već drugog dana na Dušni dan, skupa s mojim najbližima posjećujem grobove, noseći cvijeće i svijeće koje skupa palimo na groblju i čekamo župnika za preliv grobova. Obično tog dana kuham nedjeljni ručak, kada se okupe i najuži članovi moje obitelji. Ponekad za vrijeme objeda, kroz razgovor se prisjećamo lijepih trenutaka iz mladosti, s našim dragim pokojnicima. Smatram da je blagdan Svih svetih poseban, pretežito zato što je taj dan posvećen našim pokojnima koji zaslužuju naše poštovanje i sjećanje.

Zato moramo i djecu učiti tome, jer tko ne poštuje žive ne poštuje ni mrtve. Ja posjetim moje pokojne u mom rodnom mjestu, ali isto tako i ovdje u Petrovaradinu, ali mi bude teško što ne mogu toga dana posjetiti grobove meni dragih ljudi koji su sahranjeni daleko. I za njih toga dana zapalim svijeće na groblju i pomolim se za njihovu dušu. Ipak mislim da naše pokojne i njihove grobove treba češće posjećivati, a ne samo na Dušni dan, paliti im svijeće i sjećati ih se i pričati djeci o njima.

S. D.

BILJANA RIBIĆ,
učiteljica, Sonta

Cvijet, svijeća i Oče naš

Blagdan Svih svetih, ili, kako odvajkada kažemo u Sonti Sisvete, u mojoj obitelji obilježavamo onako kako su to radili ne samo naši roditelji, nego i dalji preci. To nam je dan svih blaženih u nebu, dan kojega u cijelosti posvetimo dušama naših najbližih, koje su se preselile Bogu. Po običaju, toga dana obiteljski obilazimo grobove rodbine i prijatelja i u njihovu čast palimo svijeće ili lampione i ostavljamo cvijeće. Kod njihovih grobova susretnemo se i s drugim osobama koje su bile bliske pokojniku, pa se prisjetimo lijepih događaja iz pokojnikova života. Na groblju mi osobito lijepo bude u večernjim satima, do kada najveći broj vjernika paljenjem svijeća i lampiona, a veliki broj djece s kandelima u rukama, iskazuje pijetet prema pokojnicima.

U mojim djetinjim godinama pred očima bi mi se ukazao najljepši prizor kad bi me djed ili otac odveo na Kalvariju. Naše groblje bi mi pred očima sinulo u svoj svojoj ljepoti. Podsjećalo bi me na najljepši vrt nekog imaginarnog dvorca iz bajke. Sjećam se kako bi mi za Sisvete sada već pokojni djed svake godine odabrao prikladnu bundivu i od nje izradio prekrasno kandelu, a kasnije smo taj običaj preuzeli i mi. Nadam se da će ga održati i naša djeca. Inače, zemaljska obilježja naših najbližih pokojnika održavamo cijelu godinu uredna, jer poštujući njih, poštujemo i sebe. Nisam pristaša pretjeranog kindurenja, mislim da su cvijet, svijeća i prije svega molitva Oče naš za duše umrlih dovoljni i Bogu ugodni simboli.

I. A.

**RAZGOVOR POVODOM PREDSTOJEĆEG
BLAGDANA SVIH SVETIH:**

VESNA PRČIĆ, DIREKTORICA JKP POGREBNO

Pojačane mjere sigurnosti

Tijekom blagdana na groblju će dežurati grobari i komunalni policajci

Što bi ste poručili svima koji će sljedećih dana dolaziti na neko od gradskih grobalja?

Ovom prilikom apeliram na posjetitelje da se pridržavaju reda i pravila ponašanja u grobljima, o kojima se mogu obavijestiti na ulazima u groblja, kao i da se u svakom groblju mogu obratiti grupovodi – grobaru za bilo kakvu pomoć ili pojašnjenje. Isto tako, upozoravam da je nažalost i dalje prisutno mnogo ljudi u pojedinim grobljima kojima namjera nije posjet grobovima, ali da ćemo i ove godine u suradnji s policijom pokušati utjecati na

sigurnost kako posjetitelja groblja, tako i nadgrobni spomenika, lampiona i cvijeća, koji su često na meti kradljivaca.

Na koji način se može pospješiti uspješno rješavanje akutnog problema krađe na grobljima?

Uspješnom suradnjom s Komunalnom policijom grada, mnogi problemi na grobljima su riješeni, a svakako će grobari i komunalni policajci biti prisutni na terenu i u dane predstojećeg blagdana. Također, za sve informacije svi zainteresirani mogu se obratiti i u sjedište poduzeća, s obzirom na to da će i trgovina komunalnih usluga ali i trgovina pogrebne opreme raditi po uobičajenom radnom vremenu.

Hoće li radno vrijeme groblja u ova dva dana biti produženo?

Zbog blagdana, kapije groblja će se zaključavati nešto kasnije ali ipak upozoravamo posjetitelje da u svjetlosti sveća ostavljenih na groblju uživaju u predvečerje ali ne i kasno navečer ili noću.

Kako ocjenjujete tekuću poslovnu godinu i jeste li uspjeli realizirati predviđene planove?

Poslovna godina koja još traje bila je izuzetno nepovoljna za investicijska ulaganja, te je poduzeće ove godine imalo uvjetno manje investicije, ali ipak sve neophodne, kako bi se zadržala likvidnost poduzeća, a da se pritom u situaciji kada je planirano ostvaruje u prvih šest mjeseci tekuće godine s 33 posto u odnosu na planirano, ne dovede u pitanje uredno izmirivanje obveza. Pri tom, treba imati u vidu da su sva gradska groblja tijekom godine jedanaest puta pokošena, što pretpostavlja znatne troškove, među kojima je bio i neplaniranih obzirom da nam je sredinom lipnja ukradeno iz Bajskog groblja 5 lednih kosačica; te da je osiguran dovoljan broj novoizgrađenih grobnica. Poduzeće je ipak uspjelo izvesti neophodne radove na betoniranju staza i popravci nestabilnih ograda, na objektima koji su usljed obimnih padalina prokišnjavali promijenjeni su krovovi, te je izvršeno ozelenjavanje Ludoškog groblja, a naročito napredak je nabavom prvog lifta za pokop u opće grobove (rake). Planirane kapitalne investicije glede rekonstrukcije i adaptacije objekta mrtvačnice i objekta zidarske radionice, te izgradnje novog stana za službene potrebe, sve u okviru Bajskog

groblja i pored osigurane projektno dokumentacije i dozvola za gradnju iz sopstvenih sredstava nisu niti započinjane, a upitno je da li će radovi na vodovodnoj mreži u okviru Paličkog groblja biti završeni do kraja poslovne godine. Čak ni korekcija cijena pogrebnih usluga sukladno Programu poslovanja na razini 5.5 posto linearno ne može dati očekivane i dovoljno brze rezultate glede poslovanja poduzeća, kako bi se planirane investicije i realizirale.

Na koncu, što su planovi poduzeća u narednom razdoblju?

Plan poduzeća je da obavljanjem pogrebne djelatnosti kao komunalne djelatnosti od općeg interesa postane ravnopravan partner osnivaču u investicijskim projektima koje su neophodne gradu. Također, od ove godine, parcela na kojoj se nalazi spomenik *Ptica slomljenih krila* dana je na korišćenje poduzeću, a intenzivno je sudjelovanje poduzeća na pokušaju proširivanja Bajskog groblja na susjednu parcelu, sve radi smanjenja problema nedostatka slobodnih mjesta za sahranjivanje. Aktivnostima u okviru Grupacije za pogrebnu djelatnost Gospodarske komore Srbije inicirano je usuglašavanje Zakona o sahranjivanju i grobljima s pozitivnim propisima ali i suvremenim trendovima i standardima Europske unije, koje nam svakako predstoji, što bi u konačnici trebalo rezultirati i donošenjem novog usuglašenog gradskog propisa.

Dražen Prčić

Vikend pred nama donosi nam blagdan Svih svetih, dva dana tijekom kojih će mnogi posjetiti vječne kuće svojih najbližih na nekom od subotičkih groblja. Direktorica JKP Pogrebno, Vesna Prčić u kraćim crtama pojasnila nam je određene detalje u svezi poslovanja komunalne tvrke na čijem je čelu.

Jesu li obavljani svi radovi na uređenju grobalja za predstojeći blagdan Svih svetih?

Ove godine zbog izrazito nepovoljnih vremenskih prilika svi radovi na uređenju i održavanju grobalja su kasnili, prvenstveno radovi na košenju trave, dok su poslovi na čišćenju mjesta za odlaganje smeća intezivirani, što je u izravnoj svezi s povećanjem broja posjetitelja na grobljima kako bi isti uredili svoje spomenike i grobove.

Dani Radomira Konstantinovića

»Subotica je sretno odabrano mjesto za njegovanje njegovog smisaonog i književnog naslijeđa, i to ne zbog činjenice da je on ovdje rođen, nego prije svega zbog duhovne raznolikosti ovoga mjesta«, rekla je **Latinka Perović** na otvaranju prvih *Dana Radomira Konstantinovića*. Manifestaciju je osnovala Skupština grada s ciljem afirmiranja djela pisca koji se nerijetko smatra najvažnijim u suvremenoj srpskoj književnosti. Predsjednica Savjeta manifestacije Latinka Perović također je istaknula da bi »Konstantinović danas nesumnjivo izrazio svoje ogorčenje zbog antialbanskih ispada u Vojvodini, i paljenja vrata džamije«.

Savjet je usvojio dugoročni plan rada koji je usmjeren na popularizaciju Konstantinovićevo djela, i s druge strane, na njegovo produbljeno tumačenje i razumijevanje. Manifestaciju podupiru pokrajinske vlasti i institucije, kikindska *Kuća na bregu* potencijalni je organizator književne radionice i sponzor bijenalne nagrade s imenom Radomira Konstantinovića, a zrenjaninski *Novi optimizam* utvrdit će 9. studeni kao tradicionalni dan za debatu o aktualnim refleksijama *Filosofije palanke*. Predstavnici *Univerzitet-presa* iz Sarajeva istakli su svoju spremnost da se pojave kao sunakladnici izabranih ili sabranih djela Radomira Konstantinovića.

Razgovori gradonačelnika Subotice i Sombora

Gradovi Sombor i Subotica, premda su dva susjedna grada, do sada nisu imali značajniju suradnju, ali to bi se ubuduće trebalo promijeniti, zaključili su gradonačelnici Subotice **Jenő Maglai** i Sombora **Saša Todorović**. »Ovaj sastanak nazvao bih povijesnim, jer suradnja Sombora i Subotice, kao dva velika regionalna centra i

lidera u regijama, nije do sada bila u punom kapacitetu. Razgovarali smo o potrebi da se mnogo bolje infrastrukturno povežu naša granična mjesta, Aleksa Šantić i Bajmak«, izjavio je poslije razgovora gradonačelnik Sombora Todorović. Gradonačelnik Subotice kao značajno područje za suradnju istaknuo je oblast poljoprivrede. Predstavnici dva grada razgovarali su o infrastrukturnom povezivanju, zajedničkom nastupu pred tijelima Republike Srbije i AP

Vojvodine, ali i prilikom apliciranja na fondove Europske unije. Kao značajno infrastrukturno povezivanje istaknuta je revitalizacija pruge koja povezuje Suboticu i Sombor s Bogojevom, i dalje s Hrvatskom.

Z. V.

Raspušten Gradski odbor SPS u Subotici

Subotički odbor Socijalističke partije Srbije raspušten je nakon što su Predsjedništvo i Izvršni odbor Glavnog odbora SPS donijeli odluku da se raspuste gradski odbori u Novom Sadu, Pančevu i Subotici. Do izbora novog vodstva privremenim tijelom trebalo bi da rukovodi **Nebojša Crnogorac**.

Odluku o raspuštanju gradskog odbora u Subotici i gore navedenim gradovima doneo je Pokrajinski odbor ove stranke u utorak, 21. listopada. Razlozi za raspuštanje subotičkog GrO SPS su, kako se neslužbeno može čuti, unutar stranačke nesuglasice oko vođenja ovog lokalnog odbora, kao i suprotstavljene frakcije unutar stranke.

OGLAS

Gradonačelnik Grada Subotice dana 27. 10. 2014. godine donio je ODLUKU o raspisivanju javnog oglasa za otuđenje (prodaju) građevinskog zemljišta u javnoj svojini putem javnog nadmetanja radi izgradnje.

Oglas se raspisuje za otuđenje (prodaju) građevinskog zemljišta u javnoj svojini putem javnog nadmetanja radi izgradnje na teritoriju Grada Subotice za:

Izgradnju obiteljskih stambenih zgrada na sljedećim lokacijama:

MZ Željezničko naselje - 2 placa u ulici 51. divizije,

Izgradnja garaža na sljedećim lokacijama:

MZ Gat - 4 placeva pored groblja,

Izgradnja poslovnih i stambeno-poslovnih objekata na sledećim lokacijama:

MZ Prozivka - 2 lokacije u ulici Braće Radić,

MZ Palić - 1 lokacija u ulici Begejska,

MZ Ker - 1 lokacija na Pačirskom putu,

Oglas je otvoren od 3. studenoga 2014. godine zaključno s 3. prosincom 2014. godine.

Javno nadmetanje (licitacija) održat će se dana 12. prosinca 2014. godine s početkom u 1000 sati u plavoj dvorani stare Gradske kuće, Subotica,

Trg Slobode broj 1.

Kompletan tekst oglasa objavit će se na oglasnoj ploči JP Direkcija za izgradnju Grada Subotice, Trg Republike broj 16, u prizemlju i na oglasnoj ploči Grada Subotice, Subotica, Trg Slobode broj 1, na I. katu, u Službenom listu Grada Subotice, na web adresi www.sudirekcija.rs i www.subotica.rs u periodu od 3. studenoga do 3. prosinca 2014. godine.

Sve informacije u svezi s oglasom mogu se dobiti u JP Direkcija za izgradnju Grada Subotice, Trg Republike broj 16, u prizemlju (ured broj 4), svakim radnim danom u vremenu od 1000 do 1200 sati – osim subote, a u kojem periodu se može preuzeti i kompletan tekst Oglasa.

Gradonačelnik grada Subotica
Jenő Maglai

POVODOM IZLOŽBE *BILI SMO HEROJI: BÁLINT SZOMBATHY*

Konformizam malog čovjeka

U okviru pratećih programa retrospektivne izložbe *Bili smo heroji: Bálint Szombathy* (1971. – 2014.), u Modernoj galeriji *Likovni susret* organizirana je tribina naslovljena *Mali heroji: običan čovjek u postkomunizmu*.

Kustos izložbe i povjesničar umjetnosti **Nebojša Milenković** istaknuo je kako su na izložbi predstavljeni politički radovi subotičkog umjetnika **Bálinta Szombathya** te ona označava

umjetnost tematizira potragu istočnoeuropskog čovjeka za svojim identitetom, bilo pravim bilo izgubljenim, bilo nametnutim. Ta umjetnost je nastajala na buntu '68. godine, pokušaju stvaranju kritičke kulture u bivšoj Jugoslaviji. U skladu s Titovom politikom »sjedjenja na ogradi«, ta država je čas bila totalitarna, a čas demokratskija nego mnoge zemlje Zapada. Tako se i umjetnost u njoj jednako kretala ovisno od aktualnih političkih toko-

ve, govoriti o onome o čemu se šuti ili nije popularno govoriti«.

PROMIŠLJATI STVARNOST

Ukazujući na niz situacija od kraja 80-ih godina na ovamo u kojima građani nisu učinili ništa od onoga što su ipak mogli učiniti da spriječe katastrofu koja se približavala, pisac **Teofil Pančić** je kritički govorio o konformizmu malog čovjeka. »Taj mali čovjek ima svoj dio odgovornosti

čovjeka upravo s namjerom da ga potakne na aktivan životni stav u kojemu mora uzeti svoju sudbinu u ruke, a ne prepustiti drugima da odlučuju u njegovo ime.

GUBITAK DOSTOJANSTVA

Antropolog **Marko Balažević** kazao je da, govoreći vrlo generalno, ljudi u postkomunističkom društvu zajednički dijele ne samo osjećaj izgu-

Svaka ideja da je politika, društveni angažman, nešto apstraktno i nešto što je meni daleko i što se mog života ne tiče je jako varljiva, jer prokletstvo politike je upravo činjenica da ona zapravo prodire u sve pore društva i prije ili kasnije ona dođe do tebe, dođe u tvoj stan, obitelj, tvrtku, dođe u školu tvog djeteta, kazao je Teofil Pančić

Nebojša Milenković, Marko Balažević, Teofil Pančić i Boris Čegar

i njegov simbolički povratak u svoj grad, budući da je prošlo 25 godina od kada je posljednji put izlagao u *Likovnom susretu*. Od 1968. godine, kada je Szombathy izveo svoj prvi antiratni performans pa sve do danas, u njegovom radu politika je ne samo prisutna nego i određujuća i dominantna.

POTRAGA ZA IDENTITETOM

»U sedamdesetim godinama Bálint se bavio prelamanjem ideologije preko leđa tog običnog čovjeka. On je srednjoeuropski umjetnik ne samo zato što je rođen u Subotici, živi u Budimpešti i putuje i izlaže u bivšim socijalističkim zemljama, nego upravo zato što njegova

va. Međutim, Bálint Szombathy nikada nije pravio compromise ni sa sredinom, niti sa samim sobom, što je možda na ovoj izložbi vidljivije nego na ostalim njegovim izložbama. U '90-im godinama on je jedan od naših prvih umjetnika koji neposredno reagira na ratnu stvarnost dok je čitava zemlja bila anestetizirana **Miloševićevom** propagandom, dok su se mediji pravili da se ti ratovi ne dešavaju«, kazao je Milenković ističući da je Szombathy umjetnik koji afirmira ulogu umjetnika kao društvenog i političkog subjekta, jer kada se u jednom društvu dešava rasulo umjetnik nema pravo na autonomiju svoje umjetnosti, »nego mora biti aktivni sudionik, netko tko će društvu, kao politički subjekt, nametati svoje stavove

za prilike u kojima živi, jer isuviše često ne želi promišljati stvarnost koja ga okružuje, ne želi se angažirati u tome. Ta priča – nek misli o tome tko je plaćen – tebi će se obiti o glavu. Svaka ideja da je politika, društveni angažman, nešto apstraktno i nešto što je meni daleko i što se mog života ne tiče je jako varljiva, jer prokletstvo politike je upravo činjenica da ona zapravo prodire u sve pore društva i prije i kasnije ona dođe do tebe, dođe u tvoj stan, obitelj, tvrtku, dođe u školu tvog djeteta... Mislim da ljudi, koji smatraju da mali čovjek ne može ništa uraditi njega smatraju nekom vrstom malodobnog stvorenja, da ne kažem, možda i retardiranog stvorenja«, kazao je Pančić ističući da nekada i prenaplašeno kritizira tog malog

bljenosti i neizvjesnosti već i jedan relativan osjećaj gubitka, ne samo društveno-ekonomske moći, ne samo gubitka poslova, nego i gubitka dostojanstva. »U tom dijelu mi je najzanimljivije kako su se klase same transformirale od nekih tehnokratsko-menadžerskih, jugoslavenskih, socijalističkih klasa koje su mahom uspjele pretvoriti svoj politički upravni kapital u ekonomski kapital u toj kriminalnoj privatizaciji, i na drugoj strani je radnička klasa koja je ne samo osiromašila, nego je također izgubila neki svoj status, simbol i dostojanstvo.«

Izložba *Bili smo heroji: Bálint Szombathy* bit će postavljena u *Likovnom susretu* do 29. studenoga.

S. M.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 31. listopada do 6. studenoga

LISTOPADA 1802.

Antun Milodanović i **Jovan Popović** okončali su svoje mandate u Zemaljskom saboru Ugarske. Prije njih su zastupničku dužnost obnašali **Antun Parčetić** i **Ivan Sučić** 1791./92. zatim A. Parčetić i **Bruno Skenderović** te **Lajos Vermes**.

31. LISTOPADA 1941.

Poslije višetjedne torture u Žutoj kući, zloglasnom istražnom zatvoru tijekom okupacije Mađarske okupacije Bačke, batinama je na saslušanju ubijen **Matko Vuković**, čelnik ovdašnjeg pokreta poljodjelskih radnika, aktivni sudionik Oktobarske revolucije, čelnik radničkog pokreta i KPJ. Isljednicima nije rekao čak ni svoje ime.

31. LISTOPADA 1900.

Pokraj tramvaja i fijakera, u javnom prometu se pojavilo novo vozilo – omnibus ili svi za sve. To je bila kombinacija dvaju vozila, fijakera i tramvaja s konjskom vučom. Vožnja od Gradske kuće do Šandora koštala je ravno 40 filira, a toliko i nazad. Omnibus je s polazne postaje kretao svakog sata.

31. LISTOPADA 2003.

Poslije dulje teške bolesti umro je pjesnik **Petar Vukov**, bivši glavni i odgovorni urednik subotičkog književnog časopisa *Rukovet* od 1972. do 1983., potom knjižničar Gradske biblioteke.

1. STUDENOGA 1794.

Otvaranjem I. razreda humaniora (poezija) s 4 odjeljenja, koje je pohađalo 88 đaka, počelo je uvođenje petorazredne gimnazije i reorganizira-

nje školstva u cjelini. Naredne godine otvoren je II. razred humanior-retorica.

1. STUDENOGA 1945.

Umro je **Nikola Matković**, vrsni športaš, višestruki rekorder u nekoliko športskih disciplina, športski djelatnik 30-ak godina profesor gimnastike u subotičkoj gimnaziji. Rođen je 10. srpnja 1864.

1. STUDENOGA 1967.

U Subotici je rođen **Dražan Prčić**, romanopisac i novinar *Hrvatske riječi*. Nakon osmogođišnje škole i gimnazije u rodnom gradu, u Osijeku završava Pravni fakultet. Prvo djelo *Moja klinka i ja* objavio je 1992., a od tada mu je objelodanjeno još petnaestak romanesknih naslova, od kojih su neki prevedeni na engleski, talijanski, mađarski i srpski jezik.

2. STUDENOGA 1902.

Rođen je **Dragan Beraković**, slikar i likovni pedagog. Studirao je u Beču i Berlinu. U Parizu izlaze već 1926., po povratku je profesor crtanja u subotičkoj Višoj gimnaziji, u Beogradu je osnivač Salona nezavisnih, a od 1945. je profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Umro je 16. veljače 1972.

2. STUDENOGA 1994.

Umro je **Slavko Matković**, pjesnik, prozaist, multimedijalni umjetnik i knjižničar. Bavio se konceptualnom umjetnošću i signalističkim stripom. Objavio je desetak zbirki pjesama i grafičkih svezaka. Rođen je 15. svibnja 1948.

2. STUDENOGA 2000.

U 87. godini života umro je **Albe Rudinski**, doktor veterinarskih znanosti, istaknuti kulturni i javni djelatnik, jedan od osnivača književnog časopisa *Bunjevačko kolo*, koji je izlazio od 1933. do 1936. godine.

3. STUDENOGA 1848.

Pojavio se 1. broj, prvog subotičkog lista na mađarskom jeziku – *Honunk állapota*, glasila za prosvjeđivanje naroda. Nakladnik i urednik ovih novina bio je svećenik i spisatelj **Ferenc Szép**.

3. STUDENOGA 1901.

U Subotici je pokrenut dnevni list *Színházi napló* (*Kazališni dnevnik*). Odgovorni urednik je **Béla Pusztai**, glavni urednik **József Nemes**, nakladnik i ujedno vlasnik tiskare bio je **Sándor Szabados**. Ugašen je 5. travnja 1903. na samom kraju kazališne sezone, ali je početkom studenog – obnovljen.

3. STUDENOGA 1950.

Na sceni subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta, praizvedena je komedija **Matije Poljakovića** *Ča Bonina razgala*, pisana u duhu narodnih igrokaza, s igrom i pjevanjem. Redatelj je bio **Mirko Huska**.

4. STUDENOGA 1818.

U katnoj zgradi pokraj Gradske kuće, uz zvuke pjesme *Veni sancta*, započela je nastava u novopodignutoj gimnaziji. U nju je ugrađeno 250 tisuća cigala. Prva gimnazijska zgrada s tornjem podignuta je 2. rujna 1771. Današnja zgrada, u ulici Šandora Petőfija dovršena je 1899., a koštala je 544 tisuće zlatnih kruna.

5. STUDENOGA 1781.

Novim propisima, Gradsko vijeće je strogim mjerama svelo svadbene običaje, svatove, na jednostavniju razinu, s ciljem da spriječi nepotrebno rasipanje novca, višednevna, čak cjelotjedna bančenja uz neumjereno konzumiranje hrane i pića. Prekršitelji ovih pravila kažnjavani su novčanom globom od 5 do 10 forinata, ili javnim batinanjem.

6. STUDENOGA 1824.

Gradske vlasti su prihvatile prijedlog župnika **Antuna Šarčevića** da se na Ludašu ustanovi kapelanska služba, što je ostvareno tek šest godina kasnije kada je podignuta crkva s domom za kapelana. Prvi kapelan u Ludošu bio je **József Nagy**.

6. STUDENOGA 1911.

Rođena je **Mara Čović**, profesorica i spisateljica. Školovala se u Subotici i Zagrebu, a službovala je u više mjesta u Bačkoj, Banjaluci i u rodnom gradu. Objavila potrešnu knjigu: *Sjećanje – zvuči kao priča*, a bila je istina, u kojoj je opisala svoja tamnovanja u zatvorima poslije II. svjetskog rata, kada je optužena zbog učešća u događajima – koji se nikada nisu ni zbili!

6. STUDENOGA 1938.

U prvom tjednu mjeseca studenoga utemeljen je Odbor subotičke Hrvatske kulturne zajednice u Zagrebu, koji sačinjavaju: dr. **Josip Andrić**, predsjednik; **Marjan Radičev**, tajnik; dr. **Ante Šokčić** i **Marko Čović**, dopredsjednici, te članovi Uprave: **Đulka Šokčić**, **Adalbert Šimioć**, **Stjepan Šokčić**, **Mirko Kesejić** i drugi.

POGLED S DRUGE STRANE:

MOŽE LI DOBAR TRŽNI DAN ZAŠTITITI TRPEZU TIJEKOM ZIME

Dvije slike u jednom danu

Subotnji Vašar zimnice na kvantaškoj tržnici

O standardu predstojećih zimskih mjeseci, koji u tom razdoblju uobičajeno opterećuju troškovi grijanja i više cijene povrća i voća nego tijekom rodnog razdoblja, znamo – kako ništa ne znamo. Plaće u javnom sektoru i mirovine bit će umanjene (kršenje zakonskih prava, pri tom, ovoga puta ostavit ćemo po strani, i vrapcima na grani jasna je sila moći koju pravni i opravdani argumenti protiv takvih poteza, ne dotiču), režijski troškovi rastu, obiteljske prehrambene košarice u kontinuitetu su sve manje te se ni najiskusniji u planiranju obiteljskog proračuna više ne usuđuju sa sigurnošću projektirati zimski ekonomski, i osobni i obiteljski materijalni status. Ovdje većina već odavno svaki dan polaže ispit kako od dinara napraviti dva, ili dokupiti (osnovno) što nedostaje na »ček«, kreditnu karticu i popularne kratkoročne kredite trgovačkih kuća za sve artikle, pa i prehrambene, što sve, naravno, vremenom treba i isplatiti, samo se odlaže i rok »rasteže«.

KUPOVINA NA VREĆE

O zimi i zimnici je riječ, o zimovanju nije, jer se za većinu zimovanjanje preselilo u domenu

sanjarenja. Ugodan sunčan dan u prošlu subotu ispunio je prodavačima i kupcima prostor subotičke kvantaške tržnice na tradicionalnom, 14. godinu, priređenom Vašaru zimnice. Gužva. Kupovalo se s tezgi, a još više s kamiona, i to kupus i krumpir na vreće. Neke obitelji ostave su napunile krumpirom (25 dinara po kilogramu na džak), a s mesom kako bude. Glavni adut ovog sajma je ponuda proizvođača iz okolnih sela, a to je i cilj ove tradicionalne manifestacije, promocija ovdašnjih proizvođača, s obrazloženjem kako roba dopijeva izravno iz vrtova i s njiva, te je onda i najsvježija. Subotičani vole ovu tržnu manifestaciju koja se priređuje uvijek zadnje subote u listopadu, jer je u neku ruku i podsjećanje na kraj povrtlarske sezone, kada treba odnijeti u ostave i podrumne ono što se po najpristupačnijoj cijeni može nabaviti za duži rok potrošnje. Osim vreća s krumpirom, i kupusa i paprike za boce i bačve, potražnja je vladala i za mrkvom, peršinom, a među voćem jabuka je ostala »kraljicom«, kupovana na gajbe. Zato što je ovo ponuda domaćih proizvođača, ispred tezge s grahom iz Tavankuta također se stvorio red, uz pitanja o sigurnoj provjeri porijekla, nije li, ipak, grah kineski.

Lijepo je raspoloženje vladalo kvantaškom tržnicom, uz osjećaj zadovoljstva o obavljenom sezonskom poslu opskrbe, makar dijelom artikala kojima je obiteljska trpeza opskrbljena za zimskih mjeseci. Pojedini prodavači bliže podnevu komentirali su »Ovo je bio dan...!« u čemu bi po tonu i izrazu lica zamišljeni nastavak rečenice mogao označiti dan, rijetko doživljen.

VREĆICA S DVA ARTIKLA

Zimski vašar podsjetio je na vrijeme kada je slična subotnja gužva vladala u većini trgovina. Ali, tu je iste subote »scena dva« za vraćanje u stvarno stanje obiteljskih proračuna i strogo odvajanje jednog sezonskog događaja, ili kupnje, od onih svakodnevnih.

»Kruh i pet jaja«, obraća se žena prodavačici, pa primajući vrećicu s artiklima i pružajući stotinu dinara i sitno, gledajući u ispražnjeni novčanik snebivajući se dodaje »samo bih to«. »Svi tako pazare, nema više velikih kupovina, bar ne u našoj trgovini«, s razumijevanjem je tješila prodavačica, potvrđujući suosjećanje i dodatnom riječju, obraćajući joj se s »komšini-ce«. »Ali ovako na sitno nikada

nismo pazarili«, neutješno, ipak, izlazi žena iz trgovine, dodajući ove riječi tiho na vratima. I svi prisutni osjećali su se slično, nijemo prateći dijalog i nastavljajući neku sličnu kupnju s dva – tri najneophodnija artikla za taj dan.

U blizini, ispred ljekarne na ulici je stajao čovjek držeći nekoliko liječničkih recepata u ruci. Tražio je novac od prolaznika.

Tek je u nagovještaju u hladnim noćima, ali zima će mnogima pokazati zube, osim ako pomoć stigne kroz blaže temperature. Iz drvvara stižu ocjene o nedovoljnoj opskrbljenosti stanovništva ogrjevom, na temelju toga što se ogrjev kupuje u manjim količinama, nedovoljnim za cijelu sezonu grijanja. Uzrok vide, naravno, u slaboj kupovnoj moći i besparici.

Ove zime za zagrijavanje i duše i prostora bit će na cijeni ugodno toplo društvo, po vječnom receptu za sva vremena i sva društvena stanja.

Pokušavajući definirati najhladnije godišnje doba, opisuju ga i ovako:

»Zima je način prirode da kaže: Što ćete sad?!« (Robert Byrne).

Katarina Korponaić

SUSTAVNA BORBA PROTIV KORUPCIJE (IV.)

Piše: Davor Marko

Komunikacijske prakse i učinci

Odnosi s medijima smatraju se najvažnijim dijelom komunikacijskih aktivnosti gotovo svih agencija. Za neke agencije mediji su od velikog značaja (USKOK je na početku svog mandata organizirao konferenciju na temu odnosa s medijima). Zanimljivo je i da je osnovni kanal komuniciranja s tradicionalnim medijima priopćenje. Agencije, s različitom dinamikom (dnevno, 2-3 puta tjedno, jednom tjedno, itd.) informiraju svoje ciljane skupine, uključujući i medije, putem priopćenja. Uglavnom se priopćenja objavljuju na njihovim web stranicama, i distribuiraju putem e-maila, rijetko putem faksa. Dodatno, sve agencije su obavezne da informiraju državne institucije i javnost, regularno, o svojim aktivnostima i rezultatima, putem godišnjih izvještaja. Ne organiziraju sve agencije redovno pres konferencije. Na početku mandata, makedonska Komisija je jednom sedmično organizirala pres konferencije u namjeri da informira medije i javnost o svojim aktivnostima.

REPUTACIJA I KAMPANJE

USKOK uživa reputaciju »selektivne« agencije kada je pristup medijima u pitanju. Novinari koji rade u hrvatskim medijima smatraju USKOK, u komunikacijskom smislu, vrlo zatvorenim i selektivnom organizacijom. S druge strane, veliki broj procesa koje je USKOK inicirao i provodio, uključujući i visokorangirane dužnosnike, nametnuo je USKOK i njegov rad kao važnu medijsku temu.

Kampanje za podizanje svijesti dio su aktivnosti koje su u većoj ili manjoj mjeri provodile sve agencije. Kampanje se smatraju vrlo važnom i efikasnom komunikacijskom praksom, posebno za prvu fazu komuniciranja – kada se dijele i šire informacije o korupciji, kada se javnost upozorava na pogubne posljedice korupcije, odnosno kada se agencije predstavljaju u javnosti, zajedno sa svojim aktivnostima. Većina agencija organizirale su bar jednu kampanju za podizanje svijesti. Izuzeci su DACI iz Crne Gore koja je u posljednjih osam godina sprovela 5 velikih kampanja, od koga su 4 bile za podizanje svijesti (2006., 2007., 2010., i 2012.), USKOK iz Hrvatske koji nije prakticirao kampanje, kao ni CPC iz Slovenije koji je tijekom 2005. i 2006. imao vrlo aktivnu i intenzivnu kampanju angažmana u zajednicama širom Slovenije.

SNAŽNO LIDERSTVO I KARIZMA

Menadžment i osobne karakteristike onih kojih upravljaju agencijama važni su za učinkovitost eksterne komunikacije.

Analize rada i komunikacijskih praksi pokazuju da u pojedinim slučajevima agencije imaju više uspjeha u eksternoj komunikaciji i snažniju reputaciju ukoliko su im na čelu proaktivni i agilni ljudi. Sukladno tome kakav im je tip vodstva, agencije možemo podijeliti na:

AGENCIJA U SRBIJI AKTIVNA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

Samo Agencija iz Srbije ima razrađen i ozbiljan pristup korištenju društvenih mreža. Uposlenici ACAS-a smatraju nove medije važnim kanalom za komuniciranje. ACAS ima aktivnu Facebook stranicu te veoma aktivan nalog na Twitteru. Uz ovo postoji i mikro-sajt koji je kreiran kao dio kampanje o širenju svijesti o korupciji tijekom 2013. (<http://prijavikorupciju.rs/naslovna>). Sva tri segmenta – mikro web stranica, Facebook stranica i Twitter nalog su administrirani od strane jedne osobe koja je zaposlena na određeni vremenski period.

Agencije sa snažnim personalnim liderstvom – u slučaju slovenske Komisije za prevenciju korupcije, njen prvi predsjednik Drago Kos (2004. – 2010.) bio je ključan u procesu osnaživanja Komisije u smislu sredstava i ljudskih resursa, za širenje svijesti o korupciji u slovenskom društvu, i privlačenje partnera i pažnje javnosti za sam rad Komisije. Tijekom većine Kosovog mandata, Komisija je bila u sukobu s vladajućim političkim elitama, na čije je koruptivne aktivnosti ukazivala, i koji su na kraju procesuirani za to. Činjenica da je Kos predsjedavao i GRECO-m, njegove veze, iskustvo i osobna reputacija, u značajnoj su mjeri osigurali međunarodnu podršku za rad Komisije, direktno ili indirektno kroz diplomatske pritiske. Pozitivna reputacija Komisije

Komunikacija je neizbježni, možda i osnovni, alat u preventivnom djelovanju anti-korupcijskih agencija. Koliko će komunikacija biti uspješna, zapažena i učinkovita zavisi od nekoliko čimbenika, od kojih su važni ljudski i financijski resursi, komunikacijske vještine, interni sustav komuniciranja, itd. Javne kampanje ili kampanje za senzibiliziranje javnog mnijenja štetnom učinku komunikacije, smatraju se vrlo važnim i prvim komunikacijskim iskorakom u borbi protiv korupcije. Iskustva agencija s naših prostora pokazuju kako je jedan od važnih čimbenika i samo vodstvo agencije, odnosno karizma osoba koje se nalaze na njihovom čelu i često su prisutne u javnosti.

privukla je i pažnju medija da o njoj izvještavaju.

Agencije sa snažnim personalnim vodstvom i razvijenim institucionalnim kapacitetima – ovdje spada hrvatski USKOK, na čijem se čelu Dinko Cvitan nalazio od 2005. do ožujka 2014.¹ Njegov profesionalizam i radna etika, u sinergiji s rastućim moćima, efikasnošću i reputacijom samog USKOK-a, učinile su ga jednom od vodećih javnih figura u borbi protiv korupci-

1. Nakon što je državnom tužiocu Mladenu Bajiću istekao mandat tijekom veljače 2014., Vlada Republike Hrvatske je predložila Dinka Cvitanu da ga zamijeni na toj poziciji. Cvitanovo imenovanje je potvrdio Sabor Hrvatske 7. ožujka 2014. Nakon toga je USKOK na jedno vrijeme ostao bez direktora i operativnog vodstva.

je u Hrvatskoj. Pod Cvitanom, USKOK se strateški opredijelio da se bavi uglavnom svojim primarnim aktivnostima, a to su istrage i procesuiranje, a da aktivnosti u domenu prevencije i korupcije prepusti, ili radi u saradnji, s drugim institucijama koje su aktivne u borbi protiv korupcije.

TEHNOKRATIJA I SLABO VODSTVO

Agencije sa snažnim i organiziranim sustavom i tehnokratskim liderstvom – ICAC iz Hong Konga predstavlja globalni model dobre prakse. Visok stupanj profesionalizma, savršena organizacija, planirana komunikacija i koordinacija, visoka posvećenost i radna etika, dominacija korporativnog duha i kul-

ture (koja je svojstvena Hong Kongu), čine ICAC funkcionalnom, efikasnom i pouzdanom organizacijom koja ne zavisi niti od jedne osobe i njene karizme.

Nakon što je prvi predsjednik slovenske CPC **Drago Kos**, dobio svog nasljednika u **Goranu Klemenčiču**, započela je nova era u radu ove Komisije. Klemenčič je imao ozbiljan zadatak da održi visoku reputaciju Komisije. Klemenčič je u rad

svim analiziranim (formirana je 2010.), još uvijek razvija svoje interne kapacitete i javnu reputaciju. Ona ima Odbor koji je sačinjen od poznatih javnih ličnosti, koje uživaju visoku reputaciju, a delegiraju ih određene interesne skupine u srpskom društvu (sveučilište, sindikat, novinarska udruženja, itd.). U smislu prepoznavanja, javnog utjecaja i komunikacijskih vještina, članovi Odbora dominiraju u odnosu

PRISUSTVO NA WEBU

Sve agencije za borbu protiv korupcije imaju svoje web stranice i one im služe kao osnova za eksternu komunikaciju. Nakon analize stranica određenih agencija, prema kriterijima sadržaja, interaktivnosti i funkcionalnosti, web stranice se mogu svrstati u nekoliko kategorija:

Napredne i kompleksne web stranice – ICAC Hong Kong (<http://www.icac.org.hk/en/home/>),

Moderne/napredne web stranice – ACAS Srbija (www.acas.rs),

Moderne web stranice – DACI Crna Gora (<http://www.anti-korupcija.me/>),

Skromne/moderno razvijene web stranice – CPC Slovenija (<https://www.kpk-rs.si/sl/>), USKOK Hrvatska (<http://www.dorh.hr/Default.aspx?sec=18>), i STT Litvanija (<http://www.stt.lt/>),

Skromno razvijene web stranice – SCPC Makedonija (<http://www.dksk.org.mk/>), i KNAB Letonija (<http://www.knab.gov.lv/lv/>).

CPC-a uveo neke nove prakse. Poput Kosa, Klemenčič je uživao reputaciju profesionalne i nepristrasne osobe, ali se u nedostatku Kosove karizme više oslonio na metodičko i tehnicizirano vođenje organizacije, u čemu je bio uspješan.

Agencije sa slabim sustavom i slabim vodstvom – ACAS iz Srbije, kao najmlađa među

na ostale uposlenike Agencije, i na neki način personaliziraju Agenciju – tu su najbolji slučajevi univerzitetski profesori **Zoran Stojiljković** i **Čedomir Čupić**. S druge strane, vodstvo ACAS pokušava da nađe balans i depersonalizira Agenciju, kroz planiranje javnih nastupa i osnaživanje svih uposlanika kroz treninge za komuniciranje i javni nastup.

U HRVATSKOM DOMU U SOMBORU ODRŽANA SMOTRA AMATERSKIH DRAMSKIH DRUŠTAVA

Život koji prepoznajemo na sceni

»U cijelosti ovogodišnja smotra bila je u znaku divnih epizodnih uloga. Ovo je pohvala epizodistima, jer u epizodi, bravuri, se vidi glumac«, kaže selektor Kecman.

HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora bio je domaćin i organizator V. Međunarodne smotre amaterskih dramskih društava, koja je u Hrvatskom domu održana 24. i 25. listopada. Prikazane su četiri predstave, a po ocjeni **Davida Kecmana Dake** najbolja predstava je *Ljubičice* KPD-a *Jedinstvo* – *Egyseg* iz Bajmaka.

PREMIJERA

Ovogodišnju smotru otvorili su domaćini – dramska sekcija *Nazora* premijerom predstave *Šepa*, koja je rađena po tekstovima *Šepa Antuna Karagića* i *Nashe* i vaše *Matije Poljakovića* u adaptaciji *Ljiljane Markovinović*, koja je i redateljica predstave. Zanimljivo je redateljsko rješenje u ovoj predstavi gdje su glumci, sudionici audicije, u gledalištu, pa je radnja sa scene proširena i na prostor gdje je publika. **Zvonimir Lukač** iskusni je glumac, a u *Šepi* je u dvostrukoj ulozi. »Glumim dva potpuno različita lika, ali nadam se da ću brzom transformacijom prebaciti se u drugi lik, jer sam u drugom činu sam na sceni od početka do kraja«, kaže Lukač. Iskusna glumica je i **Klara Oberman** kojoj je

dodijeljena uloga bake, ali ona na audiciji ne samo da zastupa svoju unuku, već se i sama želi pred žirijem pokazati kroz pjesmu i ples. Komedija *Šepa*, komad je u dva čina. U prvome je glumačka audicija, jer da bi predstava uopće bila odigrana, moraju se odabrati glumci. U drugom dijelu, komičnom zapletu i razotkrivanju bračnog nevjerstva kumovala je jedna obična šepa – kapa.

Audicija za glumce u središtu je priče i u nagrađenoj predstavi *Ljubičice* kazališta iz Bajmaka. Komične situacije nastaju kada sudionice na audiciji, bez obzira što je riječ o ulozi statistica, do angažmana žele doći upotrebljavajući sve svoje ženske čari, što ravnatelja kazališta dovodi do ludila.

GOSTI IZ HRVATSKE

Amatersko kazalište *Belišće* iz Belišća izvelo je komediju **Fadila Hadžića** *Ljubavni ultimatum starog gospodina* u režiji **Ivice Koprivnjaka**. Tipična je to komedija u kojoj je ljubavna priča isprepletena sa satiričnim prikazom današnjih društvenih vrijednosti. »Mislim da je u današnje vrijeme najpametnije okrenuti se smijehu i rasonodi. Gledatelje je

najteže nasmijati, jer danas svi kukamo, žalimo se kako nam je teško i nikom nije do nekog smijeha«, kaže Koprivnjak. Za komediju su se odlučili i gosti iz Preloga pokraj Čakovca. Njihova *Priločka amaterska scena* prikazala je *Nagrađnu igru Božidara Glavine* u režiji **Dejana Novaka**. Priča se odvija u obiteljskom domu u kome je suprug dominantna ličnost, koja neprestano kontrolira svoju ženu.

U ZNAKU EPIZODNIH ULOGA

Po ocjeni selektora Davida Kecmana Dake ovogodišnja smotra bila je u znaku dobrih epizodnih uloga. »Ovo je pohvala epizodistima, jer se vidi glumac, u epizodi, bravuri. Onome tko nosi glavnu ulogu duž čitave igre jeste teško, jer treba razvijati lik, ali u epizodi, koja traje svega tri, četiri minuta glumac pokazuje dar, umijeće i iskustvo«, kazao je Kecman. Po njegovoj ocjeni najbolje epizodne uloge iznijeli su **Antun Kovač** i **Tatjana Bošnjak** za uloge u predstavi *Šepa*. Najbolju žensku ulogu ostvarila je **Tatjana Kapor** za lik Tamare u predstavi *Ljubičice*. »Nije na ovoj smotri bilo velikih ženskih likova,

svi su nekako bili rascjepkani, pa sam zato gledao s više strana pokazano umijeće, metamorfoze koje su došle do potpunog izražaja. Bila je to epizodna uloga, ali je prerasla u lijep ženski lik«, riječi su kojim je Kecman obrazložio priznanje dodijeljeno Tatjani. Najboljim glumcem proglašen je **Ivica Beretić**, za ulogu ravnatelja kazališta također u predstavi *Ljubičice*. »Vidi se umijeće, istrajnost, briga o svakom pokretu. Igra i kada je u sjeni drugih glumaca«, naveo je Kecman u obrazloženju za ovu nagradu. No, nisu to jedina priznanja koja je osvojila predstava iz Bajmaka, jer su *Ljubičice* dobila priznanje i za najbolju predstavu u cjelini.

Glumci iz Bajmaka nagrade koje su osvojili posvetili su svom preminulom redatelju **Zoltanu Baraciušu**, koji je postavio ovu predstavu, ali bez koga rade posljednje tri godine. »Mi smo samo iskoristili ono što smo tijekom mnogih godina rada s njim naučili«, kazao je Beretić. Zanimljivo je i da je Tatjana Kapor za istu ulogu u istoj predstavi nagrađena i prije 16 godina.

Dva dana, četiri predstave, ali šteta je što je ovu smotru pratilo malo gledatelja.

Z. Vasiljević

24 *Ljubavni ultimatum starog gospodina*, Amatersko kazalište iz Belišća

Ljubičice, KPD *Jedinstvo* – *Egyseg* iz Bajmaka

Šepa HKUD-a Vladimir Nazor iz Sombora

Nagradna igra, Prelog

Mata Matarić na čelu odbora za privatizaciju

izvještava Skupštinu i Pokrajinsku vladu radi poduzimanja odgovarajućih mjera i razmatra druga pitanja iz ove oblasti.

Skupština Autonomne pokrajine Vojvodine, na sjednici održanoj 28. listopada, donijela je odluku o izboru zastupnika iz Sombora **Mate Matarića** za predsjednika Odbora za privatizaciju.

Matarića je predložila zastupnička grupa *Izbor za bolju Vojvodinu – Bojan Pajtić*. U obrazloženju se između ostalog navodi da predložena odluka stvara uvjete za efikasniji rad Odbora.

Odbor za privatizaciju prati, potiče i koordinira aktivnosti iz oblasti vlasničke transformacije, razmatra inicijative i prijedloge koji se odnose na vlasničku transformaciju i organizacijsko prestrukturiranje poduzeća, mjere gospodarske politike, razmatra privatizacije sprovedene suprotno zakonu o vlasničkoj transformaciji i o tome

Z. V.

TJEDAN U BAČKOJ

Tko je ovdje lud?

Muvam se somborskom tržnicom, gledam, pitam, kupujem. Volim taj metež, prodavače za koje već znam kojim su danom na tržnici i gdje su im tezge, s kojima, osim oficijelnog – dobar dan, razmijenim i po koju rečenici više. Ali, nekako mi posljednjih tjedana tržnica proređena, sve nešto mi fali među paprikom, rajčicom, kupusom, krumpirom, lukom. Nema više tezgi sa sirevima, kobasicama, čokoladama, hrenovkama i drugim delicijama iz susjedne nam Mađarske. Izborili su inspekcija i »pijačari« bitku s tim trgovcima i čini se, definitivno ih protjerali s tržnice. Neću o tome, je li ili nije njima tu mjesto. Samo hoću kazati da sam neke od njih susrećala, i kao novinarka, s njima razgovarala, kada su im poduzeća u kojima su radili propadala, kada su ostajali bez posla, zaostalih plaća, kada nisu zbog neplaćenih doprinosa mogli u mirovinu... Nema ih više na tržnici, ali zato gledam neke mlade, i ne baš mlade, momke kako se »šepire« po toj istoj tržnici, sve s kojekakvim papirima i fasciklima, zavodeći red među prodavačima. I njih sam susrećala, kao novinarka, u raznim strankama gdje su radili razne poslove od vođenja gradskih odbora do kuhanja kave. Ne rade više to, sad su na državnom poslu pa su valjda zato i tako važni.

I još riječ dvije o toj istoj tržnici. Tu vam prodavači nikada neće tražiti dinar ili dva, ili ako nemate sitno zaokruživati na vašu štetu. Ali, zato to redovito rade u trgovinama. Slučaj iz trgovine gdje redovito kupujem, toliko redovite da mi se trgovkinje već i na ulici javljaju. Odšutim nekoliko puta to što nema ju dinar ili dva sitno da mi vrate, što mi umjesto pet dinara kusura guraju u korpu čokoladnu bananicu, a onda ne izdržim više i na ono – nemam pet dinara da vratim može bananica, kažem ne. Mislim više je dosta, ne zbog nekoliko dinara već zbog toga to je to krajnji bezobrazluk. A da može biti i veći uvjerila sam se u jednom tržnom centru gdje mi kasirka hladno dala račun, a od kusura od nekoliko dinara ni traga, niti onog »ofucanog« – ispričavam se nemam da Vam vratim četiri dinara. Odšutim taj put, sve mislim neću se brukati pred drugim mušterijama, a u sebi se jedem, opet kažem ne zbog nekoliko dinara, već zbog toga što nas prave budalama. Na svakom koraku.

A onda, da nije baš sve tako beznadežno, uvjeri me jedan trgovac kod koga kupujem hranu za piliće. Potrefih baš kada se stroj u tvornici pokvario, pa trenutačno hrane nema, ali čim stigne bit će mi isporučena na kućnu adresu. Tako je i bilo uz nekoliko puta ponovljenu ispriku.

Z. Vasiljević

ŠIDSKA OPĆINA JOŠ UVIJEK BEZ PLINOFIKACIJE

Bez preciznog roka za završetak radova

Plinifikacija industrijske zone je prijeko potrebna kako bi u ovoj srijemskoj općini koja ispunjava sve uvjete za razvoj privrede, konačno došao neki investitor

Prije tri godine, točnije 24. studenog 2011. godine, predsjednik Vlade Vojvodine **Bojan Pajtić**, i generalni direktor *Srbijagasa*, **Dušan Bajatović**, u Kukujuvcima su označili početak radova na plinifikaciji šidske općine. Šidska općina je tako trebala dobiti mogućnost opskrbe građana i privrede prirodnim plinom. Kako je tom prilikom najavljeno,

PROBLEMI IMOVINSKO PRAVNE PRIRODE

U prethodnih nekoliko godina u gotovo cijeloj šidskoj općini, intenzivno se radilo na prokopavanju kanala, postavljanju cijevi, kao i regulaciono mjernih stanica u Šidu, Kukujuvcima... Cijeli koncept plinifikacije je tako isprojektiran, da se svih 19 naselja u općini Šid, napaja s

Bačincima, Kukujuvcima, Erdeviku i Binguli, dok u tom pravcu još uvijek nije završeno naseljeno mjesto Ljuba. U pravcu od Šida prema Iloku završena je i postavljena mreža u Berkasovu, Bikić Dolu, Sotu, Privinoj Glavi, zatim Vašici, Ilincima, Adaševcima, Višnjićevu, a preostala su mjesta Molovin, Morović i Jamena: »Veći dio posla u vremenu od 2011. godine do danas je završen, preostale su distributivne mreže za četiri naseljena mjesta i jednom dijelu Šida u dijelu industrijske zone. Problem je trenutno put od Morovića do Jamene, gdje postoji problem neriješenih imovinsko pravnih pitanja i tu se pojavljuje Javno poduzeće *Vojvodinašume* kao vlasnik zemljišta gdje bi po projektu trebala proći trasa plinovoda koji povezuje taj dio od Morovića do Jamene i taj problem još uvijek nije riješen. Ovih dana bi trebali riješiti taj problem, a kako se radi o šumskom zemljištu postoji određena procedura i potrebna nam je njihova suglasnost za dobivanje građevinske dozvole za tu trasu«, ističe **Branko Sekulić** voditelj odjeljenja za urbanizam, komunalno stambene i imovinsko pravne poslove općine Šid.

BEZ MJESTA ZA REGULACIJU STANICU

Kako saznajemo, još uvijek nije definirano ni mjesto za mjerno regulacionu stanicu u Moroviću, a kao isključivi problem navodi se imovinsko pravni za koji treba dosta vremena za riješiti ga. S obzirom da je mogućnost korištenja plina, pogotovo u industrijskim zona-

ma, jedan od bitnih preduvjeta za privlačenje investitora, interesiralo nas je može li se barem približno odrediti vrijeme završetka radova na plinifikaciji: »Što se tiče roka završetka, to sada zavisi od investitora, a investitor

Branko Sekulić

je *Srbijagas*. Mi u općini zainteresirani smo i radimo sve što je u našoj moći da se ispoštuju svi rokovi. Veći dio posla je urađen ali trenutno ne mogu prognozirati kada će radovi biti završeni«, ističe Sekulić.

Bilo kako bilo, rijetko tko od građana šidske općine bi se odlučio za grijanje na plin s obzirom na visoku cijenu, iako je prilikom početka radova najavljeno da bi cijena priključka bila 650 eura uz mogućnost kreditiranja na tri do pet godina, što je i pored svih olakotnih okolnosti visoka cijena za građane u današnjim uvjetima života. Međutim, plinifikacija industrijske zone je prijeko potrebna kako bi u ovoj srijemskoj općini koja ispunjava sve uvjete za razvoj privrede, konačno došao neki investitor. Rok završetka radova nismo saznali, ali se iskreno nadamo da će Šidani u skoroj budućnosti imati plin kao i sve ostale općine u Srbiji, kako bi se stekli uvjeti da se barem donekle oporavi privreda i smanji broj nezaposlenih.

Suzana Darabašić

radovi na plinifikaciji vrijedni 16 milijuna eura, trebali su biti završeni iduće godine, točnije sredinom 2012. godine. Danas u 2014. godini plinifikacija šidske općine još uvijek nije završena, a s obzirom da je izgradnja infrastrukture preduvjet za privlačenje stranih investicija, otvaranje novih radnih mjesta i kvalitetniji život građana, istraživali smo zbog čega plinifikacija šidske općine još uvijek nije završena i koji su to problemi koji onemogućavaju da se i u ovoj srijemskoj općini kao i u svim ostalim općinama u Srbiji, izgradi plinska mreža.

dvije regulaciono mjerne stanice. Jedna bi se montirala, za koju je već izdana dozvola, u Kukujuvcima i oko 4000 metara prostornih bi išla za općinu Šid, a 5500 nešto više od pola njenog kapaciteta, je namijenjeno za plinifikaciju naselja na području Srijemske Mitrovice. Druga mjerno regulaciona stanica bi trebala biti u Šidu, odakle bi se također vršila distribucija do mjerno regulacionih stanica na području općine i distributivnih mreža u samim naseljima. Kako saznajemo u općinskoj upravi u Šidu, do sada su izdane dozvole i postavljena je distributivna plinska mreža u Šidu, Gibarcu,

Bolje informiranje poljoprivrednika

Tijekom studenoga započinje projekt u kojemu sudjeluju gotovo sve zemljoradničke zadruge u rumsnoj općini i Udruga poljoprivrednika, a koji financira Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo. Nositelj projekta je Udruga poljoprivrednika i zemljoradničke zadruge u Buđanovcima, Platičevu, Grabovcima i Dobrincima. Udruga poljoprivrednika rumske općine će, zahvaljujući ovom projektu, svoj sustav za informiranje poljoprivrednika o subvencijama i poticajima preko SMS poruka staviti na raspolaganje svim zemljoradničkim zadrugama u cilju njihove redovite obaviještenosti o rokovima za podnošenje zahtjeva za poticaje gotovo o svim vrstama subvencija i poticaja s razine AP Vojvodine i Republike. Projekt se uglavnom sprovodi na teritoriju rumske općine, ali će u svakoj općini u istočnom Srijemu biti održano predavanje u organizaciji udruženje poljoprivrednika iz tih sredina. To su još Irig, Stara Pazova i Indija. Sastanci s poljoprivrednicima će se iskoristiti kako bi se prikupili i podaci o članovima udruga i zadruga (njihovoj strukturi proizvodnje planovima za razvoj i drugo), a ti podaci bi se potom iskoristili da se proširi baza korisnika Prognozo izveštajne službe APV u tom dijelu Srijema. Poljoprivrednici će biti upoznati s osnovnim vrstama poticaja u EU i drugim pitanjima koja se tiču poljoprivrede. Neinformiranost i nerazumijevanje poljoprivrednih proizvođača kada su natječaji iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja u pitanju je konstantan problem. Nedostatak informacija i propuštanje prilike za unaprijeđenje svog poslovanja, dovodi do njihovog nezadovoljstva. Istovremeno, uočeni su problemi na terenu koji za posljedicu imaju nedovoljnu iskorištenost bespovratnih sredstava – 52,77 posto poljoprivrednika je podnijelo zahtjev za regresirano gorivo, a 81,19 postotaka ih je podnijelo zahtjev za subvencije – podaci su iz Uprave za trezor za srijemsku regiju za prošlu godinu.

S. D.

Druženje na Bregu

Tradicionalno druženje članova i prijatelja HKPD *Matija Gubec* iz Rume održano je u nedjelju 26. listopada u prostorijama Društva s Brega. Prohladno nedjeljno vrijeme nije spriječilo da se već u prijedpodnevnim satima počnu okupljati članovi Društva. Druženje je trajalo cijeli dan, a nastavilo se do duboko u noć. Na nedjeljnom druženju okupio se i veliki broj mladih tako da se tijekom dana igrao i stolni nogomet i stolni tenis, a u večernjim satima su na scenu stupili i tamburaši. Svi su na kraju bili zadovoljni nakon još jednog lijepog druženja.

N. J.

Poticaji za autentične seoske kuće

Grad Sombor objavio je javni natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava za revitalizaciju, adaptaciju i rekonstrukciju objekata, po ugledu na autentične seoske kuće koje čuvaju tradicionalnu kulturu i arhitekturu prostora Vojvodine. Jedan od uvjeta natječaja, koje mora ispuniti podnositelj zahtjeva kako bi ostvario pravo na poticaje, jeste ulaganje minimum 30 posto vlastitih sredstava. Prijave na natječaj mogu se podnositi do 21. studenoga 2014. godine, a tekst javnog poziva može se preuzeti na internetskoj stranici Grada Sombora – www.sombor.rs. Za ovaj natječaj iz proračuna grada bit će izdvojeno 1,2 milijuna dinara.

Z. V.

TJEDAN U SRIJEMU

Suvremeni izgled ulice

Ok pojedine ulice i trotoari u Srijemu već godinama čekaju makar sanaciju, poslije pet mjeseci u Srijemskoj Mitrovici privode se kraju radovi na rekonstrukciji jedne od najfrekventnijih ulica u tom srijemskom gradu, ulice Kralja Petra Prvog. Završena je kompletna rekonstrukcija kolovoza, obilježavanje horizontalne signalizacije, postavljeni su prometni znaci. Vrijednost ove investicije je 135 milijuna dinara, a radovi su financirani novcem iz gradskog proračuna.

Ali nije to jedina investicija za Mitrovčane. Predstavnici Direkcije za izgradnju grada Srijemska Mitrovica, proteklog tjedna potpisali su u Beogradu ugovor o izradi glavnog projekta za izgradnju podvožnjaka u tom gradu. Vrijednost projekta je 14,2 milijuna dinara, a novac je također osiguran iz gradskog proračuna. Do kraja ožujka projektanti iz CIP-a trebali bi završiti glavni projekt kada će se znati i točan iznos investicije – izgradnje podvožnjaka. Podvožnjak koji bi se trebao izgraditi između Fruškogorske ulice i magistralne pruge Beograd – Zagreb, predstavlja važan pothvat za Srijemsku Mitrovicu i za njene građane i riječ je o jednim od najvećih radova na putnoj infrastrukturi u posljednjem desetljeću u Srijemskoj Mitrovici. Izgradnjom ovog podvožnjaka promet će se odvijati nesmetano i bez dugotrajnih zastoja kao što je do sada bio slučaj. Sigurna sam da su ove investicije jedine barem u ovom dijelu Srijema, koje se tiču sanacije cesta, kako lokalnih tako i regionalnih.

U šidskoj općini rekonstrukcija, pogotovo pružnih prijelaza koji vode ka graničnom prijelazu Batrovci – Bajakovo, nužno je potrebna pretežito što se na tom cestovnom smjeru najčešće kreću kamioni, šleperi – gotovo sva teretna vozila. Rupe su ogromne na cesti. Povremeno se samo malo pokrpaju, ali to ne traje dugo i poslije izvjesnog vremena, stanje je još gore. Lokalne vlasti upoznate su s tim problemom, u nekoliko navrata obraćali su se mještanima. Naravno, opravdanje je uvijek da nedostaje novca. Prioritet je uvijek nešto drugo i opravdanja uvijek postoje, a zaboravlja se ono najdragocjenije, a to je sigurnost ljudi. Zato smatram da su radovi u Srijemskoj Mitrovici, svijetli primjer koji bi mogao biti uzor drugim lokalnim samoupravama koje bi svoja sredstva ipak trebalo da usmjere k onim stvarima koje su od velikog značaja za građane. Zato ovom prigodom sve pohvale za grad Srijemsku Mitrovicu.

S. Darabašić

IV. FESTIVAL VOĆA U TAVANKUTU

Tamo gdje je jabuka kruh, a umjetnost slama

Moć uspjeha jača kada se dijeli s drugima, a ne kada se zadržava za sebe. To je Tavankut prepoznao i to je uspjeh njegova rada, rekla je Anita Beretić

Četvrti festival voća u Tavankutu bio je organiziran 25. listopada, a na njemu su se osim tavankutskih voćarskih zadruga mogle vidjeti i prerađevine od voća, poput prirodnih sokova od jabuke, domaća rakija, tavankutsko vino *Liza* te proizvodi organske proizvodnje. Naravno, neizbježan je bio i štand suvenira od slame po kojima su Tavankučani posebno prepoznatljivi. Posjetitelji su u revijalnom dijelu obilaska štandova mogli degustirati i po akcijskim cijenama kupovati izložene proizvode.

VELIKI KAPACITET

»Dobrodošli u Tavankut gdje je jabuka kruh, a slama umjetnost«, riječi su dobrodošlice predsjednice *Tavankutskog festivala voća*, **Lidije Sarić**. Manifestaciju posvećenu predstavljanju gospodarskih potencijala i proizvoda, autentičnih rukotvorina i proizvoda starih zanata Tavankuta otvorila je pomoćnica pokrajinskog tajnika

za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, zadužena za oblast ravnopravnosti spolova **Anita Beretić**. »Ovaj festival voća jeste mlada manifestacija, ali pokazuje ogroman kapacitet. Vjerujemo da će Vojvodina i vojvođansko selo krenuti naprijed i da će se ovakvim skupovima i manifestacijama, po cijeloj Vojvodini pokazati koliki joj je potencijal«, rekla je Beretić, koja je istaknula da je Tavankut primjer dobre prakse, koja pokazuje da povezivanje različitih udruga, dobra suradnja i otvorenost za lokalnu zajednicu može biti od koristi. Anita Beretić je pohvalila Tavankut jer koja god manifestacija da se organizira uvijek su prisutni i Mjesna zajednica, Osnovna škola, kulturno-umjetnička društva i Crkva. »Evo, i voćari su se uključili, a to je recept koji je dobitan! Vjerujem u filozofiju da moć uspjeha jača kada se dijeli s drugim, a ne kada se zadržava za sebe. To je Tavankut prepoznao i to je uspjeh njegova rada«, pojasnila je.

BRAND TAVANKUTA

O ciljevima festivala, ali i stvaranju *brandova* Tavankuta govorio je **Ladislav Suknović**, član organizacijskog odbora festivala: »Cilj festivala je da povezivanjem i edukacijama voćara utječemo na razvoj tehnologije voćarstva, a kulturnim manifestacijama doprinesemo jačanju identiteta našeg kraja i bolje vidljivosti turističkih potencijala u cilju razvoja ruralnog turizma. Tavankut je postao poznat kao selo koje spaja gospodarstvo i kulturu, a kroz dva *branda* – jabuku i umjetnost u tehnici slame, će vidljivost i prepoznatljivost Tavankuta ostaviti obilježje na kulturnom i turi-

stičkom tržištu koje naša udruga sve sigurnije osvaja.«

Gosti festivala bili su učenička zadruga iz Zagrebačke županije, Udruga žena *Sremice* iz Pećinaca i Slovačka nacionalna manjina iz Našica (Hrvatska). U kulturnom dijelu programa nastupili su članovi HKPD *Matija Gubec* s tri sekcije – tamburaškom, pjevačkom te folklornom.

Festival su organizirale tavankutske voćarske zadruge, *Voćko* i *Voće Tavankut* s drugim tavankutskim institucijama – Galerijom Prve kolonije naive u tehnici slame, Osnovnom školom *Matija Gubec*, te Hrvatskim kulturno prosvjetnim društvom *Matija Gubec*.

I. D.

Tamburaši Gupca u Zagrebu

Gradsko društvo Crvenog križa iz Zagreba je Nacionalni dan darovatelja krvi u Hrvatskoj slavilo 22. listopada. Na svečanost su pozvali i članove tamburaškog sastava HKPD *Matija Gubec*. Na domjenku koji je organizirao ravnatelj Crvenog križa **Petar Penava** bilo je razgovora o suradnji *Matije Gupca* i Gradskog društva Crvenog križa, gdje je ravnatelj izjavio da je ponosan što jedna institucija koja se bavi humanitarnim radom pomaže hrvatsku zajednicu izvan Republike Hrvatske te se iskreno nada da će do ozbiljnije suradnje tek doći.

I.D.

HKPD JELAČIĆ OBILJEŽIO DESETU OBLJETNICU DJELOVANJA ZBORA

Predstavljen nosač zvuka *Vijenac pjesama*

Na CD-u se nalazi 14 višeglasnih i solističkih, duhovnih i svjetovnih skladbi, mahom poznatih petrovaradinskih skladatelja

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Jelačić* iz Petrovaradina obilježilo je u nedjelju, 26. listopada, desetu obljetnicu aktivnog djelovanja, vidljivu u neprekidnom radu svojega tridesetočlanog mješovitog pjevačkog zbora. Razlog za slavlje imao je dvostruki značaj, jer je istom prigodom, kao krunu rada, *Jelačić* promovirao svoj prvijenac – nosač zvuka (CD) nazvan *Vijenac pjesama*. Riječ je o 14 višeglasnih i solističkih, duhovnih i svjetovnih skladbi, mahom poznatih petrovaradinskih skladatelja koje je pjevački zbor početkom mjeseca listopada snimio u kapeli Gospe od mira u Srijemskim Karlovcima.

Svečanost proslave na poseban je način uzveličao dolazak i nastup mješovitog pjevačkog zbora Kulturno-umjetničke udruge *Kristal Sladorana* iz Županje u kome je društvo *Jelačić* od prvoga dana imalo uzor i poticaj za rad. Njihov, žarnovski širok i veoma kvalitetan, nastup u dvorani amfiteatra na SPENS-u u Novom Sadu na svojevrsan je način najavljen već u crkvi Biskupijskog svetišta Gospe Tekijske u Petrovaradinu gdje su, pod ravnanjem dirigentice *Suzane Juzbašić*, pjevali sv. misu. Bila je to posljednja ovogodišnja sv. misa na Tekijama koju su na poseban način učinili svečanom gosti iz Županje.

U povodu spomenute obljetnice, na koncertu je nastupila i mješovita klapa društva *Jelačić* te slavljenički zbor istoga društva koji je izveo nekoliko duhovnih i svjetovnih pjesama. Posebice je bio dirljiv završetak proslave kada su oba zbora – iz Petrovaradina i Županje, zajedno otpjevala popularnu dalmatinsku pjesmu *Ružo crvena*. Tijekom programa, pred brojnom publikom je kronološki projiciran veći broj fotografija pjevačkog zbora HKPD-a *Jelačić* dosadašnjih nastupa, uz zvučnu reprodukciju skladbe *Za jedan časak radosti* koju su, također, snimili na CD.

Na ovom, za Društvo iznimno značajnom skupu, zaboravu nisu bili prepušteni ni pokojni članovi pjevačkog zbora čiji je doprinos u njegovu napretku bio neizmjeran, pa su pred kraj slavlja, posthumno dodijeljene zahvalnice dvojici vrsnih pjevača: **Branku Melvingeru** i **Štefiki Rangelovu**.

S večerom koja je za sudionike koncerta priređena potom, druženje je nastavljeno uz pjesmu i ples članova oba zbora. Sljedeći susret predviđen je već idućeg mjeseca, ali u Županji, na tradicionalnoj smotri pjevačkih zborova.

P. P.

Vrijeme je za knjigu

Vrijeme je za knjigu slogan je aktualnog 59. Međunarodnog beogradskog sajma knjiga kao, kada je riječ o kulturi, središnjeg ovotjednog događaja. Sudeći po prvim medijskim izvješćima, i ovogodišnji sajam bilježi dobru posjećenost, što je neka vrsta čuda ako se uzme u obzir stanje u segmentu kulture vezanom za knjigu tijekom preostala pedeset i jednoga tjedna u godini. Slično gorko-slatko stajalište iznijela je i književnica **Vida Ognjenović** izjavivši Tanjugu »da je Sajam knjiga mnogo bolji nego naše društvo i kada se uzme u obzir nebriga društva i nadležnih o knjizi, na osnovu ovog sajma se vidi da je knjiga živa, usprkos svemu, samo je pitanje koliko će moći izdržati«.

U svojem sagledavanju fenomena beogradskog sajma, oni ciničniji bi svakako primijetili kako solidan broj posjetitelja ove manifestacije zapravo traga za lakom, takozvanom *kiosk literaturom*, među kojom dominiraju autobiografije poznatih osoba iz javnog života, za koje je upitno jesu li djelo navedenih ljudi ili »pisaca duhova« (engleski: *ghost writer*). Još ako dospiju do potpisanog primjerka knjige svog omiljenog *celebrityja* te urade s njime zajedničku fotografiju – puna kapa! S druge strane, oni manje kritični će reći kako je svaki potencijalni čitatelj dobrodošao u svijet knjige, bez obzira na to ima li razlikovnu svijest o petparačkoj i umjetnički relevantnoj literaturi.

Kao i na nekoliko prijašnjih sajmova, i ove se godine na najvećoj književnoj manifestaciji u regiji predstavlja i književnost ovdašnjih Hrvata, uz potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje (izvješće o ovom nastupu donosimo u idućem broju). Kako se moglo čuti na jednoj drugoj književnoj manifestaciji, ovogodišnjim *Danima Balinta Vujkova*, u proteklih 365 dana na ovoj se sceni pojavio čak 31 novi naslov, što svakako nije zanemarljiv broj. Naprotiv.

Vrijeme za knjigu je svaki dan, ne samo u vrijeme kada se o njoj najviše govori. Stoga, prionite na *posao*, neka vam moć pisane riječi povede sa sobom. Vrijeme je za knjigu!

D. B. P.

SUBOTIČKA PREMIJERA FILMA *GOLI OTOK*

Dvije vizije istih događanja

Zahvaljujući suradnji Hrvatskog državnog arhiva i Povijesnog arhiva Subotice, u utorak navečer je u Art kinu *Lifka* premijerno prikazan srednjometražni dokumentarni film *Goli otok* koji autentičnim podacima baca novo svjetlo na povijesna događanja vezana za ovaj dalmatinski otok na kome su brojni rusofili i IB-ovci služili svoje vremenske kazne. Glavni akteri ovoga zanimljivoga i intrigan-

tnog filmskog ostvarenja u režiji **Darka Bavljaka**, su umirovljeni general i upravitelj logora **Jovo Kapičić** i poznati hrvatski umjetnik, nekadašnji zatvorenik Golog otoka, nedavno preminuli **Alfred Pal**. Svatko od njih tijekom 52 minutnog trajanja snimljenog materijala priča svoju viziju istih događanja, ostavljajući gledatelja u svojevrsnoj nedoumici kome povjerovati. Ali brojni povijesni dokazi i arhivska građa s popisom više od 16 000 zatvorenika od kojih je 399 preminulo tijekom izdržavanja kazne, prezentirana kao ilustracija naizmjeničnih monologa dvaju junaka filma, ipak nedvosmisleno govore u prilog jednom od iznesenih viđenja.

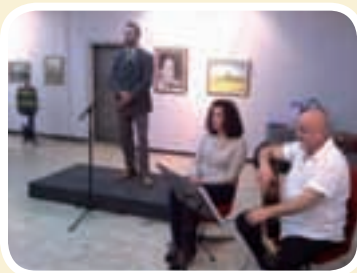
»Prikazivanje filma 'Goli otok' u Subotici plod je naše suradnje s Hrvatskim državnim arhivom i vjerujem kako će u budućnosti biti realizirani i sljedeći zajednički projekti«, kazao je domaćin večeri **Stevan Mačković**, ravnatelj subotičkog Povijesnog arhiva.

»Htjeli bismo javnosti pokazati što mi sve u Hrvatskom državnom arhivu čuvamo, a to u brojkama iznosi 28 km građe od 10 stoljeća do danas, fototeku od više od 1,5 milijuna fotografija, nacionalni video arhiv s preko 30 km filmske vrpce. S obzirom na to da u dobrom dijelu 20. stoljeća dijelimo zajedničku prošlost i povijest, trudimo se senzibilizirati javnost na ove teme iz relativno nedavne povijesti koje su još uvijek donekle zatvorene. Postoji veliki interes javnosti da se one otvore, pa je i ovaj film, sniman tijekom 2013. godine, jedan doprinos ovim nastojanjima jer arhiv je i dio svih nas«, istaknula je **Vlatka Lemić**, ravnateljica Hrvatskog državnog arhiva iz Zagreba, koproducenta filma *Goli otok*.

D. Prčić

Jesenska izložba Likovnog odjela HKC Bunjevačko kolo

SUBOTICA – Likovni odjel HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice priredio je tradicionalnu Jesensku izložbu s likovnim djelima svojih članova koja se do 27. listopada mogla pogledati u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Ova izložba predstavlja presjek rada popularno zvanih »likovnjaka« tijekom godine koji je uključivao i aktivnosti poput sudjelovanja na likovnim susretima i kolonijama u zemlji i inozemstvu. Postav izložbe činilo je 40 djela 21 autora, različitih tema i tehnika, ali i stilskih pristupa realizaciji slike.

Izložbu je otvorio **Mato Groznica**, podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice. »Očigledno je da za umjetnost još uvijek ima zainteresiranih – ne samo vas koji stvarate, već i nas koji smo došli pružiti vam potporu. Osim toga što svjedočite potrebu da umjetnost bude dio naših života, svih ovih godina svjedočite i živu aktivnost HKC-a 'Bunjevačko kolo', što je značajno s aspekta očuvanja identiteta jedne nacionalne zajednice. Također sam impresioniran i da ova zajednica, u tom smislu, nije zatvorena. Osim Hrvata ovdje ima i autora drugih nacionalnosti što nam govori da ovdje imamo multikulturalnost i interkulturalnost na djelu«, kazao je Mato Groznica.

U okviru otvorenja izložbe nastupili su recitatori **Petar Pečerić** i **Davorin Horvacki**, a za glazbenu podlogu bio je zadužen flamenko duo u sastavu: gitarist **Robert Đivanović** i vokalna solistica **Antonija Piuković**.

Specijalno priznanje za film Lee Vidaković

NOVI SAD – Animirani film *The Vast Landscape - porcelain stories* subotičke umjetnice **Lee Vidaković** dobio je jedno od četiri specijalna priznanja na Festivalu malih i nezavisnih filmskih produkcija *Filmski front* koji je održan od 23. do 25. listopada u Novom Sadu. Žiri 12. *Filmskog fronta* činili su **Tara Karajica**, **Aleksandar Ramadanović** i **Stefan Ivančić**, a na festivalu je prikazano više od 50 kratkih igranih, animiranih, eksperimentalnih i dokumentarnih ostvarenja.

Ničije dijete nagrađeno u Zagrebu

ZAGREB – *Ničije dijete*, debitantski igrani film scenarista i redatelja **Vuka Ršumovića** osvojio je HT Nagradu publike za najbolji dugometražni film na ovogodišnjem 12. Zagreb Film Festivalu. Film je osim odlične reakcije publike, dobio i puno pohvala u hrvatskim medijima.

»To je sjajan film inspiriran stvarnim događajem i napravljen u srpsko-hrvatskoj koprodukciji, odlično snimljen, režiran i odglumljen. Scenarist i redatelj Vuk Ršumović je uspio ovu fantastičnu priču ispričati na divan način«, rekao je ravnatelj Zagreb Film Festivala **Boris T. Matić**.

Znanstveni kolokvij o tradicijskoj baštini šokačkih Hrvata

MONOŠTOR – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizira znanstveni kolokvij *Iz tradicijske baštine šokačkih Hrvata u Bačkoj* bit će održan u ponedjeljak, 3. studenoga, u prostorijama Doma kulture u Monoštoru, s početkom u 18 sati. Uvodničarke su: **Katarina Dimšić**, **Iva Grubiša**, **Lucija Halužan**, **Sara Mikelić**, **Martina Novosel**, **Mirna Posavec**, **Gabriela Paradžik** i **Andrea Višak**, studentice Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i sudionice terenskog etnološkog istraživanja šokačkih Hrvata u Bačkoj tijekom 2014. godine realiziranog u suradnji Odsjeka i Zavoda, pod mentorskim vodstvom prof. dr. sc. **Milane Černelić**.

Izložba za »Dane hrvatske kulture 2014.«

SOMBOR – UG »Urbani Šokci« iz Sombora, u okviru manifestacije »Dani hrvatske kulture 2014.«, organizira međunarodnu izložbu starih vjenčanih fotografija i nabožnih predmeta u Šokaca. Suorganizatori izložbe su hrvatske udruge iz Hercegsantova (Mađarska), Vinkovaca, Gajića i Baranjskog Petrovog Sela (Hrvatska), hrvatske udruge iz Berega, Monoštora, Sonte, Plavne i Vajske te Gradski muzej Sombor. Izložba će biti postavljena u Gradskom muzeju, a otvorenje je u idući petak, 7. studenoga, u 18 sati. Nakon otvorenja izložbe u Gradskoj kući biti će priređen kulturno-umjetnički program na kojem će biti predstavljen novi CD *Kraljica Bodroga* iz Monoštora, a nastupit će i tamburaški sastav KPZH *Šokadija* iz Sonte.

Z. V.

Književna večer Dražena Prčića u Čantaviru

ČANTAVIR – Predstavljanje romana *Wild Card* **Dražena Prčića**, u prijevodu na mađarski jezik, održat će se u četvrtak 6. studenoga, u Čantaviru, u prostorijama Udruge umirovljenika. Početak je u 18 sati.

Organizirani odlazak na Interliber

TAVANKUT – Osnovna škola *Matija Gubec* iz Tavankuta i ove godine organizira odlazak na Međunarodni sajam knjiga i učila *Interliber*, koji se od 11. do 16. studenoga održava u Zagrebu.

Posjet sajmu predviđen je u petak i subotu, 14. i 15. studenoga. Polazak je 14. studenoga, u 4 sata ujutro ispred katedrale u Subotici. Smještaj je predviđen u višekrevetnim sobama u hostelu *Chillout* u Zagrebu, a za navečer, od 20 sati, predviđen je odlazak na kazališnu predstavu *Lutka*, u dvorani Vatroslava Lisinskog.

Subota, 15. studenoga, rezervirana je od 10 do 13 sati za razgledanje Zagreba, nakon čega je predviđen ručak, a potom i posjet dvjema izložbama. Od 18 do 20 sati je planiran obilazak tržnog centra, a nakon toga polazak za Suboticu.

Cijena aranžmana je 8000 dinara, a plaća se na dvije jednake rate, i to prva do 31. listopada, do kada se ujedno trebaju i prijaviti svi zainteresirani, dok se druga rata treba uplatiti do 10. studenoga.

Podrobnije informacije mogu se dobiti na brojeve telefona: 065/976-7035 i 065/9767-010.

Program je organiziran za 50 putnika, a u slučaju manjeg broja prijavljenih doći će do korekcije programa i cijene aranžmana.

DANI BALINTA VUJKOVA U SUBOTICI

Nagrada za životno djelo Tomislavu Ketigu

Nagrada 'Emerik Pavić' za najbolju knjigu godine pripala je knjizi 'Bunjevački put križa' Tomislava Žigmanova, a trije-nalna nagrada za naj-bolju knjigu poezije 'Antun Gustav Matoš' posthumno je dodi-jeljena Anti Vukovu za knjigu 'Boca bez poruke'

Katarina Čeliković, Tomislav Ketig i Nina Racić (praunuka Balinta Vujkova)

U znaku bogatog programa, namijenjenog kako djeci tako i odraslima, te promicanje i vrednovanje književne baštine i aktualne produkcije vojvođanskih Hrvata, protekli su ovogodišnji, trinaesti po redu, *Dani Balinta Vujkova*. Ova, najveća književna i jedna od najvećih manifestacija u prostoru kulture ovdašnje hrvatske zajednice održana je od 23. do 25. listopada na više lokacija u Subotici.

Dani su tradicionalno počeli programom *Narodna književnost u školi* (opširnije na *Hrckovim stranicama*) koji je okupio oko 450 učenika i djece iz vrtića iz cijele Vojvodine, te pokazao kako ikavica nije strana mladim naraštajima, koji su poruke narodnih pripovijedaka prenijeli putem popularnih igrokaza.

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

Središnji događaj *Dana* – Multimedijalna večer, priređena u Velikoj vijećnici Gradske kuće, protekla je u znaku dodjele triju književnih nagrada. Nagradu za životno djelo na području književnosti *Balint Vujkov Dida*, koju dodjeljuje organizator manifestacije Hrvatska čitaonica iz Subotice, dobio je **Tomislav Ketig**, književnik i enciklopedist iz Novog Sada. Ketig je književnu karijeru počeo objavljujući prve pjesme 1951. Piše i pripovijetke, romane, drame, eseje, studije i monografije iz kulture i povijesti te književne kritike.

»U pjesničkim zbirkama, kako se ističe u natuknici o Tomislavu Ketigu u *Hrvatskom biografskom leksikonu*, 'teži univerzalnosti i strukturnomu višeglasju, odnosno dramskoj

napetosti kao stalnoj značajki svojega književnoga stvaralaštva'. Romani mu imaju snažnu povijesnu utemeljenost, a traganje za identitetom njihov je noseći motiv, te su stoga autobiografski sadržaji česte sastavnice narativa. U dramskim tekstovima 'prošlost i suvremenost najčešće tematizira skokovitom dramatizacijom, živim dijalogom punim obrata, asocijativno i duhovito', istaknuto je, među ostalim, u obrazloženju nagrade.

NAJBOLJA KNJIGA U 2013. GODINI

Nagrada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Emerik Pavić* za najbolju knjigu godine (ovoga puta u 2013. godini) pripala je knjizi *Bunjevački put križa* **Tomislava Žigmanova** u nakladi Katoličkog društva za kulturu povijest i duhovnost

Ivan Antunović iz Subotice. Povjerenstvo za dodjelu ove nagrade tu je knjigu izabralo između 27 naslova.

Prema ocjeni Povjerenstva, *Bunjevački Put križa* predstavlja značajan iskorak u istraživanju, promišljanju i ponovnoj inven-ciji jednog široko prihvaćenog i dobro znanog vida pobožnosti, koju autor na uvjerljiv način približava današnjem čitatelju, u naporu da uspostavi ravnovjesje između kršćanskih i općeljudskih vrednota, okupljenih oko motiva muke. »One, u očima autora, ne smiju postojati samo u sadržajima nekadašnjih pobožnosti Križnoga puta i njezinom eventualnom trenutačnom ehu, već je te vrednote potrebno promicati i putem suvremenih izričaja u književnim djelima. Autentičnim autorskim iskazom ne samo dokumentarne, već i umjetničke vrijednosti, Tomislav

Žigmanov izdvaja se u ovom djelu, napisanom inače na bunjevačkoj ikavici, kao pisac originalnih zamisli i lapidarnoga stila«, navodi se, među ostalim, u obrazloženju nagrade.

NAGRADA MATOŠ ANTI VUKOVU

Po prvi puta je dodijeljena i trijenalna nagrada ZKVH-a za najbolju knjigu poezije *Antun Gustav Matoš* koja se dodjeljuje za razdoblje od 2011. do 2013. godine. Između 10 naslova, Povjerenstvo je odlučilo ovu nagradu posthumno dodijeliti **Anti Vukovu** za knjigu *Boca bez poruke*, objavljenu 2013. u nakladi NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice. Nagradu je primila njegova kćer **Johanna Vukov**.

»Poetika Ante Vukova, ozbiljena u knjizi *Boca bez poruke*, smjera na pjesnički obuhvat cjeline svijeta i života. U njoj zatičemo zaokruženu filozofiju razumijevanja vlastitosti, koja je dana u obličju autobiografskoga manifesta, čiju topografiju čine nesvakidašnji odsjaji mudrosti života i odrazi začudnih ljepota svijeta. U temelju su slike svijeta u zbirci pjesama *Boca bez poruke* sastavnice posuđene iz filozofije dalekoga Istoka, koje se okupljaju oko vrijednosti uzmicanja od svijeta, nenasilnosti, posvećenosti miru, prihvatu sudbine, traganju za smislom života koji nije zadan u okružju koji se zatiče, stalnom radu u duhovnome rastu, zauzetosti za trpljenike nepravdi ma gdje oni bili... Vukov je tako u svoj 'boci

NOVA KNJIGA: BEČARSKI POSO

Dani Balinta Vujkova redovito pred čitatelje donose i novu knjigu vezanu za bogat opus književnika i sakupljača narodnih pripovijedaka čije ime nose. Ove je godine tako u nakladi Hrvatske čitaonice i ZKVH-a tiskana knjiga *Bečarski poso* koja sadrži 41 do sada neobjavljenu narodnu pripovijetku Vujkova. Naime, kako je predstavljajući knjigu istak-

Katarina Čeliković, Zvonko Sarić, Bernadica Ivanković i Zlatko Romić

nula Bernadica Ivanković, u trezoru subotičke Gradske knjižnice preostalo je još oko 80 neobjavljenih Vujkovljevih pripovijedaka. Zbirka *Bečarski poso* opisuje neke, najčešće loše osobine čovjeka: kazivači u pripovijetkama osuđuju lakumost, škrtost, pijanstvo, lijenost, lopovluk, a ističu domišljatost, poštenje, snalažljivost i rad. Knjiga sadrži i rječnik manje poznatih riječi i izraza koji je izradio **Zlatko Romić**.

bez poruke' iznio na vidjelo iz prostora vlastite osame ono što smatra za život važnim«, ističe se u obrazloženju nagrade.

KNJIŠKA PRODUKCIJA

Ova manifestacija redovito donosi pregled i analizu knjiške produkcije Hrvata u Srbiji između dvaju posljednjih *Dana Balinta Vukova*, o kojoj je ovoga puta govorio v. d. urednika nakladni-

ke djelatnosti NIU *Hrvatska riječ* i književnik **Zvonko Sarić**.

U proteklih godinu dana objavljen je ukupno 31 novi naslov, što je za 12 knjiga više nego u razdoblju od prijašnjih 365 dana. U odnosu na ranije razdoblje, dominantna je suvremena produkcija, odnosno većinom su tiskana djela živućih autora. »Ovdašnja knjiška produkcija nas Hrvata jest jedan od legitimnih dokaza i trago-

va našeg postojanja«, ocijenio je Sarić.

Iako trenutačno stanje ukazuje da smo »na dobrom putu«, Sarić je naglasio da u ovom području i dalje postoje brojni izazovi. »Primjerice, još uvijek nije riješeno otvorenje Katedre za kroatistiku na Filozofskom fakultetu novosadskog sveučilišta. Dobro je što postoje književni časopisi *Nova riječ* i *Klasje naših ravni* putem kojih se kroz riječ kritike može, korak po korak, upoznavati koliko su književna djela ovdašnjih Hrvata korespondentna i relevantna sa suvremenim književnim stvaralaštvom. Ostaje i otvoreno pitanje koliko možemo s našom knjiškom produkcijom senzibilirati javnost u Srbiji o našim manjinskim problemima, ali i pitanje u kojoj su mjeri ovdašnji hrvatski književnici integrirani u Hrvatsko društvo književnika, a za mene je značajno i pitanje mogućnosti integriranja ovdašnjih hrvatskih književnika u program hrvatskih škola, odnosno da se nađu i u hrvatskim čitankama u Republici Hrvatskoj«, naveo je Sarić.

STRUČNO SAVJETOVANJE

Nakon odluke da se stručno-znanstveni skup priređuje biennialno, ove je godine u sklopu *Dana*, u suradnji s Gradskom knjižnicom iz Subotice, održano dvodnevno stručno savjetovanje pod nazivom *Knjiga do djece – knjiga za djecu*, na kojem je sudjelovalo trideset predavača, među koji su bili knjižničari, profesori, nakladnici i ilu-

Stjepan Blažetin, Johanna Vukov i Ivan Karan

Tomislav Žigmanov, Nela Tonković i Stjepan Beretić

stratori knjiga za djecu iz Srbije, Hrvatske i Mađarske. Oni su pokušali odgovoriti na kompleksne izazove prilagođavanja suvremenim trendovima života u kojima se čitalačke navike smanjuju, a posljedice (ne)čitavanja ostavljaju porazne tragove na mnoge mlade generacije.

Po riječima predsjednice Organizacijskog odbora *Dana Balinta Vujkova* **Katarine Čeliković** jedan od zaključaka savjetovanja jest uspostaviti suradnju knjižnica i nastavnika te pronaći nove metode u radu s najmlađima, već od rada u obitelji, vrtiću, školi. »Nakladnici pak trebaju raditi na knjigama za djecu koje će biti i vizualno privlačne, sadržajno kvalitetne i tako doći educirati buduće čitatelje. Istaknuta je potreba nacionalne promocije važnosti navike čitanja, napose povezivanja i mobilizacija struke (knjižničara) te stvaranje partnera na svim razinama, s nakladnicima, institucijama, školskim knjižnicama. Nakon predstavljanja brojnih primjera dobre prakse u radu s najmlađima u knjižnicama, uz iznimno kvalitetne, najčešće lokalne programe, sa savjetovanja je upućen apel za što skorije umrežavanje par-

Stručno savjetovanje na temu knjige za djecu

tnera-knjižnica između Srbije, Hrvatske i Mađarske čime bi se proširilo stručno obrazovanje i još kvalitetnije radilo na potica-

IZLOŽBA ILUSTRACIJA DRAŽENA JERABEKA

U okviru *Dana*, u vestibulu Gradske kuće priređena je izložba ilustracija likovnog umjetnika **Dražena Jerabeka** iz Osijeka. »Ja sam ilustrator publikacija za djecu, ali sam primijetio kako se moji radovi često sviđaju i odraslima. Tako da sam zapravo ilustrator za odrasle koji su još uvijek djeca. Ja nikad neću odrasti, zato jer se volim igrati. Otvorenost i neposrednost koju djeca posjeduju su mi inspiracija. Naša misija je da svijet učinimo ljepšim, odnosno da se sjetimo tko smo – da smo oduvijek bili i da jesmo djeca«, kazao je Jerabek.

nju čitalačkih navika. Vjerujemo kako će ovo savjetovanje imati brojne pozitivne akcije od koristi za nas i one koji su sudjelovali u radu. Krajem godine radovi će biti tiskani u zborniku«, kaže Katarina Čeliković.

Sudionici *Dana* su također položili vijenac na bistu Balinta Vujkova u parku iza Gradske kuće. Manifestaciju je pratio i kulturno-umjetnički program. U sklopu multimedijalne večeri nastupili su glumci iz Hrvatske – **Vlatko Dulić** (koji je kazivao jednu priповijetku Balinta Vujkova), te **Davor Svedružić** koji je izveo ulomak iz predstave *Bunjevački blues*, zatim mješoviti zbor i klapa HKPD-a *Jelačić* pod ravnanjem **Vesne Kesić Krsmanović**, Dječji orkestar HGU *Festival bunjevački pisama* pod vodstvom **Mire Temunović** i **Mila Kujundžić** (vokal) kao i mladi recitatori – **Augustin Žigmanov** i **Davorin Horvacki**. U okviru pratećeg programa *Dana Balinta Vujkova*, na Dječjem odjelu Gradske knjižnice upriličen je i mini sajam knjiga za djecu uz sudjelovanje nakladničkih kuća iz triju zemalja: *Kreativnog centra* (Srbija), *Móre* (Mađarska) i *Školske knjige* (Hrvatska).

Davor Bašić Palković

U NOVOM SADU PREDSTAVLJENA ZBIRKA PJESAMA LJERKE RADOVIĆ

Raznolikost motiva i pjesničke inspiracije

Zbirka pjesama *Osmijeh u Zmokrom kaputu* **Ljerke Radović** doživjela je svoje prvo predstavljanje 28. listopada u prostorijama HKUPD *Stanislav Preprek* u Novom Sadu. Ova članica spomenutog Društva smjelo se otisnula u pjesničke vode nakon brojnih životnih lomova i u punoj životnoj zrelosti. Tijekom predstavljanja o knjizi je govorila lektorica **Marija Lovrić** koja je knjigu okarakterizirala kao cjelinu kroz koju prolaze vremenska i životna razdoblja pjesnikinje, gdje se otkrivaju njezini emotivni svjetovi, gdje saznajemo o životnim događajima, onim lijepim i

Ljerka Radović (druga s desne strane)

onim bolnim.

Recenzent **Laslo Toth** doživio je ovo djelo kao harmoniju osjećanja i uma. On je naglasio kako se u stihovima ove zbirke prepoznaje spontani izljev snaž-

nih osjećanja u tišini što govori kako se pjesme ne rađaju iz poznavanja pravila i teorije već iz potrebe da se harmonije osjećanja i uma izraze. »Detaljima života, punim dirljivih zapažanja,

jedinstvo daju čiste emocije kojima je natopljena cijela zbirka, sa zavičajem kao dostojnim završetkom poetske ispovijesti jedne snažne i iskrene osobe« kazao je Tot. I autorica je govorila o svom djelu predstavljajući ga kao davanje i predavanje sebe, kao živu ljubav koja se može osvijestiti, kao plod onoga što su joj dali najmiliji kojih više nema.

Zbirka sadrži 94 pjesme podijeljenih u pet ciklusa: *Osmijeh*, *Orgulje mora*, *Nikad više*, *Molim Gospu* i *Zavičaju*, koje čitateljima daju povod za razmišljanje, ali i puno uzbuđenja.

M. H.

PROSLAVLJENA SVETKOVINA SV. DIMITRIJA

Zaštitnik župe, grada i biskupije

U Srijemskoj Mitrovici u nedelju, 26. listopada, proslavljena je svetkovina zaštitnika Srijemske biskupije i katedrale-bazilike sv. Dimitrija đakonika i mučenika. Svečano misno slavlje predvodio je mons. dr. **Stanislav Hočevar**, beogradski nadbiskup i metropolit, u zajedništvu s biskupima i svećenicima.

SVETKOVINA SV. DIMITRIJA

Tijekom svog obraćanja nazočnim vjernicima, mons. Stanislav Hočevar istaknuo je da se svi zajedno toga dana pridružuju s posebnom ljubavlju, obilježju srijemskih mučenika i mučenika i na poseban način sv. Dimitriju: »Nama hodočasnici- ma želim mir, pravu spoznaju i odlučnost da možemo u vremenu živjeti nadvremenost, u ovom našem prostoru beskonačnost, u našim međusobnim odnosima, ljubav trojstvenu. Osobno se smatram više nego počašćenim što smijem danas na ovaj dan predstaviti ovo sveto misno slavlje, u tako iznimno povijesnom gradu i to u čast mučeniku kojega na ljubomoran način prisvajaju i ovaj grad i slavni Tesaloniki i mnoštvo istočnih crkava. Sveti

Dimitrije je inspirator nove civilizacije, a putem djelotvorne ljubavi i služenja, neka nas sve nadahnjuje i brani pred svim opasnostima«, rekao je mons. Stanislav Hočevar.

Brojne vjernike i goste pozdravio je biskup Srijemske biskupije mons. **Đuro Gašparović**. Pozdravio je braću biskupe, svećenike, vjernike, katolike iz susjednih biskupija i nadbiskupija što su se u zajedništvu pridružili slavlju i na taj način iskazali poštovanje sv. Dimitriju, đakonu i mučeniku. Tom prilikom mons. Gašparović pozdravio je beogradskog nadbiskupa mons. Stanislava Hočevara

i čestitao mu devedesetu obljetnicu beogradske nadbiskupije, potom đakovačko osiječkog nadbiskupa i mitropolitu mons. **Đuru Hranića** i nadbiskupa i mitropolitu u miru, mons. **Marina Srakića**, subotičkog biskupa mons. **Ivana Penzeša**, apostolskog egzarcha za grkokatolike **Đuru Džudžara**, župnika domaćina mons. **Eduarda Španovića**, kao i sve ostale svećenike, predstavnike srpske pravoslavne crkve, predstavnike Konzulata Republike Hrvatske u Subotici, kao i predstavnike lokalne vlasti i sve vjernike srijemske biskupije.

ZAHVALNI PONOS

Sveti Dimitrije je zaštitnik župe, grada i Srijemske biskupije, zato je Dimitrijevo velika svetkovina i svečani dan. Zahvaljujući na daru duge i bogate povijesti, kako to svjedoče povijesni spisi i moleći za sretnu i blagoslovljenu budućnost, kako je rekao mons. Španović, neka svetkovina našeg nebeskog zaštitnika bude važan dan u našem životu čiji je središnji događaj sv. misa: »Sve crkve u povijesti, svi samostani ovdje u Srijemskoj Mitrovici, bili su posvećeni sv. Dimitriju. Drago nam je i da Srijemska Mitrovica slavi blagdan sv. Dimitrija kao svog zaštitnika po starom kalendaru, a i pravoslavna crkva prije nekoliko godina preimenovana je u sv. Dimitrija. Mi se moramo podičiti da ga oduvijek slavimo u kontinuitetu i to je razlog za naš zahvalni ponos«, istaknuo je generalni vikar mons. Eduard Španović, župnik župe sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici.

Proslava Dimitrijeva, nastavljena je već tradicionalno u Hrvatskom domu uz tamburaški orkestar HKC Srijem.

S. Darabašić

Dvadeseta obljetnica Zvonika

Katolički list *Zvonik* osnovali su svećenici Hrvati Subotičke biskupije 19. rujna 1994. godine u Baču, u sjeni zvonika franjevačke crkve iz 13. stoljeća te je po tom najstarijem zvoniku u našoj biskupiji list i dobio ime. Na spomenutom sastanku dužnost glavnog i odgovornog urednika svećenici su povjerili mons. **Andriji Anišiću**, župniku subotičke župe sv. Roka. Te dužnosti je vršio sve do svibnja 2007. godine, kada je novoizabrani glavni i odgovorni urednik vlč. **Mirko Štefković** preuzeo vođenje lista. Od kolovoza 2011. godine glavni i odgovorni urednik *Zvonika* je vlč. **Dragan Muharem**.

Uredničko vijeće *Zvonika* sačinjavaju svećenici, redovnici i redovnice te vjernici laici različitih zanimanja. Svi oni na svoj način pridonose uređivanju lista. *Zvonik* ne želi biti klerikalni nego, kako je to i naznačeno u njegovom podnaslovu, katolički list. Zato je osim informativnog, prvenstveno formativnog karaktera. Uz kronologiju događanja u

mjesnoj i općoj Crkvi, želi prije svega čitatelju ponuditi ono čega je sve manje u većini tiskovina, a to je hrana za dušu, ukaz na općeljudske i moralne vrijednosti kao i pomoć za rast u vjeri.

»Zvonik je postao dvadesetogodišnjak. Rastao je s nama i mi s njim. Gotovo je nemoguće zamisliti crkvenu stvarnost na ovom podneblju bez nenamjetljive, a opet ugodne i potrebne prisutnosti ovog katoličkog mjesečnika. U svijetu brzih promjena, on je uglavnom ostao isti. Možda bi užurbani i ovom promjenljivom vremenu sinkronizirani čovjek imao na to zamjerku, a možda radije u ovome iščitati vjernost misiji, stalnost i stabilnost u mijenama, nesklonost izvanjskoj dopadljivosti na račun sadržaja. Štoviše, nije li to zadaća jednog crkvenog zvonika uvijek uprt k nebu, a izložen vremenu? *Zvonik* je dom u koji su mnogi navraćali, osjećali se lijepo, ponešto ostavili. Utjecao je na ljudske tokove života. Nije služio samo zato da bude poslan, nego i da skuplja. Privlačio je mnoge oko sebe, stvarao zajedništvo. Hoće li *Zvonik* ostarjeti? Budućnost je neizvjesna. Ali nikad neće ostarjeti ideja zbog koje je nastao i zbog koje živi dvadeset godina« rekao je urednik *Zvonika* vlč. Dragan Muharem.

H. R.

Obnovljena raspela u Starčevu

U srpnju ove godine započela je rekonstrukcija raspela koja se nalaze ispred rimokatoličke crkve sv. Mauricija na Trgu neolita u Starčevu. Uslijed dotrajalosti posljednjih su nekoliko godina ovi vrijedni spomenici pretrpjeli velika oštećenja te je rimokatolički crkveni odbor u suradnji s Mjesnom zajednicom Starčevo, koja je prihvatila uložiti dio financijskih sredstava, riješio pokrenuti njihovu obnovu. Radove na raspelima predvodio je umjetnik **Milovan Vujić** uz stručnu pomoć Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Pančevu. Potkraj

rujna nakon proslave crkvenoga goda spomenici su ponovno zablistali u punom sjaju na ponos katoličkih vjernika i svih žitelja Starčeva. Ova je raspela prije točno 85 godina darovao Starčevac, **Nikola Žalac**

(1887. – 1946.), čije se ime uz godinu izrade i natpis »Ovaj sveti križ podiže za spomen našega otkupljenja«, nalazi u podnožju spomenika. Ono što je interesantna značajka u svezi s ovim križevima jeste da su kipovi Isusa koji se na njima nalaze prikazani na različite načine. Lijevo je raspeće predstavljeno onako kako to nalažu kanoni pravoslavne crkve, dok je s desne strane prikazano u katoličkom stilu, pa bi to moglo biti još jedno obilježje duha zajedništva i međusobnog uvažavanja pripadnika dviju konfesija koji se njeguje u Starčevu.

D. M.

Poziv na II. susret neoženjenih i neudatih osoba

Na I. susretu neudatih i neoženjenih vjernika katolika, koji je održan 5. listopada zaključeno je kako su potrebni redoviti mjesečni susreti te je odlučeno kako će to biti prva nedjelja u mjesecu. Poradi Dušnog dana koji pada na prvu nedjelju mjeseca studenoga, susret je odgođen za drugu nedjelju 9. listopada, no ubuduće bi bilo svake prve nedjelje u mjesecu.

Svetište Marije pomoćnice kršćana i duša u Čistilištu, otkrivajući svoje poslanje među mnogim Svetištima želi uz zagovor Marije Majke i pomoćnice, upravo biti mjesto susreta i obraćenja – odluke za ženidbu ili udaju onih koji su prešli 30-tu i 40-tu godinu života.

Program počinje u 10 sati, a uvjet za sudjelovanje jeste da su sudionici pristojnog i zdravog življenja, koji nisu bili u nikakvoj bračnoj zajednici.

Promocija CD-a Božje djelo

Promocija prvoga nosača zvuka moderne duhovne glazbe vokalno-instrumentalnog sastava *Proroci* pod nazivom *Božje djelo*, bit će održana u subotu 8. studenoga u sportskoj dvorani Srednje tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici s početkom u 19.30 sati. Gosti ove promocije bit će *Apostoli mira* – duhovno glazbeni sastav iz Zagreba, kao i *Mihovil Gospel Choir* iz Splitske. Ulaz je slobodan.

VIJESTI

Večer svetaca

Večer uoči blagdana Svih svetih bit će održan drugi po redu Holywin u Subotici. Mladi iz subotičkih župa organiziraju i ove godine večer svetaca i blaženika, koja će biti održana danas, 31. listopada, u 20 sati u dvorani HKC *Bunjevačko kolo*. Na programu će biti predstava *Misionarka ljubavi – blažena Majka Terezija iz Kalkute* i kratki osvrt vlč. **Dražena Dulića** na temu *Utjecaj Holywina*. Ulaz je slobodan. S obzirom na to da je misionarska djelatnost blaženice bila prikupljanje milosrđa, na Holywinu će biti omogućeno darivanje novčanih priloga za školovanje djece u Africi. Svaki prilog je dragocjen. Mladi jasno poručuju: »Obnovimo radosno i duhovno življenje zajedništva pred velike katoličke blagdane. Dodite da skupa razmišljamo o pobjedonosnoj svetosti na primjeru blažene Majke Terezije iz Kalkute.«

Blagdan Svih svetih i Dušni dan

Sutra, 1. studenoga je blagdan **Svih svetih**, svetkovina kada se slave svi sveci, kako oni koje je Crkva proglasila svetim, tako i oni koje za to nije službeno učinila. Pohod grobljima na Svi svete nije pohod mrtvima, nego pokojnicima koji su u nebu, a pokopani su na grobljima. To je čin kojim se ispovijeda vjera u uskrsnuće mrtvih i život vječni. To je radostan dan u katoličkoj crkvi i zapovjedan blagdan.

Sljedeći dan, 2. studenoga je **Dušni dan**. Dan kada se u užem smislu sjećamo naših pokojnika, vjernih mrtvih, koji na svojoj duši nose teret ljudske nesavršenosti i slabosti. Oni su vjerni mrtvi, za koje molimo i vjerujemo da se nalaze u čistištu.

Ž. V.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Svetkovina Svih svetih potiče nas da makar jednom godišnje razmišljamo o svetosti, ali ne samo o svetosti drugih, tj. mnogih svetaca naše Crkve koji svojim životom i danas izazivaju divljenje kod vjernika, nego i o svojoj svetosti.

SVETOST JE U SVAKOM ČOVJEKU

Čovjek je stvoren na sliku Božju i kao takav pozvan na svetost u svijetu u kojem živi. Svetost Božja treba se odražavati u čovjeku koji je Njegova slika. To nam i sam Bog poručuje kada kaže: »Sveti budite! Jer sam ja svet, Gospodin, Bog vaš!« (Lev 19, 1). Dakle, svetost je utkana u čovjekovu bit, ona je tu, samo joj treba dopustiti da izbije na površinu. Iza nje se uvijek krije nešto konkretno, Bog ili bližnji. Ona nipošto nije apstraktna, nego je vrlo konkretna, neposredna stvarnost. Ona je naš život, sve što prolazimo, gdje god da se nalazimo.

Isto nam govori i Isus: »Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!« (Mt 5, 48). Ali, prije nego je uputio zahtjev savršenosti, tj. svetosti, govorio je o blaženstvima, koja isto tako upućuju na konkretnu ljudsku stvarnost i pokazuju da svetost nikako nije izvan svakodnevnog života svakog čovjeka. Ona nije dar za privilegirane nego odraz slike Božje u čovjeku. Prvo njegovo blaženstvo upućeno je »siromasima duhom« (Mt 5, 3). Još

Sveti pozivaju na svetost

od Starog zavjeta siromasi su prepoznati kao posebni Božji miljenici. Oni su bili gladni i žedni pravednosti, ožalošćeni, ali su u tome ostali krotki, ponizni pred Bogom pouzdajući se u njega i očekujući od njega sve. Međutim, »siromasi duhom« nisu samo materijalno siromašni, nego i oni kojima ne manjka materijalnog bogatstva, ali im ono nije postalo idol i svrha ovozemaljskog postojanja, nego ga otvorena srca dijele sa siromasima.

Drugi dio blaženstava (usp. Mt 5, 8-10) možemo sažeti u Isusovo blagoslivljanje mirotvoraca, koji »će se sinovima Božjim zvati« (Mt 5, 9). Svima njima zajednički je unutarnji stav koji je potreban za ostvarivanje mira i unapređivanje međuljudskih odnosa: to su milosrdni koji nasljeđuju Božje milosrđe, tu su oni čistog srca, koji nisu dvolični, ne nose u sebi nikakve skrivene namjere, nisu podmukli, i na kraju tu su oni progonjeni zbog pravednosti. Ovi zadnji su svi progonjeni zbog Krista, zbog evandeoskog poslanja, oni koji zbog pravednosti i danas proživljavaju odbacivanje i progon. Za takve Knjiga Otkrivenja kaže: »Oni dođoše iz nevolje velike i oprali su haljine svoje i ubijelili ih u krvi Jaganjčevoj« (Otk 7, 14). Svi blaženi koje Isus blagoslivlja sveti su. Isusova Blaženstva su program svetosti. Ona upućuju na to da je svetost konkretna, i pokazuju na koji način da nju, koja je u nas usađena po stvaranju, učinimo živom i konkretnom.

POTRAŽITI UZORE

Svetkovina Svih svetih spomen je svih onih koji su Isusova blaženstva konkretizirali u svom životu. U različitim okolnosti-

ma, životnim dobima i staležima sveti su nasljeđovali Krista i njegovo evanđelje te zavrijedili da ih se Crkva i u budućim naraštajima spominje. Njihov spomen nije tu samo da izazove divljenje pred načinom njihovog života, djelima koja su učinili za Krista, Crkvu i bližnje, nego da nam ponudi uzore među tolikim znanim i neznanim velikanima kršćanstva. Među dobro poznatim nam svecima ima ljudi iz različitih staleža, muževa i žena, redovnika, redovnica, svećenika, bogatih i siromašnih, majki i djece, učenjaka i nepismenih, iz bliže i dalje prošlosti. Upravo nam ta raznolikost pokazuje da svetost u svom životu može ostvariti svatko, bez obzira u kojim se prilikama nalazi, na kojem položaju i u kojem staležu. Oni nam svojim životnim primjerima pokazuju kako se živi evanđelje u potpunosti u različitim uvjetima. Kroz njihove živote lakše možemo shvatiti kako se Isusov nauk konkretizira i stvarno živi, kako se svetost, koja je utkana u naš bitak, izvlači na površinu našeg življenja.

Stoga Crkva ne slavi svece samo kao zagovornike pred Bogom, niti samo kao velika- ne u određenim povijesnim razdobljima. Ona ih slavi kao uzore vjere i evanđelja, uzore u nasljeđovanju Krista. Tako i svatko od nas među mnogim svecima može pronaći nekog u čijem životu prepoznaje nešto slično svojem, u čijoj naravi vidi sličnost sebi, u čijim dvojba- ma i kušnjama prepoznaje svoje. Onda od njih može učiti kako da unatoč svemu ostvari svetost na koju je pozvan. Svetkovina Svih svetih potiče nas da upoznamo bolje svetost života onih kojih se spominjemo, da u njima pronađemo uzore.

OBLJETNICA SMRTI I ROĐENJA JULIJA NJIKOŠA

Koncert za spomen bistu

ki sastavi i pjevači, a pjesmom **Vere Svobode**, Njikoševu suprugu, koncert je započeo i završio. »Vjerujem da bi se i Đula danas radovao. Drago mi je i mislim da je zaslužio da bude između Kuhara i Kolarića, ili treći po redu, svejedno je«, rekla je Vera te dodala da voli dolaziti u Osijek i da je tada posve druga osoba.

Stanka Čoban iz Bača, iz Udruge Tragovi Šokaca, se sjeća Đulinih dolazaka, ne samo u Bač, već u cijelo bačko-šokačko Podunavlje. »Bilježio je pisme i pismice, Bogu hvala, puno je toga sačuvano, a dolazio je i u Plavnu na Andrićeve i Matoševe dane«, rekla je Stanka, a Marija Turkalj iz Monoštora je također pozdravila ideju da se Njikošu podigne spomen bista i kaže da su i oni spremnu poduprijeti, a radovat će se da bude nazočna i kada se bista bude otkrivala.

S. Žebić

Veliki donatorski koncert na 4. obljetnicu smrti i 90. obljetnicu rođenja glazbenika **Julija Njikoša** bio je održan u Osijeku ovoga mjeseca. Koncert

je organizirala Šokačka grana u čast svome prvom počasnom članu, a sva sredstva će biti uplaćena u svrhu postavljanja spomen biste na Preradicevom

šetalištu u Osijeku, gdje već stoje biste Paje Kolarića i Franje Kuhača, glazbenih velikana.

Na koncertu su sudjelovale brojne skupine, tamburaš-

Temeljem članka 63. stav 2. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS* br. 72/09, 81/09-ispr., 64/10- US, 24/11, 121/12, 42/13-US i 50/13-US i 98/13-US) i Pravilnika o načinu javne prezentacije urbanističkog projekta (*Službeni glasnik RS*, broj 43/10), obavještavaju se zainteresirani građani da će se od 3. 11. 2014. do 10. 11. 2014. godine u uredu 202/1 Stare Gradske kuće održati:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

ZA IZGRADNJU I UREĐENJE POSLOVNOG
KOMPLEKSA -RETAIL PARK NA K. P. BR. 17698/10
K. O. NOVI GRAD U SUBOTICI

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 10. 11. 2014. godine.

Sve primjedbe prispjele u Zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Službeni glasnik RS* broj 135/04,36/09) Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1. objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

Nositelj projekta **TERMOPROJEKT** Subotica Korzo 7a podnio je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš Projekta: **IZGRADNJA SUŠARE S PRATEĆIM SADRŽAJEM I STANICE ZA PROPAN PLIN** na katastarskoj parceli 35530/1 ko Donji grad, na adresi Petra Horvatskog br.16. investitora Ivanković Andrije i Ivanke iz Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 31. 10. 2014. do 10. 11. 2014., u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš predmetnog objekta na životnu sredinu ovom nadležnom tijelu.

Knezovi Primorske Hrvatske

Panonska Hrvatska imala je mnogo teže uvjete za razvitak nego Primorska Hrvatska, prvenstveno radi ravničarskog položaja nepodobnog za obranu kao i radi provale Avara, a kasnije i susjedne Franačke države. Nakon smrti kneza **Ljudevita** njegovi nasljednici vladali su kao franački vazali i Panonska Hrvatska gubi mogućnost postati središtem hrvatske povijesne državnosti. Od tada Bijela (Primorska) Hrvatska koja je obuhvaćala ne samo Primorje već i Dalmatinsku zagoru, dijele BiH i Liku postaje centar buduće hrvatske države.

Knez **Porga** koji je vladao u drugoj polovici VIII. stoljeća je prvi hrvatski knez o kojem postoje čvrsti pisani dokazi. Bizantski car **Konstantin Porfirogenet** u svome djelu *De administrando imperio* opisao je Porgu kao vladara pod kojim su Hrvati primili kršćanstvo. »U to su vrijeme ovi Hrvati imali Porgu za svog arhonta (kneza). Ova zemlja u kojoj su se naselili sami isti Hrvati, bila je u prijašnje vrijeme pod upravom cara Rimljana, pa se zbog toga u zemlji ovih istih Hrvata nalazi palača i hipodromi cara **Dioklecijana**, još sačuvani u gradu Saloni blizu grada Splita. Ovi kršteni Hrvati ne žele ratovati protiv tuđih zemalja, izvan granica svoje zemlje, jer su primili neku vrstu proročanskog odgovora i zapovijedi rimskog pape koji je u vrijeme **Heraklija**, cara Bizantinaca, poslao svećenike i pokrstio ih. To je stoga jer su poslije krštenja Hrvati napravili jedan ugovor, potvrđen njihovim vlastitim rukama i čvrstim obećanjem, i jamstvom u ime svetoga **Petra apostola**, da oni nikada neće poći protiv neke strane zemlje i s njom ratovati, nego će

radije živjeti u miru sa svima koji su voljni jednako tako postupati, i oni su od istoga rimskoga pape primili blagoslov za taj čin, a to je (poruka) ako bi bilo koji stranci pošli u rat protiv zemlje ovih istih Hrvata i nametnuli im rat, tada će moćni Bog ratovati za Hrvate i zaštititi ih, a Petar, **Kristov** uče-

kgrof Erik je ubijen. Zapisi o ovom pohodu kao i o smrti markgrofa Erika postoje u franačkom povijesnom djelu *Franački ljetopisi* (*Annales regni Francorum*). Knez Višeslav je ostavio jedan od najvrjednijih Hrvatskih spomenika iz srednjeg vijeka – Višeslavovu krstionicu koja se

Višeslavova krstionica

TRINV(M) P(ER)HENNE(M). HOC IOH(ANNES) PR(ES) B(YTER) SVB TEMPORE VVISSASCLAVO DVCI OPVS BENE CO(M)PSIT DEVOTE, IN HONORE VIDELICET S(AN) C(T)I IOH(ANN)IS BAPTISTE, VT INTERCEDAT P(RO) EO CLIENTVLOQVE SVO. Ovo bi značilo u hrvatskom prijevodu: »Ovaj izvor naime prima slabe da ih učini prosvjetljenima. Ovdje se peru od svojih zločina, što su ih primili od svoga prvog roditelja da postanu kršćani, spasonosno ispovijedajući vječno Trojstvo. Ovo djelo pobožno učini svećenik Ivan u doba vođe (vladara) Višeslava i to u čast sv. Ivana Krstitelja da zagovara njega i njegova štićenika.«

KNEZ BORNA

Kneza Višeslava naslijedio je oko 810 godine njegov sin Borna koji se u franačkim izvorima spominje kao *dux Dalmatiae* i *dux Liburniae*. U franačkim izvorima Borna se spominje i kao knez Gacke (*dux Guduscanorum*) područja koje se proteže u unutrašnjost do Une i Kupe, pokrajina Gacka bila je podijeljena na tri župe: Gacku, Liku i Krbavu. Vladavinu kneza Borne obilježila je borba s knezom Panonske Hrvatske **Ljudevitom** koji je podignuo ustanak protiv Franaka. Jedan od razloga sukoba ova dva hrvatska kneza je bio radi cjelokupne vlasti nad Hrvatima dok je drugi, bitniji, bila Borna želja za dobivanjem Franačke naklonosti u rješavanju sporova s Bizantskim gradovima u Dalmaciji. Borna koji je prihvatio vrhovnu vlast Franaka sukobio se 819. godine s Ljudevitom na rijeci Kupi gdje je poražen, a umro je 821. godine.

nik, dat će im pobjedu.« (**De administrando imperio**, 31)

KNEZ VIŠESLAV

Kao knez Primorske Hrvatske Višeslav je vladao koncem VIII. stoljeća i početkom IX. stoljeća, no ne može se sa sigurnošću tvrditi kojim je sve područjima vladao. Početak Višeslavove vladavine obilježila je borba s Francima, odnosno s franačkim markgrofom **Erikom**, vladarom Istre i Furlanske (pokrajina na sjeveru Italije). U želji da pokori primorske Hrvate, markgrof Erik 799. godine s vojskom iz Istre kreće prema Trsatu gdje mu se suprostavila vojska kneza Višeslava i stanovnika tadašnje Tarsatica (današnja Rijeka) koja porazila franačku vojsku, a mar-

nalazila u Ninu. Krstionica je isklesana iz bloka mramora te ima šesterostranični oblik visine 90 cm i promjera otvora 120 cm, na sredini prednje stranice prikazan procesionalni križ ispunjen hrvatskim tropletom za zavojnicom na kraju triju krakova iznad kojeg se nalazi kružni latinski natpis s Višeslavovim vladarskim imenom: *duce Wissisclavo*. Uz gornji rub krstionice teče kružni natpis na latinskom, koji je posvetnog karaktera s naglašenom zavjetnom komponentom: + *HEC FONS NE(M)PE SVMIT INFIRMOS VT REDDAT ILLVMINATOS. HIC EXPIANT SCELERA SVA QV(O)D [DE PRIMO] SVMPSERVNT PARENTE, VT EFFICIENTVR XP(ISTI)COLE SALVBTRITER CONFITENDO*

IZ ŽIVOTA SALAŠARA

Piše: Alojzije Stantić

Komencijaški salaš
na majuru Laze Bešlića
(izgled 2006.)

Komencijaš

Komencijaš je rabadžija koji se s gazdom za poso pogodio najčešće na godinu dana, po adetu od Đurđeva do Đurđeva. Radiće o svom kostu, a s obitelji će stāt u obaško napravljenom komencijaškom salašu, blizu gazdinog salaša, da što manje dangubi kad ide radit. Komencijaški salaši su bili napravljeni za najmanje dvitri komencijaške obitelji, iznutra su s malo drugačijim rasporedom odaja neg u salašima salašara. U komencijaški salaš išlo se spolja u kujnu, a iz kujne u čeljacku sobu. Bilo je i taki komencijaški salaša da se kroz jedna vrata ulazilo u dva komencijaška stana, svaki je imo čeljacku sobu, kujnu sa šporeljom, špajc i pododžak.

SALAŠ ZA KOMENCIJAŠE

Di je bilo na desetinu komencijaša, a da stoje (žive) zbijeni sa obiteljima, za nji su napravili širi salaš u kojeg je svaki kome-

cijaš išo obaško, jedan sprid, a drugi odastrag salaša. Njima je pododžak bio odiljen zidom, a završio se u zajedničkom odžaku. Na priliku u jedan salaš sa deset komencijaša svaki je imo obaški ulaz sa odajama i jednom sobom, obaškim pododžakom, a zajednički je bio samo odžak. Tako su pričili moguće razmirice med obiteljima.

(Opis komencijaškog salaša je po mom viđenju takog salaša na majuru **Laze Bešlića** na Šari (atar Babapuste [Aleksa Šantić]) i majuru **Laze Tumbas Loketić** u Vanteleku (Pavlovcu) prema sićanju njegove unuke **Marte Varadi**.)

Prid salašom je i bašča za cviče, travnjak, a malo dalje za salašom avlija s kokošinjom za odranjivanje pileža i svinjak za jednu krmaču i prasice. Na to se naslanja i obično dvi motike (1 m = 360 m²) okućnice, koja se hasnirala za vertarluk (povrtanjak) i dilom za kuruze. Znalo

je bit i taki pogodbi da je gazda komencijašu dao na hasniranje lanac-dva zemlje, na kojoj je odranjivo litinu za se, obično kuruze. Suvišak odranjeni prasica i pileža mogo je prodat. Zemlju je sa sermajom (opremom) i mašinom uradio gazda, a ručni rad i branje roda obavio je komencijaš. Po tom kako je gazdovo na okućnici i koliko je bio čuvan komencijaš se ohasnio suvišnim rodom.

Zajedničko je komencijaškim salašima da je pod jednim krovom živilo više komencijaški obitelji.

UDIVANJENI POSLOVI

Komencijaš je na velikom imanju radio udivanjene poslove odjedared el više puta na dan, a obično su ga pogodili za odranjivanja josaga, kad je za poso tribalo odjedared i za kratko vrime više čeljadi neg koliko ih je imo domazluk. U staji je timario

josag (blago – obično marvu, svinje), očistio i održavo red u stajama. Na priliku: krave se moraju pomuziti u kratkom vrimenu kad spušte mliko, onda za kratko vrime triba više rukivi da pomuzu mlikulje. Obavili su abrokovanje i zbrinjavanje josaga u podne; telad podojili, krmače napojili (naranili) mošlikom, a svezan josag napojili i naranili pićom (kabastom hranom). Nastarali su se da sprema nastora (stelje) i rānu za abrokovanje uveče. To su poslovi koji su se radili svakog dana, zato su za nenadane kišne dane imali unaprid spremljenu rānu i nastor.

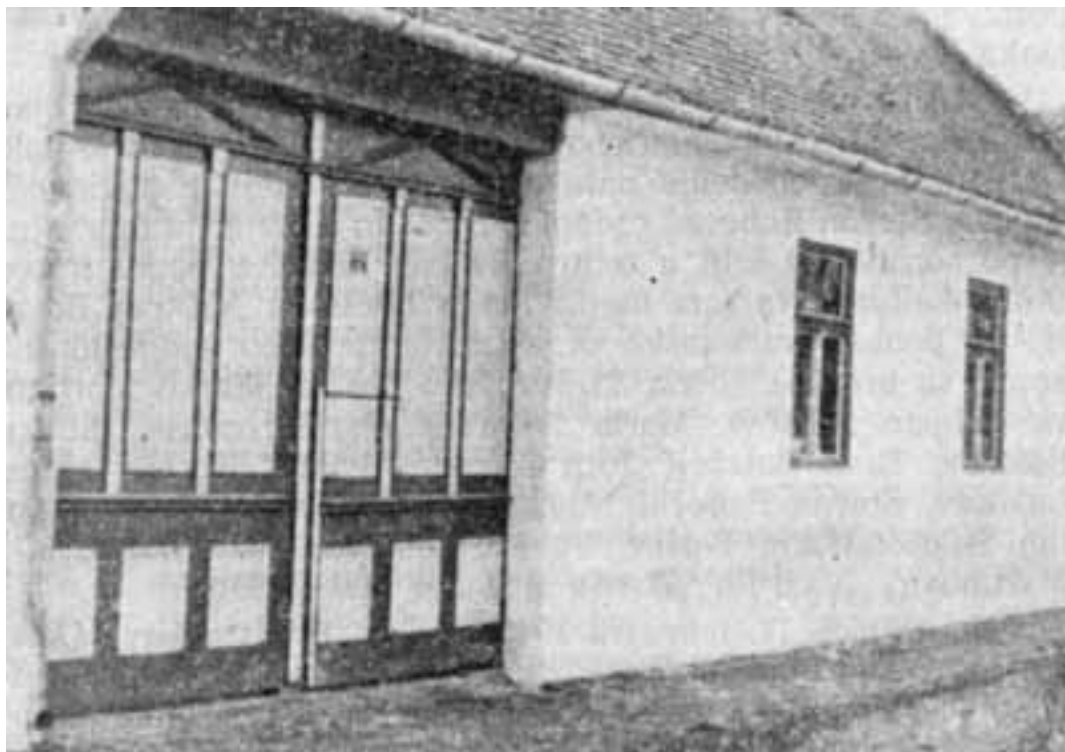
Dok je blago mirovalo komencijaš je bio slobodan, a vrime je provodio s obitelji.

Komencija (najam za uslugu) pogađala se najviše u ogrivu i žitaricama (žito i kuruzi). Bilo je i taki komencija da je od gazde svaka tri miseca dobio polu slanine, svaki dan mlika, brašna po pogodbi, a svaki je u pogodbi imo i ogriv: nekoliko kola čutaka, a skoro uvijek ogrizina koliko mu tribalo. Komencijaš je radio o svom kostu.

Iako nije bilo u pogodbi, a na imanju su s vrimena na vrime radile žena i dica komencijaša. Žene su mogle imat stalni poso el s vrimena na vrime, za poslove u pekari, na pranju crniša, roljanju i sl., a za njeg su bile obaško plaćene. Bilo je i poslova koje su žene radile u nadnicu, na poslovima s vrimena na vrime; čupanje perja i kljukanje gusaka; poso u dernici (klaonici); mazanje zgrada krečom; kuvanje sapuna; ostavljanje dunca i kiseliša za zimu, disnotorski poslovi i sl.

Veće gazde su imale komencijaša koliko je tribalo domazluk.

Nuz komencijaša i čeljad iz njegove obitelji su dobili su posla kog gazde, za čeg su bili obaško plaćeni. Tako su komencijašova dica učila radit poso koji njim priliči, a i zaradom su pomagali obitelji.

Bereška knjižnica i čitaonica

je Bereg bio na teritoriju Austro-ugarske veliki broj knjiga bio je na mađarskom jeziku. Te knjige ponuđene su, poslije rata i raspada monarhije, na prodaju. Ostalo je zabilježeno da se pregovaralo s Bačkom Topolom, a za knjige je traženo tadašnjih tisuću dinara. Dogovor nije postignut. Ne zna se gdje su završile te knjige, ali u knjižnici ostale nisu jer je nakon okončanja Drugog svjetskog rata u knjižnici zatečen samo manji broj naslova.

ZABRANA RADA

U knjižnici je između dva rata bilo oko 500 naslova beletristike, popularne literature i stručnih knjiga iz oblasti poljoprivrede. Berežani su u čitaonici mogli čitati časopise i novine, a najčitanije je bilo *Stočarstvo i poljoprivreda*, koje je tiskano u Somboru na tri jezika. Bila su to neka druga vremena, pa je čitaonica tada bila ne samo mjesto gdje su se čitale novine, već i mjesto gdje su se ljudi susretali, komentirali aktualne događaje, tekstove iz novina... Moglo bi se čak reći da je Poljoprivredna čitaonica *Seljačka sloga* bila i kulturna udruga, jer je pri čitaonici postojao i zbor i dramska sekcija. Sve je prekinuto kada je u selo ušla okupatorska Hortijeva vojska 1941. godine koja je zabranila rad Poljoprivredne čitaonice *Seljačka sloga*. Tijekom ratnih godina knjižni fond je razvučen, a uništena je i arhiva. Bio je to i konačni kraj ove knjižnice i čitaonice u Beregu, jer ona više nije nastavila s radom. Poslije rata došla su neka druga vremena, pa je za otvaranje knjižnica bio zadužen Mjesni narodnooslobodilački odbor koji je 1945. godine u Beregu osnovao knjižnicu i čitaonicu. Ostalo je zapisano da je s jeseni te 1945. godine knjižnica imala 70 članova, 32 knjige i da su u knjižnicu stizale troje novine – među njima je bila i *Hrvatska riječ*.

Zlata Vasiljević

Gradska knjižnica *Karlo Bijelicki* u Somboru u svim selima ima svoj ogranak. Tako je i u Beregu, gdje knjižnica raspolaže sa 7500 naslova. No, nećemo ovdje o tome kako danas funkcionira ta knjižnica i što se i koliko čita, već o tome kako su Berežani knjižnicu imali još početkom prošlog stoljeća.

Formiranje udruga u Beregu počinje početkom XX. stoljeća. Među prvim udrugama formiranim u Beregu bila je Podružnica bačkog poljoprivrednog udruženja osnovana 1907. godine. Kako su pravila podružnica omogućavala i otvaranje knjižnica i čitaonica, ta godina može se smatrati i godinom kada je u Beregu počela funkcionirati knjižnica s čitaonicom.

KNJIŽNICA PRI POLJOPRIVREDNOJ UDRUZI

Kako u svojoj knjizi o knjižnici i čitaonici u Beregu piše **Ivan Kovač**, inicijatori osnivanja knjižnice i čitaonice bili su **Bariša Mrvičin**, **Ilija Dekić** i **Josip Ilić**. Na samom početku rada knjižnica i čitaonica bile su pri Podružnici bačkog poljoprivrednog udruženja, a korisnici su bili samo članovi ove podružnice. Knjižni fond stvarao se kupovinom knjiga ili od darova. U pisanim dokumentima knjižnica u Beregu prvi puta se spominje 1912. godine. O bereškoj knjižnici govori se i u knjizi *Povijest Hrvata od najstarijih vremena do 1929. godine* **Petra Pekića**. On piše da je u Bikiću 1912. osnovana Narodna knjižnica u kojoj

se priređuju bunjevačke zabave i kazališne predstave. Istovremeno se u Beregu, Aljmašu osnivanju čitaonice u kojima se radi buđenja narodne svijesti također priređuju zabave i predstave. Poljoprivredna čitaonica pri Podružnici bačkog poljoprivrednog udruženja radila je do pred kraj Prvog svjetskog rata, jer je pred kraj rata njen rad zabranjen.

IZMEĐU DVA RATA

Poslije formiranja nove države čitaonica i knjižnica u Beregu nastavile su s radom, ali pod imenom Poljoprivredna čitaonica *Seljačka sloga*, koja se u narodu zvala *Kasina*, a bila je smještena u kući **Marina Aljmašca**. Obzirom da je knjižnica u Beregu osnovana u vrijeme kada

13. DANI BALINTA VUJKOVA

Narodna književnost u školi

Programom za djecu koji nosi naziv *Narodna književnost u školi* započeli su 13. Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi. U hrvatskom kulturnom centru *Bunjevačko kolo* u četvrtak, 23. listopada, djeca su imala prilike čuti stare priče koje su Balintu Vujkovu ispričavali naše dide i majke, a on ih zapisao. Osim priča, djeca su, kao dar *Školske knjige* slušala i jednog velikog hrvatskog pjesnika, **Paju Kanižaja**.

Što je najgore što čovjeka može zadesiti zapisao je Balint Vujkov, a prikazala su djeca iz vrtića *Marija Petković – Biser*. Predstavu *Od linosti nema veće žalosti* djeca su uvežbala uz pomoć odgajateljice **Nade Poljaković i Mirjane Ivanković**. Drugi igrokaz je bio u izvedbi učenika OŠ *Matija Gubec* iz Tavankuta, koji su išli u potragu za najvećim blagom – je li to ljubav ili nešto drugo, moglo se vidjeti u predstavi *Ždribac zlatne grive* koji su s djecom prema narodnoj bajci bunje-

vačkih Hrvata koju je zapisao Balint Vujkov, pripremile učiteljice **Marica Skenderović i Kristina Kovačić**.

Kao i prethodnih godina, djeca su uz bogati program dobila i najnoviju knjigu iz Balintova opusa, *Bečarski poso*, koju će moći posuditi u svojim školskim knjižnicama ili u Hrvatskoj čitaonici, a kako je djeci motivirajuće istakla **Katarina Čeliković**, mogu je i dobiti ukoliko budu sudjelovali na natjecanju za recitatore ili nekim drugim manifestacijama. Djecu i sve prisutne je pozdravila i **Bernadica Ivanković**, predsjednica Hrvatske čitaonice.

Početak 13. Dana Balinta Vujkova uveličalo je prisustvo 450 djece iz škola diljem Vojvodine koja nastavu uče na hrvatskome jeziku ili pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a to su: vrtići *Marija Petković – Sunčica* i *Biser* iz Subotice, *Petar Pan* iz Tavankuta i *Bambi* iz Male Bosne. Zatim osnovne škole: *Matko Vuković*,

Posjet učeničkih zadruga Zagrebačke županije Tavankutu

Učenička zadruga OŠ *Matija Gubec* bila je domaćin predstavnika 15 učeničkih zadruga i 52 učenika Zagrebačke županije, koji su od 24. do 25. listopada bili gosti u Tavankutu. Tavankutska učenička zadruga već je bila prisutna na nekoliko susreta na međudržavnoj razini, povezana prvenstveno s istoimenim školama u Hrvatskoj, a ova suradnja svakako je proširenje u više pravaca samih zadrugara. Ravnateljica osnovne škole **Stanislava Stantić Prčić** nam je pojasnila: »Tavankutski zadrugari su svojim gostima priredili nekoliko radionica, pored već prepoznatljivih radionica od slame, gostima smo još priredili biološku radionicu, radionicu prijateljstva, radionicu roljanja (glačanja) i muzeja starih stvari koje su karakteristične za ovaj tavankutski kraj. Ovom prilikom dogovorili smo se s predstavnicima učeničke zadruge iz Samobora i Zagreba o budućoj suradnji. Tijekom ovoga posjeta bila je i **Blanka Dragojević**, tajnica državnih učeničkih zadruga Hrvatske i njezin je prijedlog da se povežemo sa svim županijama u Republici Hrvatskoj, jer smatra da je ovo program vrijedan za vidjeti i za djecu iz drugih županija Hrvatske«, kazala je ravnateljica škole te dodala kako je ovaj projekt u potpunosti financira Zagrebačka županija, a projekt je pridonio i poboljšanju nastave na hrvatskom jeziku, kao i izvan nastavnih aktivnosti u školi.

Ivan Milutinović i Sveti Sava iz Subotice, Ivan Milutinović iz Male Bosne, Matija Gubec iz Tavankuta, Vladimir Nazor iz Đurđina, Pionir iz Žednika, Ivan Goran Kovačić iz Sonte, Ivo Lola Ribar iz Plavne, Aleksa Šantić iz Vajske, 22. oktobar iz Monoštora, Bratstvo jedinstvo iz Bezdana, Moše Pijade iz Berega te predstavnici iz Srijemske Mitrovice i Sota.

Osim djece, prisutni su bili i neki, malo stariji ljudi: **Neven Marčić** iz Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, **Blaško Stantić** iz Gradske uprave zadužen za obrazovanje, **Andela Horvat** iz Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje, ravnatelji navedenih škola te nastavnici. Međutim, voditeljica **Nevena Mlinko** je najsrdačnije od svih uzvanika pozdravila unuku Balinta Vujkova, **Nevenu Racić**.

Narodnu književnost u školi, kao i cijelu književnu manifestaciju **Dane Balinta Vujkova** organizirala je Hrvatska čitaonica s Gradskom knjižnicom Subotica uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

J. Dulić Bako

»Zagrebačka županija ima 27 učeničkih zadruga, koje kroz svoju podružnicu ostvaruju međusobnu suradnju«, rekla je **Darinka Balen**, predstavnica upravnog odjela za prosvjetu Zagrebačke županije, koja je ujedno i tajnica podružnice učeničkih zadruga Zagrebačke županije te je dodala: »Prije dvije godine smo produžili suradnju između županija, a ove godine po prvi puta ostvarujemo međunarodnu suradnju. Do suradnje s Tavankutom je došlo jer je Zagrebačka županija prepoznala Tavankut kao vrijedno mjesto u koje treba ulagati i pomagati, da se održi hrvatska tradicija, način i kvaliteta življenja u Tavankutu. Domaćini su nam osmislili prekrasan program, upoznali smo Suboticu koja je prekrasna i koja je ostavila jedan poseban dojam na nas. Najveći dojam na nas i djecu ostavili su ljudi koji su nas primili. Moram istaći da je slama bila glavni razlog zašto smo se opredijelili da dođemo, jer znamo da je Tavankut po slamarskoj umjetnosti prepoznatljiv u cijelome svijetu. Tradicija iz Tavankuta polako će se prenijeti i u Zagrebačku županiju, iako su to početni koraci, mi našu suradnju želimo nastaviti i dalje. Mislim da je ta razmjena ljudi, priča i kultura jedno veliko bogatstvo i da na tome trebamo svi zajedno raditi.«

I. D.

Obilježen Dan škole u Monošturu

Monoštorska škola 22. oktobar svečanim programom proslavila je svoj imendan i Dan škole. U srijedu, 22. listopada, monoštorski osnovci izveli su pred svojim prijateljima, roditeljima i rodbinom raznovrsan program. Učitelji i nastavnici sa svojim učenicima pripre-

mili su recitale, igrokaze, pjesme i plesove tematski vezane za ovaj značajan datum. Prepuna dvorana Doma kulture orila se pljeskom, a posebice interesantna je bila postavka s izloženim fotografijama i crtežima iz perioda nekoliko desetljeća unazad. Pored toga, izložene su bile foto novine i albumi iz 1966., 1967. i 1968. godine, kao i stari ljetopisi škole.

Z. M.

PETAK **31.10.2014.**

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:20 Kad srce zatreperi, telenovela
10:10 Pogled na Zemlju: Hrvatska, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan: Ja, deda!
13:40 Labirint
14:25 Ekumena: Reformacija danas?
14:55 Pozitivno
15:20 Kulturna baština
15:35 Znanstveni krugovi
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:00 Stipe u gostima, humoristična serija
18:35 Iza ekrana
19:00 Javna stvar - politički intervju
19:30 Dnevnik
20:10 Ciklus James Bond: Sutra nikad ne umire, britansko-američki film
22:10 Noćna kavana
23:05 Cabin in the Woods (Koliba u šumi), američki film
00:50 Nepodnošljiva lakoća postojanja, američki film - Filmski maraton
03:35 Svaki dan dobar dan: Ja, deda!
04:05 Ekumena: Reformacija danas?
04:35 Znanstveni krugovi
05:00 Vijesti iz kulture
05:07 Jezik za svakoga (R)
05:17 Što vas žulja?
05:47 Hrvatska uživo
06:27 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Gladijatorska akademija, crtana serija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat: Priče skrivene u materijalu
09:30 Puni krug
09:50 Plesni izazov, serija za djecu (R)
10:15 Degrassi, serija za mlade (R)
10:40 Šlep šou spot: Tamara Obrovac - Divojka

10:45 Indeks (R)
11:15 Village Folk: Imanje budućnosti
11:25 Putovanja svjetskim kanalima: Panamski kanal, dokumentarna serija (R)
12:10 Dom po svom, dokumentarna serija
13:00 Ubojstvo, napisala je
13:45 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
14:15 Ne plači, kanadski film
15:45 Glazba, glazba...
15:55 Šlep šou spot: Tamara Obrovac - Divojka
16:00 Školski sat: Priče skrivene u materijalu
16:30 Puni krug
16:45 Juhuhu
17:45 Briljanteen
18:30 Dva i pol muškarca, humoristična serija
18:55 Rukomet, LP (Ž): Savehof - Lokomotiva, prijenos
20:30 Sedam razdoblja rocka: Američki alternativni rock, glazbeno-dokumentarna serija
21:25 Zločinački umovi
22:15 Mračna strana Dublina, serija
23:45 Sinovi anarhije, serija
00:35 Savršeni brak, kanadski film (R)
02:05 Dom po svom
02:55 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas, (R)
06:55 Virus attack
07:10 Aladdin
07:40 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
08:40 TV prodaja
08:55 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
09:50 TV prodaja
10:05 Hitna služba, serija (R)
11:00 Pomorska ophodnja
12:15 Pomorska ophodnja
13:10 Hitna služba, serija
14:10 Sve u šest, magazin (R)
14:35 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Hrvatski broj jedan, glazbeni show
23:05 Eurojackpot
23:15 Hrvatski broj jedan, glazbeni show
00:05 Jednostavno savršena, igrani film, romantična komedija (R)

02:05 Dr. House, serija
03:00 CSI, serija
03:45 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

SUBOTA **1.11.2014.**

07:20 Najava
07:35 Putem europskih fondova
07:50 Šesti čovjek, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:10 Normalan život, emisija o obitelji i osobama s invaliditetom
10:00 Kućni ljubimci
10:30 Kulturna baština: Riječko groblje Kozala
10:50 Prateći Majku Tereziju, dokumentarni film
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira, emisija
13:10 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:35 Ljubav dolazi polako, američki film
16:00 Zagreb - Mirogoj: Svetkovina Svih svetih, prijenos
17:45 Vijesti
17:55 Kulturna baština: Mirila
18:10 Manjinski mozaik
18:30 Lijepom našom: Mursko Središće
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 7/39
20:15 Maestro
21:30 Hachiko, priča o psu - američki film
23:15 Tužna veza, američki film - Filmski maraton
01:05 Šesti čovjek, američki film - Filmski maraton
02:25 Hachiko, priča o psu - američki film - Filmski maraton
03:55 Reprizni program
05:40 Duhovni izazovi
06:10 Veterani mira, emisija
06:55 Prizma
07:40 Lijepom našom: Mursko Središće

06:25 Najava
06:30 Biblija
06:40 Gladijatorska akademija, crtana serija
09:40 Wickie i snagatori, film za djecu
11:30 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
12:00 Vrtlarjenje, dokumentarna serija
12:30 Dobar, bolji, najbolji...

britanski slastičar (Revisited), dokumentarna serija
13:20 Kroz tvoje oči, dokumentarna serija
13:55 Ciklus James Bond: Sutra nikad ne umire, britansko-američki film
15:50 Večer s Joolsom Hollandom
16:50 Kod budućnosti
17:15 City Folk
17:40 Puni krug
18:15 24 sata na Zemlji: Svijet danju, dokumentarna serija
19:05 Garaža: Detour
19:35 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
20:05 Pljačka, britansko-američki film
21:55 Harry Dean Stanton - Dijelom fikcija, dokumentarni film
23:15 Sinovi anarhije, serija
00:00 Večer s Joolsom Hollandom
01:00 Vrtlarjenje, dokumentarna serija
01:30 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar (Revisited), dokumentarna serija
02:15 Noćni glazbeni program

06:50 RTL Danas, (R)
07:35 Timon i Pumbaa
08:30 Aladdin
09:00 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija (R)
09:50 Vatre ivanjske, serija (R)
10:50 Vatre ivanjske, serija (R)
12:10 Pet na pet, kviz (R)
13:15 Hulkov planet, igrani film, animirani
14:55 Gregov dnevnik - TV premijera, film, obiteljska komedija
16:30 RTL Vijesti
16:55 Jezikova juha
18:30 RTL Danas
19:15 Tko će ga znati!
20:00 Priča o igračkama: Noć vještica - TV premijera, igrani film, animirani
20:30 Kung fu panda 2 - TV premijera, igrani film, animirani
22:10 Čovječe, volim te, igrani film, komedija
00:15 Posljednja kuća na lijevo - TV premijera, igrani film, horor
02:25 Astro show
03:25 RTL Danas, (R)
04:05 Kraj programa

NEDJELJA **2.11.2014.**

08:35 Najava
08:50 Filmovi Michaela Powella i Emerica Pressburgera: Potpaljivači, britanski film - Zlatna kinoteka
10:10 Press klub
11:00 Velečasni Brown, serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Mir i dobro
15:30 Posljednji tango u Halifaxu, serija
16:25 Vrtlarica
17:00 Vijesti
17:20 Katalonski proces, dokumentarni film
18:15 Volim Hrvatsku
19:30 Dnevnik
20:15 Lavanderman - istina ili mit?, hrvatski film
21:35 Damin gambit
22:30 Klasika mundi: Zbor Ruske državne kapele u Hrvatskom nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke
23:25 Posljednji tango u Halifaxu, serija
00:20 Filmovi Michaela Powella i Emerica Pressburgera: Potpaljivači, britanski film

06:50 Najava
06:55 Gladijatorska akademija
07:20 Juhuhu
09:20 Film i glazba, koncert
10:20 Pozitivno
10:50 Biblija
11:00 Bistra: Misa - Dušni dan
12:05 Maestro
13:20 Doris Dragović, snimka koncerta (2.dio)
14:55 Rukomet, kv. za EP: Turska - Hrvatska, prijenos
16:30 Magazin LP
16:55 Rukomet, LP: Podravka - Vardar, prijenos
18:30 Olimp
20:00 Moje lijevo stopalo, irsko-britanski film
21:45 HNL - emisija
22:45 Misija, britanski film
00:45 Ritmo Loco, snimka koncerta (2.dio)
01:45 Iznenada, švedski film

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

03:25 Noćni glazbeni program

05.30 RTL Danas, (R)
 06.15 Timon i Pumbaa, (R)
 07.05 Aladdin, (R)
 07.35 TV prodaja
 07.50 Vatre ivanjske, serija (R)
 08.50 Vatre ivanjske, serija (R)
 09.55 TV prodaja
 10.10 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija
 10.40 TV prodaja
 10.55 Hrvatski broj jedan, glazbeni show (R)
 14.40 Priča o igračkama: Noć vještica, igrani film, animirani (R)
 15.00 Kung Fu Panda 2, igrani film, animirani (R)
 16.30 RTL Vijesti
 16.55 Ljubav je na selu, R
 18.30 RTL Danas
 19.15 Tko će ga znati!
 20.00 Za šaku dolara, igrani film, vestern
 22.00 Četiri brata, igrani film, akcijski triler
 00.10 CSI: Miami, serija
 01.10 CSI: Miami, serija
 02.05 Astro show
 03.05 RTL Danas, (R)
 03.55 Kraj programa

PONEDJELJAK**3.11.2014.**

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:20 Kad srce zatreperi, telenovela
 10:10 Pogled na Zemlju, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Treća dob - emisija za umirovljenike
 13:40 Rijeka: More
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Glas domovine
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 17:00 Vijesti
 18:00 Stipe u gostima, humoristična serija
 18:35 Potjera, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:10 Glas naroda, humoristična serija
 20:45 Seoska gozba, gastroputopis

21:35 Poslovna zona
 22:10 Otvoreno
 22:55 Polubrat, serija
 23:48 Vrijeme
 00:00 Drugi format
 00:40 Filmovi Asghara Farhadija: Prošlost, francusko-talijanski film - ciklus Kino Milenij
 02:20 Glas naroda, humoristična serija
 02:50 Reprizni program
 04:25 Vijesti iz kulture
 04:35 Jezik za svakoga
 04:45 Što vas žulja?
 05:15 Hrvatska uživo
 05:55 Sve će biti dobro, telenovela

06:25 Najava
 06:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
 06:55 Juhuhu
 09:00 Školski sat
 09:30 Znanost za djecu
 09:50 Plesni izazov, serija za mlade (R)
 10:15 Degrassi, serija za mlade
 10:45 Briljanteen
 11:25 Putovanja u daleke krajeve: Mauricijus - Biser u Indijskom oceanu, dokumentarna serija (R)
 12:10 Dom po svom
 13:00 Ubojstvo, napisala je
 13:45 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
 14:15 Monster Makers, američki film
 16:00 Školski sat
 16:30 Znanost za djecu
 16:45 Juhuhu
 17:45 RECI, info teen magazin
 18:10 Dječja usta
 18:25 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 18:50 Skladište 13, serija
 19:35 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
 20:10 Šlep Šou: Meritas
 21:00 Pod kupolom, serija
 21:45 Samo preko nje mrtve, američki film
 23:20 CSI: Las Vegas, serija
 00:05 Ludnica u Clevelandu
 00:30 Šlep Šou
 01:15 Dom po svom
 02:05 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, (R)
 06.55 Virus attack
 07.10 Aladdin
 07.40 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
 08.50 Pomorska ophodnja,

akcijska kriminalistička serija (R)
 09.50 TV prodaja
 10.05 Hitna služba, serija (R)
 11.00 Pomorska ophodnja
 12.10 Pomorska ophodnja,
 13.10 Hitna služba, serija
 14.05 Sve u šest, magazin (R)
 14.40 Za šaku dolara, igrani film, vestern (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Dr. House, serija (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Vatre ivanjske, serija
 21.00 Uхвати Bingo ritam, glazbeno-natjecateljski show uživo
 22.50 Dr. House, serija
 23.45 RTL Vijesti
 00.05 CSI, serija
 00.55 Heroji iz strasti, serija
 01.45 CSI, serija (R)
 02.40 Astro show
 03.40 RTL Danas, (R)
 04.20 Kraj programa

UTORAK
4.11.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:20 Kad srce zatreperi
 10:10 Ljudi s rijeke, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Poslovna zona
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Turistička klasa
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 17:00 Vijesti
 18:00 Stipe u gostima, humoristična serija
 18:35 Potjera, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:10 Piramida
 21:10 Pogledi: Do ponora i natrag, dokumentarni film
 22:05 Otvoreno
 22:50 Polubrat, serija
 23:55 Šamani - gospodari kaosa, dokumentarni film
 00:50 Snimka kazališne predstave
 01:50 Svaki dan dobar dan
 02:20 Reprizni program
 04:35 Jezik za svakoga
 04:45 Što vas žulja?

05:15 Hrvatska uživo
05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava
 06:35 Gladijatorska akademija
 07:00 Juhuhu
 09:00 Školski sat
 09:30 Glazbena i likovna kultura za djecu
 09:50 Plesni izazov, serija za mlade (R)
 10:15 Degrassi, serija za mlade
 10:40 Šlep Šou - spot
 10:45 RECI, info teen magazin
 11:10 Dječja usta
 11:25 Putovanja u daleke krajeve: Čarolija Oza - Zapadna Australija, dokumentarna serija (R)
 12:10 Dom po svom, dokumentarna serija
 13:00 Ubojstvo, napisala je
 13:45 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
 14:15 Zalede, danski film (R)
 16:00 Školski sat
 16:30 Glazbena i likovna kultura za djecu
 16:45 Juhuhu
 17:45 Šlep Šou: Meritas
 18:30 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 18:50 Skladište 13, serija
 19:35 Vrhunska hrana iz puba
 20:05 Generacija Y: Drugi i dugačiji
 20:30 Nedjeljom ujutro, subotom navečer - humoristična serija
 21:00 Pod kupolom, serija
 21:45 Hannah i njezine sestre, američki film
 23:35 CSI: Las Vegas, serija
 00:20 Ludnica u Clevelandu, humoristična serija
 00:45 Nedjeljom ujutro, subotom navečer - humoristična serija
 01:10 Dom po svom, dokumentarna serija
 01:55 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, (R)
 06.55 Virus attack
 07.10 Aladdin
 07.40 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
 08.55 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
 09.50 TV prodaja
 10.05 Hitna služba, serija (R)
 11.00 Pomorska ophodnja
 12.15 Pomorska ophodnja
 13.10 Hitna služba, serija

14.10 Sve u šest, magazin (R)
 14.35 Pet na pet, kviz (R)
 15.25 Vatre ivanjske, serija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Dr. House, serija (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Vatre ivanjske, serija
 21.00 Ljubav je na selu
 22.30 Dr. House, serija
 23.25 RTL Vijesti
 23.50 CSI, serija
 00.40 Heroji iz strasti, serija
 01.30 CSI, serija (R)
 02.20 Astro show
 03.20 RTL Danas, (R)
 04.05 Kraj programa

SRIJEDA
5.11.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:20 Kad srce zatreperi
 10:10 Ljudi s rijeke, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Potrošački kod (R)
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Eko zona
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 17:00 Vijesti
 18:00 Stipe u gostima, humoristična serija
 18:35 Potjera, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:05 Loto 7/39
 20:15 Hrvatska u Prvom svjetskom ratu: Put prema ratu, dokumentarna serija
 21:05 Paralele
 21:55 Otvoreno
 22:40 Polubrat, serija
 23:45 Body Complete, austrijski film - Kino Europa
 01:10 Svaki dan dobar dan
 01:40 Društvena mreža
 02:45 Potrošački kod (R)
 03:15 Eko zona
 03:40 Paralele
 04:35 Jezik za svakoga
 04:45 Što vas žulja?
 05:15 Hrvatska uživo
 05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava

06:35 Gladijatorska akademija
09:00 Školski sat
09:30 Sport za djecu
09:50 Plesni izazov, serija (R)
10:15 Degrassi, serija za mlade
10:45 Generacija Y: Drugi i drugačiji
11:10 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija
11:25 Putovanja u daleke krajeve: Kolumbija: Od Bogote do Cartagene, dokumentarna serija (R)
12:10 Dom po svom
12:55 Ubojstvo, napisala je
13:40 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
14:10 Došljaci, američki film
16:00 Školski sat
16:30 Sport za djecu
16:40 Juhuhu
17:40 Ni da ni ne
18:30 Dva i pol muškarca, humoristična serija
18:55 Skladište 13, serija
19:40 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
20:10 Nogomet, LP - emisija
20:40 Nogomet, LP: Bayern - Roma, prijenos
22:50 Nogomet, LP - emisija
23:30 CSI: Las Vegas, serija
00:15 Ludnica u Clevelandu, humoristična serija
00:40 Dom po svom, dokumentarna serija
01:30 Noćni glazbeni program

06:55 Virus attack
07:10 Aladdin
07:40 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
08:40 TV prodaja
08:55 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
09:50 TV prodaja
10:05 Hitna služba, dramska serija (R)
11:00 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
12:15 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
13:10 Hitna služba, serija
14:10 Sve u šest, magazin (R)
14:35 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Jezikova juha, reality show
22:30 Dr. House, dramska serija
23:25 RTL Vijesti
23:50 CSI, serija
00:40 Heroji iz strasti, serija
01:30 CSI, serija (R)
02:25 Astro show
03:25 RTL Danas, (R)
04:05 Kraj programa

06.10 RTL Danas (R)

ČETVRTAK
6.11.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:20 Kad srce zatrepri
10:10 Ljudi s rijeke, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele
14:25 Društvena mreža
15:29 Muzej u loncu, emisija pučke i predajne kulture
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:00 Stipe u gostima
18:35 Potjera, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Večer na 8. katu
21:00 Labirint
21:50 Otvoreno
22:35 Pad, serija
23:38 Pola ure kulture
00:20 Svaki dan dobar dan
00:50 Društvena mreža
01:50 Večer na 8. katu
02:40 Labirint
03:25 Pola ure kulture
04:25 Vijesti iz kulture
04:35 Jezik za svakoga (R)
04:45 Što vas žulja?
05:15 Hrvatska uživo
05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Gladijatorska akademija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat
09:30 Kokice
09:50 Plesni izazov, serija za mlade (R)
10:15 Degrassi, serija za mlade
10:45 Ni da ni ne
11:35 Putovanja u daleke krajeve: Američka skijališta iz snova: Colorado, Uhat, Kalifornija - dokumentarna serija (R)
12:20 Dom po svom, dokumentarna serija
13:10 Ubojstvo, napisala je
13:55 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
14:25 Knjižara krimića: Iskupljenje, američki film
16:00 Školski sat
16:30 Kokice
16:45 Juhuhu
17:45 Village Folk
18:00 Indeks
18:30 Dva i pol muškarca
18:55 Skladište 13, serija
20:00 24 sata na Zemlji, dokumentarni film
20:50 Nogomet, Europska liga - emisija
21:00 Nogomet, Europska liga: Feyenoord - Rijeka, prijenos
22:55 Nogomet, Europska liga - emisija
23:15 Nogomet, Europska liga - sažeci
23:30 Nogomet, Europska liga: Dinamo - Salzburg, snimka

00:35 Ludnica u Clevelandu
00:55 Indeks
01:25 24 sata na Zemlji, dokumentarni film
02:15 Dom po svom, dokumentarna serija
03:05 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, (R)
06:55 Virus attack
07:10 Aladdin
07:40 Pomorska ophodnja, (R)
08:55 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija (R)
09:50 TV prodaja
10:05 Hitna služba, serija (R)
11:00 Pomorska ophodnja
12:15 Pomorska ophodnja
13:10 Hitna služba, serija
14:10 Sve u šest, magazin (R)
14:35 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Plavuša s Harvarda, igrani film, komedija
23:00 Dr. House, serija
23:55 RTL Vijesti
00:20 CSI, serija
01:20 Heroji iz strasti, serija
02:05 CSI, serija (R)
02:55 Astro show
03:55 RTL Danas, (R)
04:40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19.30 - 20.00

• Europski magazin - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • Kulturna povijest (utorkom) • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20.00 - 20.30

• U pauzi o poslu (ponedjeljom) • Aktualije (utorkom) • Otvoreni studio (srijedom) • Kultur café - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • Vodič za moderna vremena - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvođanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

NEVENA MLINKO, INFORMATORICA SUBOTIČKE GRADSKE KNJIŽNICE

Zaljubljenica u književnost i kreativni rad

Lijepo je dijeliti ove naše retke s mladim osobama, punim entuzijazma, ideja, poleta i vjere u ono što rade. Upravo takva osoba je i **Nevena Mlinko**, djelatnica subotičke Gradske knjižnice, uposlena na radnom mjestu informatorice. Po profesiji je master profesor srpske književnosti i jezika.

Voli li ono čime se bavi i svoj posao prije svega, odgovara nam: »Oduvijek sam bila okrenuta prema riječima tako da mi posao predstavlja prirodni produžetak onoga čime sam i prema čemu rasla.«

AKTIVNOSTI I OBITELJ

Kako smo već na samome početku pomenuli, Nevena je puna ideja, planova, voli rad s djecom i uvijek je aktivna.

»Ispunjava me kreativni rad s mladima i djecom te sam rijetko van nekih aktivnosti. Najčešće energiju usmjeravam ka drugima i to u svezi s religioznim temama. Osmišljam i uvježbavam melodrame – kratke plesno-pantomimičarske scenske prikaze. Posljednja, *Kriška sreće* bila je izvedena na ovogodišnjem *Hosanafestu* i time sam stigla do pune cifre

– sedam melodrama. U tijeku su pripreme za drugi Holywin – Noć svetaca i blaženika gdje će biti prikazana predstava *Misionarka ljubavi – blažena Majka Terezija iz Kalkute* što mi je osobito zadovoljstvo s obzirom na nadahnjujući život i lik ove blaženice. Svi ste pozvani danas u 20 sati doći i sudjelovati na drugom Holywin-u«, poručuje Nevena.

Nadalje se nadovezuju novi planovi i aktivnosti ove mlade djevojke.

»Idućeg mjeseca ću početi voditi dramsku sekciju za djecu pri HKC *Bunjevačko kolo* i tome se veoma radujem. Spremila sam program koji uključuje borbu sa strahom od javnog nastupa te razvoj verbalnih i neverbalnih vještina. Najavljujem bogat i zabavni program.«

O putovanjima Nevena daje komentar: »Putovanje živo osjećam esencijalnom odrednicom sebe kao čovjeka te jako rado i mnogo putujem. Sporedna je stvar je li to vezano ili neveza-

DIJELIMO S VAMA RECEPT!

Grčka torta

Ispeći 3 ovalne piškote. Za jednu piškotu potrebno:

5 bjelanaca
10 žlica šećera
5 žlica prezle
5 žlica mljevenih oraha.
Peći na 200 stupnjeva oko 40 minuta.

Za filu: Skuhati na pari 19 žumanaca skuhati s 200 g šećera i 8 žlica šećera. U 7 dag

mlijeka skuhati 5 žlica šećera i 5 žlica gustina i sastaviti smjesu. Nakon što se ohladi, umutiti 1,5 margarin. Isjeckati 15 dag plazme i 10 dag bijele čokolade, 15 dag oraha i 10 dag tamne čokolade. Fil podijeliti na dva dijela i dodati navedeno.

Gore glazura od čokolade i ukrasi s alva kremom.

Alva krema za ukrašavanje: 4 bjelanca se umute s 8 žlica šećera. Posebno se isprži 8 žlica šećera i sastavi s kremom.

Kriška sreće, Hosanafest 2014.

no uz posao, ima i jednoga i drugoga, mada mi je posao prvenstveno zavezan u četiri zida. Često putovnicu nosim u svakodnevnoj ručnoj torbi skupa s mišlju **Ive Andrića** da sebi dugujem još po neku šetnju između očekivanog i neplaniranog.«

Bilo nam je zanimljivo čuti da je već 6 godina volonter na *Radio Mariji* i trenutno priređuje materijal i govori stihove za emisiju *Duhovna lirika*.

Kako još nije u braku, uživa

u obiteljskom okruženju svoje mame **Danice**, tate **Marinka** te sestre **Jelene** i njenog supruga **Vladimira**. Život u kući i veliko dvorište dopušta i kućne ljubimce, mačkice Šapketa i Micka i još jednu kako nam Nevena kaže, dosadnu crnu mačku i njenu šarenu sestru, njihovu mamu Mačku, te mačora Tigra. »S njima u vječitom ratu je Bella, pas, točnije moj pas, svaki put kad preskoči ogradu i napravi neki nered«, odjašnjava nam Nevena.

SLOBODNO VRIJEME, PLANOVI I ŽELJE

»Pored svega nabrojanog nemam mnogo slobodnog vremena ali kada ga se dograbim provodim ga u ratan fotelji u svojoj sobi najčešće s knjigom u rukama. Trenutačno drugujem s esejima **Vladete Jerotića**. Moji budući planovi neizostavno uključuju tri stvari: zlatne fazane, put u Rusiju i staru Volkswagenovu bubu. Sve ostalo može, i ne mora«, kaže Nevena.

I neizostavna stavka – kuhanje! Iako je mlada i živi s roditeljima morali smo je upitati kuha li ona što sama i što voli priređivati.

»Nisam često u kuhinji, ali znam najmanje jednom mjesečno najaviti da ja sutra kuham (čisto da se pripreme). Sestra je oduvijek bila zadužena za kolače, ali ja sam za svoj rođendan, koji je bio nedavno, odlučila praviti Grčku tortu da počastim najmilije. S obzirom na to da je torta uspjela, podijelit ću recept s vama!« kaže Nevena.

Branka Dulić

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Robert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Dure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

OD 23.09.2014. DO 30.11.2014.

Jesenska akcija

✓ BESPLATNA KONTROLA VIDA

✓ -10% NA DIOPTRUSKE NAOČALE

✓ -50% NA SUNČANE NAOČALE

TÓTH OPTIKA SUBOTICA

024 551-045

POGLED S TRIBINA

Andrej Kramarić

Hrvatska konačno ima pravoga nasljednika nekad najboljeg svjetskog golgetera (SP u Francuskoj 1998.), današnjeg predsjednika HNS-a, **Davora Šukera**. Centarfor *Rijeke* i odnedavno reprezentacije, **Andrej Kramarić** prvo je nogometno ime domaćeg prvenstva, ali od četvrtka i hat-tricka *Feyenordu*, jedan je od najtraženijih mladih nogometaša u Europi.

Nogometnu karijeru je započeo u zagrebačkom *Dinamu*, čist produkt nogometne škole najtrofejnijeg hrvatskog kluba, zabivši 452 gola u svim starosnim selekcijama do prve momčadi čime je apsolutni rekorder u ovom dobnom uzrastu. Za prvu momčad je debitirao sa 17 godina, a na ukupno 91 susretu za modre je postigao 42 pogotka. Zbog nesuglasica s upravom, nezadovoljan nedovoljnom minutažom, išao je na posudbu u *Lokomotivu*, gdje je bio drugi strijelac 1 HNL, a potom i na transfer listu. NK *Rijeka* je osjetila izvanrednu priliku i dovela ga u svoje redove 2013. godine. Obukavši bijelu majicu momčadi s Kantride započinje njegov labuđi pjev, koji nesmanjenom žestinom golgeterski traje cijelu ovu sezonu.

U 13. prvenstvenih kola Kramarić je zabio 15 golova (drugi strijelac lige je **Čop** s 9 golova), što je gotovo polovica ukupnog broja danih golova cijele momčadi *Rijeke* (31). Dodamo li ukupnom broju njegovih ovosezonskih zgoditaka i 6 pogodaka u Europi (kvalifikacije i skupina Lige Europe) i 2 reprezentativna (Malta i Azerbajdžan) dolazimo do impresivne brojke od 23 gola, a tek je konac listopada.

Sa svojih 15 ligaških pogodaka (22,5 bodova – koeficijent lige 1,5), nezaustavljivi napadač *Rijeke* trenutačno je na drugom mjestu utrke za najboljeg europskog strijelca (Zlatna kopačka), iza neprikošnog goleadora **Cristiana RONALDA** 16 pogodaka – 32 boda (koeficijent lige 2). U leđa mu trenutačno gledaju najbolji svjetski strijelci poput **Coste**, **Neymara** i **Aguera** 9 (18 bodova).

Dinamo može samo žaliti što ga se tako lako odrekao, a njegovi golovi bi mu sigurno dobro došli u europskim duelima.

Odreći će ga se i *Rijeka*, i to vrlo uskoro, ali za veliki novac. Svakim novim golom cijena skače.

U redu čeka već nekoliko velikih imena, poput *Milana* i *Atletico Madrida*

D. P.

NOGOMET

Dinamo uvećao prednost

Uvjerljivom pobjedom protiv *Osijske* (5:0) *Dinamo* je iskoristio kiks *Rijeke* protiv *Splita* (1:1) i pobjegao na 6 poena razlike u odnosu na prvog pratitelja na prvenstvenoj tablici.

Ostali rezultati 13. kola: *Hajduk* – *Lokomotiva* 2:2, *Istra 1961* – *Slaven* 1:0, Zagreb – *Zadar* 3:0

Tablica 1. HNL: *Dinamo* 35, *Rijeka* 29, *Hajduk* 20, *Split*, *Lokomotiva* 17, Zagreb 16, *Istra 1961* 14, *Osiijek*, *Zadar* 11, *Slaven* 9

KOŠARKA

Nova pobjeda Cedevite

Domaćim uspjehom protiv *Igokee* (68:64) *Cedevita* je ubilježila novu pobjedu u natjecanju regionalne ABA lige i sada se s 3 pobjede i 2 poraza nalazi na 4. mjestu. *Zadar* je porazom od *Crvene zvezde* (63:79) ostao na 2 pobjede i tri poraza i drži 8. poziciju, dok je *Cibona* još jednim porazom, ovoga puta od *Budućnosti* (101:79) ostalo i dalje na samo jednoj pobjedi uz 4 poraza i nalazi se na 12. mjestu.

TENIS

Senzacionalni Čorić

Sedamnaestogodišnji Zagrepčanin **Borna Čorić** još jednom je potvrdio svoj veliki teniski talent, pobjedom protiv Španjolca **Nadala** (6:2, 7:6) i plasmanom u polufinale ATP turnira 500 u Baselu, stigao je do najvećeg uspjeha svoje kratke profesionalne karijere. Ovim senzacionalnim rezultatom postao je daleko najmlađi član TOP 100, a trenutačna 93. pozicija otvara mu mnogo lakši put na sljedećim turnirima.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavenska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Kupujem poljoprivredno zemljište, u jednom komadu od cca 8 do 20 jutara obradive zemlje. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Molim odgovornu i ozbiljnu obitelj bez predrasuda, koja bi prihvatila osobu u mirovini na doživotnu skrb, u vašem domu kao člana obitelji. Subotica-Osijek-Bjelovar-Daruvar-Ivaničgrad. Tel.: 060/155-8667.

Naprodaj: nova el. kosilica, el. štednjak s ravnom pločom, koturaljke, roze i bijele leandere, komplet crno muško odijelo s čaškirama i prslukom, kožne čizme, razna bunjevačka ruva, sefiri, marame, stol na razvlačenje sa stolicama, virangaši, parača s krimerim, ručni kembridž valjak jednodijelni, ekskluzivna talijanska vjenčanica, tepih, tepih staze, ječmena i žitna slama. Tel.: 060-0532570 i 024/528-682.

Prodaju se: koturaljke, nova el. kosilica, cijele i polutke opeke velikog formata (13 din komad). Tel.: 024 528682.

Prodajem klasičan trosoban stan centar grada 116 m² pogodan za poslovni prostor potrebna adaptacija. Tel.: 024 526-243.

Izdajem stan od 40 m² u centru Zagreba – kod Britanca, potpuno opremljen na prvom katu. Cijena stanarine 300 Eur. Tel.: 063 517 007 ili 063 506 110.

Molim Zvonka Rodenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatili. I druga mjesta. Tel.: +381/628377263.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Dajem satove engleskog jezika za sve uzraste. Tel.: 528-944.

Prodajem kuću u Keru, 385a površine, 4 sobe, 2 kuhinje. 2 kupatila. Tel.: 528-994.

Poklanja se veći crni pas, kratkodlaki, a prodaju: »IMT« jednobrazi plug. tel.: 528 682 i kukuruz u klipju. tel.: 532 570.

Tražim mlađu ženu, oko 40 godina, radi tjednog ili po dogovoru spremanja. Tel.: 024 520 764, zvati oko 14 sati.

Poklanjam bijele i šarene mace po izboru i prodajem trajnožareći štednjak, veći i manji. Tel.: 024 528 682.

Prodajem soju (može i sjeme). Tel.: 024 532 570.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lombardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Subotica – centar prodaje se nov dvosoban stan 56 m² treći kat, lift, klima, dvije terase, cijena 42 000 eura. Tel.: 024 529 745 ili 063 518 218.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG, u središtu Sombora. Tel.: 025-5449220 ili 064-2808432.

ZAGREB, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Izdajem jednosoban stan, uređen, useljiv, polunamješten (nova kuhinja, catv, interfon, telefon, cg, terasa). Subotica, Prozivka, Lajoša Joa 70. Cijena 100 eura + 1 mjes. depozit. Telefon 024 754-650 ili 064 2015689.

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC **Bunjevačko kolo**, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 7. 11. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matije criske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO VJENČANJE: TATJANE NIMČEVIĆ I MARTINA MATKOVIĆA

Ljubav sve pobjeđuje!

Ljubavna priča **Tatjane Nimčević** (26) i **Martina Matkovića** (26) započela je prije osam godina, dok su još bili u srednjoškolskim klupama. Martinovim odlaskom iz Subotice na studij u Beč, svakodnevno viđanje para je nastavljeno, ali preko Skype-a. Iako je mnogima u početku bilo teško povjerovati u mogućnost opstanka veze na daljinu, ljubav Tanje i Martina je pokazala da je sve moguće!

Na Valentinovo ove godine, dok se Tanja šetala Palićem sa sestrom, ne sluteći ništa i pomalo tužna što mora i na ovaj dan zaljubljenih biti udaljena od Martina nekoliko stotina kilometara, dogodilo se neočekivano. Ugledala je Martina, koji je došao iz Beča i donio joj zaručnički prsten!

Sudbonosno »DA« na vječnu ljubav izrekli su jedno drugom 11. listopada. Građansko vjenčanje je bilo u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće, koja je bila premala da bi primila svu rodbinu i prijatelje mladenaca, a crkveno vjenčanje je održano u Martinovoj župi, katedrali bazilici sv. Terezije Avilske. Misno slavlje i sam obred vjenčanja je predvodio mons. **Stjepan Beretić**, a katedralni zbor **Albe Vidaković** je svojim doprinosom uzveličao ovo slavlje. Mons. Beretić je u propovijedi udijelio mladencima riječi pune

očinske ljubavi, a s obzirom na to da mu je Martin bio dugogodišnji ministrant, nije mogao sakriti radost zbog ovoga vjenčanja. Iako Tanju ne poznaje tako dobro, mons. Beretić je kroz šalu rekao da »može samo zamisliti kako je dobra, kad se Martin zaljubio u nju«. Svadbena slavlje je nastavljeno u dvorani *Zorica*, a goste je do sitnih sati uveseljavao tamburaski ansambl *Biseri*.

Mladi bračni par je za medeni mjesec odabrao destinaciju Tenerife, a svoj zajednički život započinju daleko od Subotice – u Beču.

J. D. B.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Moš mislit...

Piše: Branko Ivković

Faljniš čeljadi, jevo ode prid dućanom sidimo na klupci Pere, Joso i ja. Oni navalili, pa navalili da njim pripovijam kako je bilo na ovim izborima u skupštini u glavnoj varoši, no ne sakrivanam, i ja sam niki važan što sam dospio čak u veliku

skupštinu u glavnoj varoši, a di ko iz Ivković šora nije bijo ni u glavnoj varoši nikad. Nisam se dao dugo molit pa sam njim ispriopovido – rano ujutru, a baš se i veker tribo pribacivat, ja usto i lipo ponamirivo josag, pilež i svinje, lipo se dotiro, naručo se dobro šunke i bilog luka i kruva, obuko vinčano odilo, a Jela mi svezla pošu, jel ja ne znam, pa upalijo limuzinu i naprid da uvatimo onibus. Ta ni ne sićam se kako smo se dotleg vozali, taki sam bijo žedan čeljadi da sam mislijo ako ovaj stane da ću i Dunav popit i neće bit poplave bar godinu dana, al jeto stigli mi. Bili dočekani kugod u svatovi samo brez tamburaša. Digod u po sastančenja, ja nako kradom da me ne ruži onaj što divani se sagnem počesat nogu, svrbi me kugod sam vrag, ko bog kad sam kupijo prasice od Pere pa prinesivo na moj salaš u limuzinu se primele i buve, pa sad nemož dat odvida od nji. Ta vidijo sam ja da se i Stipan češo čim je sijo, al se nisam oma sitijo šta je. Kako sam zadigo nogavicu, čeljadi moja, zanimijo sam od sramote. Šta da vam divanim, dobro što se baš ni ne vidi pod astal. Ta nije ova moja opet brez očala pakovala čorape sveca joj ženskog pa smotala modru i crnu, a ja zgrabijo pa jutros nako u mraku navuko. Sad nevolje, ne smim se ni češat, ako zadignem kast će ova čeljad vidi došo u različitim čorapama u skupštinu, al ako onaj mož doć oždrt zašto ja ne bi u drukčijim čorapama, moš mislit. Posli, kad me zdravo svrbi ja se pravim da zdravo slušam divan pa se lupam po nogama, av čeljadi toliko sam njim istreso buva da ne bi volijo koji dan sidit opet na tim mistu makar za kaku platu. Jedva sam dočekao da se opravi kaka pauza da izađem digod u čošu zapalit cigaretilu. »Ta nisi valjda izvadijo onu tvoju tozlu sa zavijanicama crni Braniša? Pa jel znadeš da sad baš progonidu naveliko one što prodavađu duvan, a odlučeno je baš tamo u skupštini?«, kaže mi Pere. »Pa nek, to mene ne dodiriva, ja sam samo pušijo Pere moj, a nisam prodavo, a zavijam zato što nemadem novaca za cigaretilu. Prvo nek nama pripravidu posla i plate pa nećemo zavijati«, odbjašnjavam ja njemu, a na to će Joso: »Ta ti si nama napripovido, a ništa od onog šta ste tamo radili, jel ste odlučivali?« »Ta šta ćemo odlučivat očin, kad sirotinja odlučiva moj Joso, mi smo samo glasali svako za svojeg, a odlučivat ćedu posli drugi, tako to uvijek biva. Nas ćedu se sitit opet kroz četiri godine da trčemo po salaši i skupljamo čeljad, a onda ponovo drugi odlučivadu, tako ti to uvijek biva. Neg, častili su nas i s užnom, no doduše tamo se baš nisu istrošili, tamo je užna zdravo jeptina. Neg ja sam vam ispriopovido, a vi sad dete se džepujte pa da podilimo još bocu vina, ja nemam ni cvonjka u buđelaru«, kažem ja Josi. Ajd bogom čeljadi moja.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Poizbirali se i bać Ivini

Došla već i ta nedilja ka su rekli da će se bać Ivini poizbirat. I ne samo njegovi, neg i pajtaš Pištini i sladoledarovi i ni što stoju malo van sela i... i... ne može se ni sitit koji sve neće. Nikako oma potli ručka on i kum Tuna ošli na fodbal, pa veli ka se vratu, vidiće vada na televizije koji su zadobili. Krenili su se oma potli ručka, pa su polako gurkali bicigle i divanili se. Kum Tuna veli da je pri dan dva vidijo na televizije da će njevi sve cidulje potrpat u jednu jedinu škatulju. Jedino mu ni pravo

Piše: Ivan Andrašić

što su se svi drugi lipo navukli, pa ošli izbirat tamo di su uvik i izbirali. »Kume, kolikogod štodiram, nikako da dokučim jel je naši tako malo ostalo, jel je to tako velika škatulja, pa će u nju stat sve naše cidulje. Eto, kako ću se sutra na poslu i pofalit komugod da sam se danas izbiro?«, bida se kum Tuna. »Ta divani, slobodno, izbiramo se i mi, samo malo drugače neg drugi. Eto, znadeš da smo pri misec dana nikakima davali krsta, pa su ni što su prikupili šezdest taki listina, išli u najveću varoš izbirat misto svi nas. Bilo ji vraganajst, a izbirnili dvajst devet. I šta se tu imaš bidat, izbirali vako, izbirali nako, poizbirani smo svakako«, veli bać Iva i zagleda se prid biciglu. »Bome, kume, od mene i moje niko ni ni isko krsta«, iznenadi se kum Tuna. »Pa, da ste tili, mogli ste lipo otit dat i nezvani, dobro bi jim došlo«, veli bać Iva. »Nego, kume, vidim da međ vima što će izbirat misto nas imade i digod koji popa. Vidim nonomu vražjemu sokočalu da tude, otprilike, imade dvi strane, a ne možem se načudit, popa ima i ko jedni i ko drugi. Kako sad to, jel oni nisu iz iste crkve? I šta ćedu u politike? Kaki su to čobani, ako jim sve ovčice prid njima i prid Bogom nisu jednake? I kako sad to, ako hulu none što nisu š njima, vad neće hulit i none što su zote dali krsta? I jel to što toliko puno i tako bisno hulu ni grij prid Bogom? Bome, mene naš stari popa ni tako učijo na veronauku. Na ispovidi bi, ako sam već prizno da sam na kogagod hulijo, dobijo dobru pokoru. A bome, na veronauku bi koji put dobio i po prsta, ako bi mi uvatijo da na kogagod hulim uživo. A imo prut o kuvane gunje, zvo ga Mirko. I kod njega smo u iste kore sidili i ja i Pišta i Flora, nikada nas nije dilijo, Bože sačuvaj! Svi smo bili njegovi mali virnici«, melje kum Tuna, ne zna stat. »Polako, kume, di si navro? Koliko si mi toga pito, ne možem sve ni zabardat, a šta si mi sve pito, kako da ti i odvretim, ka to ne bi zno ni moj pokojni dada? A baš je bijo mešter za politiku, ja se nikada nisam razumijo, nit ću se razumit u te cigre ko on«, odvrati mu bać Iva i zagleda se daleko prid biciglu. Kum Tuna bi se mogo zakunit da je ispod glasa ništa i opcovo, samo ni razumijo šta.

MISLI POZNATIH

- **Voltaire:** Idealna ljepota za žapca je žaba.
- **Tolstoj:** Nikada ne slušajte one koji govore loše o drugima, a dobro o vama.
- **Hitchcock:** U ljubavi iskustvo ništa ne znači. U stvari, kad saku-pimo toliko iskustva da bismo mogli biti savršeni ljubavnici, tada smo već previše stari da bismo se mogli njime koristiti.

KVIZ

Đuro Stjepan Deželić

Koje godine i gdje se rodio hrvatski književnik Đuro Stjepan Deželić?
Što je bio akademskoj naobrazbi?
Koje je dužnosti obnašao u upravi grada Zagreba?
Što su njegove velike zasluge za razvoj glavnog grada Hrvatske?
Koje godine je osnovao prvu vatrogasnu službu u Hrvatskoj?
U kojim novinama je obnašao uredničku poziciju?
O čemu je najviše pisao u svojim književnik djelima?
Kada i gdje je umro Đuro Stjepan Deželić?

Umrro je 28. listopada 1907. godine u Zagrebu
Najviše je pisao filozofske i povijesne tekstove, ali i romane, poeziju i životopise
U *Narodnim novinama* i *Danici*
1868. godine
Podignuti mnogi dijelovi grada, vodovod, uređeni trgovi
Bio je gradski vijećnik i zamjenik gradonačelnika
Diplomirani pravnik
Rodio se 25. ožujka 1838. godine u Ivanici Gradu

FOTO KUTAK

Maće ispod astala!

VICEVI

Momak šalje djevojci SMS:

- Molim korisnika da se uda za mene.
- Poštovani korisniče, na vašem računu nema dovoljno novca za ovu uslugu – stiže djevojčin odgovor.
- Sine ti si kao magla – uzdahne otac gledajući sina u postelji.
- Zašto tata? – upita zijejavajući sin.
- Zato što se oboje dižete oko podneva.

NOGOMET

Nedostajali samo zgodici

SONTA – U 9. prvenstvenom kolu MNL Sombor – Apatin – Odžaci – Kula nogometaši *Dinama* su ugostili ekipu *Crvenke* i odigrali neodlučeno 0:0. Nedjeljna utakmica je obilovala svim

ljepotama nogometa, a zahvaljujući odličnim obranama i dvojici vrsnih vratara, nedostajali su jedino zgodici. U narednom kolu će dočekati izrazitog autsajdera, «fenjeraša» *Panoniju* iz Lalića.

PFL Sombor: Stanišić – Dunav 3 : 2

STANIŠIĆ – Ekipa *Dunava* iz Monoštor, unaprijed prežaljena pred gostovanje u Stanišiću, zaigrala je odlično i umalo nije napravila veliko iznenađenje. Iako su domaćini počeli žestoko i došli u prednost od 2:0, Monoštorci se nisu predavali. Otvorili su igru i sve opasnije napadali, a do odmora su uspjeli i smanjiti prednost domaćina. U drugom dijelu utakmice zaigrali su još ofenzivnije, pa su i poravnali na 2:2. Domaćini su do pobjede došli u 95. minuti iz vrlo sumnjive pozicije, čak i dobar dio objektivnih domaćih navijača priznaje da je strijelac zgoditka bio u zaleđu. U narednom kolu, u derbiju začelja, Monoštorci će ugostiti »fenjeraša«, NK *Graničar* iz Riđice.

I. A.

Uvjerljiv poraz Bačke 1901

SUBOTICA – Gostujuća momčad *Radničkog* iz Sombora bila je prejaka za nogometaše *Bačke 1901* i uvjerljivo je porazila Bačku 1901 (3:0). Crveno-bijelima u nedjelju, 2. studenoga, predstoji teško gostovanje u Senti, protiv lidera na tablici Srpske lige Vojvodina.

Prva pobjeda

TAVANKUT – Nogometaši *Tavankuta* dočekali su u 11. kolu Bačke lige prvu prvenstvenu pobjedu, svladavši gostujuću momčad OFK *Vrbasa* (2:1). Protiv Srbobrana u subotu 1. studenoga, Tavankučani će imati priliku još više uvećati bodovni konto.

D. P.

RUKOMET

RK Sonta – RK Čonoplja 24 : 21

SONTA – Ekipa RK *Sonte* u 7. kolu je ugostila izrazitog favorita, momčad RK *Čonoplja* i odigrala svoju najbolju utakmicu u debitantskoj prvenstvenoj sezoni. U odnosu na prethodne mečeve

mladi Sonćani su igrali kao preporođeni. Na vratima je briljirao rekonvalescent **Srđan Kuruc**, a njegov mlađi brat **Darko** na kratko je ulazio u igru i obranio dva sedmerca. Iskusniji gosti su igrali svom snagom, ali mladost Sonćana, nošena burnim navijanjem svojih simpatizera, izdržala je sve nalete Čonopljanaca i vjernu publiku obradovala drugom pobjedom u prvenstvu. Najefikasniji u ekipi domaćina bio je kapetan **Želimir Apatinac** s 12 pogodaka, a vunderkind **Rade Rađenović** (1999.) dao je nemjerljiv doprinos pobjedi odličnom organizacijom igre, kako u napadu, tako i u obrani, sa 5 zgoditaka i čak 9 asistencija.

ŽRK Sonta – ŽRK Odžaci 32 : 6

SONTA – U 7. kolu TRLS – Srijem Južna Bačka Sonćanke su dočekale starog rivala, ekipu *ŽRK Odžaci*, ovoga puta drastično pomlađenu. Gošće ni po kojem elementu igre nisu mogle parirati zahuktalim Tajfunkama, pa čak ni onima s klupe. Tako je u 43. minuti semafor pokazivao prednost domaćih od čak 25 : 2. U posljednjih četvrt sata trener Sonćanki **Goran Matić** uveo je u igru sve djevojke s klupe. Ovu minutažu najbolje je iskoristila **Nikolina Janjanin**, za dvadesetak minuta u igri 4 puta je zatresla mrežu Odžacanki i imala dvije asistencije. Domaće navijače obradovao je povratak na parket **Jelene Miloš** nakon šestomjesečne pauze zbog odlaska na sezonski rad u inozemstvo. I pored evidentnog nedostatka snage, Miloševa se vratila sa 5 pogodaka, a požrtvovna **Sanja Vidaković** zabilježila je jedan više.

KARATE

Sonćani na turniru u Odžacima

ODŽACI – Na internacionalnom karate kupu u Odžacima, među 350 natjecatelja, svrstanih u 22 kluba iz pet zemalja regiona, sudjelovalo je i devetero članova KK *Kumite* iz Sonte. Mladi Sonćani su bili vrlo uspješni, pa su **Andrea Majstorović**, **Reka Rižanji** i **Petar Lazić** osvojili zlatna odličja, srebrna **Nina Ranković** i **Stefan Klecin**, a brončana **Danilo Budimir**, **Stefan Matić**, **Csaba Rižanji** i **Mina Popović**.

I. A.

MARINKO PLETIKOSIĆ, NOGOMETAŠ NK TAVANKUT

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nedostaje nam iskustvo

Iskoristivši šansu, koja im se ukazala u baražu, nogometaši *Tavankuta* su izborili plasman u viši rang ligaškog natjecanja. Nažalost, rezultatski gledano, u prvih osam kola u Bačkoj ligi još nisu osjetili slast pobjede i s tri neodlučena susreta i isto toliko osvojenih bodova nalaze se na začelju tablice. No, do konca prvenstva ima još mnogo kola i potencijalnih bodova, te prilike da Tavakuci pokažu svoje nogometno znanje i osiguraju ostanak u ligi, što nam je u razgovoru vođenom pred novi prvenstveni duel protiv *Vrbasa* i potvrdio srednji vezni ove momčadi, **Marinko Pletikosić**.

»Iskreno govoreći u nekoliko susreta nismo imali sportske sreće, jer smo ih izgubili minimalnim rezultatom 1:0. Da je bilo drugačije imali bi smo nekoliko bodova više i sigurno ne bi bili na začelju

tablice. S druge strane, ostali smo neporaženi protiv Topoljana, koji su jedni od favorita za prvo mjesto i nitko nas nije uvjerljivo rezultatski nadigrao u dosadašnjih osam prvenstvenih kola. Vjerujem kako ćemo upravo u narednim susretima pokazati kako možemo još bolje i konačno stići do prve pobjede u Bačkoj ligi«, pojasnio je veznjak *Tavankuta*, Marinko Pletikosić.

U IŠČEKIVANJU PRVE POBJEDE

Na pitanje kakvo je ozračje u momčadi koja, nakon osam odigranih kola još nije upisala pobjedničke bodove, Marinko spremno odgovara: »Ozračje je odlično, unatoč bodovnom deficitu i poziciji koju trenutačno zauzimamo na tablici. Dobra smo klapa i nema nikakvih tenzija. Vjerujemo kako će naše zalaganje i trud konačno donijeti i željeni rezultat, ali treba imati u

Marinko Pletikosić u klizećem startu

Momčad čine mladi nogometaši koji još uvijek imaju premalo jakih susreta u nogama

vidu kako smo po godinama većine igrača vrlo mlada momčad i nedostaje nam natjecateljskog iskustva itekako nužnog u ovom ligaškom rang. Ulazimo u puno šansi, ne realiziramo ih, dobijemo gol i na koncu izgubimo«, iskren je Marinko.

DERBI S PREPORODOM

Kakav je prema Marinkovom viđenju bio lokalni derbi protiv *Preporoda*, u kome je njegova momčad osvojila treći prvenstveni bod?

»Bio je to muški duel u pravom nogometnom smislu riječi, pun oštih duela, kakav ne bi trebao biti kada igraju momčadi iz susjedstva. Prvo poluvrijeme je pripalo njima, u drugom smo mi bili bolji i konačnih 1:1 je i najrealniji rezultat.«

IZJEDNAČENA LIGA

Prema dosadašnjim rezultatima prvenstvo Bačke lige djeluje dosta izjednačeno, kako u borbi za vrh, a tako i za ostanak.

»Pet momčadi se već izdvojilo svojom kvalitetom i između sebe će rješavati pitanje prvaka, dok primjerice dvije vezane pobjede

ostalim momčadima, uključujući i nas, donosi veliki pomak na tablici. Razliku donosi činjenica što smo mi potpuni amateri koji nogometnim obvezama mogu pristupiti tek kada se reguliraju one vezane uz posao od kojeg živimo. Treniramo četiri puta tjedno, ali nikada na treninzima nismo kompletni jer često se dogodi da netko zbog posla izostane. Plus, opće je poznato kako je *Tavankut* mjesto poznato po uzgoju voća i kada je puna sezona mnogo od naših igrača su dodatno zamoreni poslovima na kojima su privatno angažirani. Također, za ovo prvenstvo smo imali svega dva tjedna pripremnog razdoblja, što je na određeni način utjecalo na naše dosadašnje rezultate, ali za drugi dio prvenstva ćemo biti mnogo bolje pripremljeni, plus bit će to u zimskom razdoblju kada nema nikakvih sezonskih poljoprivrednih i voćarskih radova«, opravdao je Pletikosić rezultatski učinak momčadi za koju igra već nekoliko sezona.

KLUPSKA KARIJERA

Stasiti tridesetogodišnjak jedini je nogometaš u momčadi koji

nije iz *Tavankuta*, a u nju je stigao nakon brojnih odigranih sezona u *NK Bačka* i *NK Vinogradar*.

»Nogomet sam počeo igrati u *NK Bačka* u svojoj devetoj godini i boje najstarijeg kluba u državi sam branio sve do osamnaeste godine, kada sam prešao u *NK Vinogradar* i sljedećih pet godina proveo na Hajdukovu. Potom je uslijedio povratak u matični klub iz kojeg sam prije nekoliko godina došao u *Tavankut*. U klubu sam u startu bio odlično primljen, i jedan sam od rijetkih stranaca u momčadi koju čine gotovo svi nogometaši iz ovog mjesta nadomak Subotice«, kaže Pletikosić.

KONAČNO PRVA POBJEDA

Nаш razgovor je izgleda donio sportsku sreću Tavankučanima koji su u nedjelju protiv *Vrbasa* (2:1) uspjeli zabilježiti prvu prvenstvenu pobjedu.

OSTANAK

Na koncu razgovora u kome smo našem sugovorniku poželjeli pobjedu već u sljedećem prvenstvenom susretu, upitali smo ga je li ostanak u Bačkoj ligi najveća želja u ovoj prvoj sezoni u višem rang natjecanja.

»Ova momčad ima potencijal i kvalitetu za ostanak u ligi. Svakim novim kolom stječemo sve više iskustva koje većini mladih igrača nedostaje, a predstoji nam i nekoliko susreta s nama sličnim momčadima iz kojih bi trebali osigurati bodove koji bi nam u borbi za ostanak puno značili«, zaključio je razgovor Marinko Pletikosić, nogometaš *NK Tavankut*.

Deseta obljetnica djelovanja zbora HKPD Jelačić

